

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Τίτλος Προγράμματος»

Ανάλυση και συγκριτική αξιολόγηση των
οικονομικών καταστάσεων για την περίοδο 2011-
2015, μέσω χρηματοοικονομικών δεικτών του Δήμου
Βόλβης

Επιβλέπων Καθηγητής
Κωνσταντίνος Κατρακυλίδης

Ονοματεπώνυμο Φοιτητή
Διαμαντής Ι. Λιάμας

Σταυρός, Οκτώβριος 2017

University of Peloponnese
Faculty of Social and Political Sciences
Department of Political Studies and International Relations

Master Program in
«Τίτλος Προγράμματος»

Analysis and comparative evaluation of the financial
statements of the Municipality of Volvi for the period
2011-2015 through financial indicators

Diamandis I. Liasas

Supervisor
Konstantinos Katrakilidis

Stauros, October 2017

Ανάλυση και συγκριτική αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων για την περίοδο 2011-2015, μέσω χρηματοοικονομικών δεικτών του Δήμου Βόλβης

Σημαντικοί Όροι: ανάλυση οικονομικών καταστάσεων, οριζόντια ανάλυση ισολογισμού, κάθετη ανάλυση ισολογισμού, ανάλυση αριθμοδεικτών

Περίληψη

Η ανάλυση των οικονομικών αποτελεί μια αναγκαιότητα για όλους τους οργανισμούς, ιδιωτικούς και δημόσιους. Ειδικά όσον αφορά τους δήμους, η ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων αποτελεί βασική παράμετρο της χάραξης του στρατηγικού σχεδιασμού, ενώ ταυτόχρονα είναι εργαλείο ελέγχου της αποτελεσματικότητας, ενίσχυσης της διαφάνειας και προαγωγής της λογοδοσίας έναντι των δημοτών.

Στην παρούσα εργασία γίνεται ανάλυση και συγκριτική αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων του δήμου Βόλβης για την χρονική περίοδο 2011-2015. Η συγκεκριμένη χρονική περίοδος είναι εξαιρετικά σημαντική, καθώς σε αυτό το χρονικό διάστημα η ύφεση στην Ελληνική οικονομία εντάθηκε και ελήφθησαν αποφάσεις περιορισμού των δημοσίων δαπανών. Για την πραγματοποίηση της ανάλυσης γίνεται οριζόντια και κάθετη ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων του δήμου, ενώ χρησιμοποιούνται μια σειρά από αριθμοδείκτες προκειμένου να διαπιστωθεί η εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών του δήμου.

Κατά την ανάλυση καταδεικνύεται ότι για την εξεταζόμενη περίοδο τα έσοδα του δήμου Βόλβης καταγράφουν σημαντική μείωση, τόσο όσον αφορά το σκέλος των εσόδων από τις λειτουργικές δραστηριότητες, όσο και αναφορικά με τις τακτικές επιχορηγήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό. Ταυτόχρονα, καταγράφεται μια μείωση των εξόδων, ενώ επίσης διαπιστώνεται ότι η εξάρτηση του δήμου από την εισροή των κρατικών κεφαλαίων έχει αυξηθεί. Κύριο ζητούμενο, αναφορικά με τον οικονομικό σχεδιασμό αλλά και ευρύτερα τον στρατηγικό σχεδιασμό του δήμου Βόλβης είναι η προσαρμογή στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται, με μειωμένα κρατικά κονδύλια και αυξημένες κοινωνικές ανάγκες των δημοτών.

Analysis and comparative evaluation of the financial statements of the Municipality of Volvi for the period 2011-2015 through financial indicators

Keywords: analysis of economic statements, horizontal analysis of balance sheets, vertical analysis of balance sheets, ratio analysis

Abstract

Analysis of financial statements is a necessity for all organizations, both private and public. Especially with regard to municipalities, the analysis of financial statements is a key aspect of strategic planning, while at the same time it is a tool for controlling effectiveness, enhancing transparency and promoting accountability towards the public.

This study is an analysis and evaluation of the financial statements of the Municipality of Volvi for the period 2011-2015. This time period is extremely important, as during this period the recession in the Greek economy was intensified and decisions were taken to reduce public spending. In order to carry out the analysis, a horizontal and vertical analysis of the financial statements of the municipality is carried out, and a series of ratios are being used to determine the evolution of the municipality's financial figures.

The analysis shows that for the period under review, the revenues of the municipality of Volvi recorded a significant decrease, both in terms of revenues from operating activities and in respect of regular subsidies from the state budget. At the same time, a reduction in expenditure is recorded, and it is also noted that the municipality's dependence on the inflow of state capital has increased. The main concern, in terms of economic planning and more broadly the strategic planning of the municipality of Volvi, is the adaptation to the new environment, with reduced state funds and increased social needs of the citizens.

Περιεχόμενα

Περίληψη	i
Abstract	ii
Κατάλογος πινάκων	v
Κατάλογος διαγραμμάτων	vi
Κεφάλαιο 1	1
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	1
1.1 Εισαγωγή.....	1
1.2 Χρηματοοικονομική λογιστική, δημόσια διοίκηση και οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης.....	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	11
Η ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	11
2.1 Εισαγωγή.....	11
2.2 Τα Εργαλεία Ανάλυση των Οικονομικών Καταστάσεων.....	11
2.2.1 Οριζόντια Ανάλυση	12
2.2.2 Κάθετη Ανάλυση	12
2.2.3 Ανάλυση Αριθμοδεικτών	12
2.3 Βασικοί Αριθμοδείκτες.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	15
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	15
3.1 Θεωρητική ανασκόπηση ανάλυσης οικονομικών καταστάσεων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.....	15
3.2 Μεθοδολογία της έρευνας.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.	27
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΒΗΣ	27
4.1 Αποτελέσματα οριζόντιας ανάλυσης οικονομικών καταστάσεων	27
4.1.1 Οριζόντια ανάλυση ενεργητικού	27
4.2.2 Οριζόντια ανάλυση παθητικού	36
4.2.3 Οριζόντια ανάλυση αποτελεσμάτων χρήσης.....	54
4.3 Αποτελέσματα κάθετης ανάλυσης οικονομικών καταστάσεων	63
4.3.1 Κάθετη ανάλυση ενεργητικού	63
4.3.2 Κάθετη ανάλυση παθητικού	65

4.4 Αποτελέσματα ανάλυσης αριθμοδεικτών	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.	86
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	86
5.1 Συμπεράσματα	86
5.2 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα	88
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	89

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1.....	28
Πίνακας 2.....	49
Πίνακας 3.....	64
Πίνακας 4.....	64
Πίνακας 5.....	65
Πίνακας 6.....	66

Κατάλογος διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.....	27
Διάγραμμα 2.....	29
Διάγραμμα 3.....	30
Διάγραμμα 4.....	31
Διάγραμμα 5.....	32
Διάγραμμα 6.....	33
Διάγραμμα 7.....	34
Διάγραμμα 8.....	35
Διάγραμμα 9.....	36
Διάγραμμα 10.....	37
Διάγραμμα 11.....	38
Διάγραμμα 12.....	39
Διάγραμμα 13.....	40
Διάγραμμα 14.....	41
Διάγραμμα 15.....	42
Διάγραμμα 16.....	43
Διάγραμμα 17.....	44
Διάγραμμα 18.....	45
Διάγραμμα 19.....	46
Διάγραμμα 20.....	47
Διάγραμμα 21.....	48
Διάγραμμα 22.....	49
Διάγραμμα 23.....	50
Διάγραμμα 24.....	51
Διάγραμμα 25.....	51
Διάγραμμα 26.....	52
Διάγραμμα 27.....	53
Διάγραμμα 28.....	54
Διάγραμμα 29.....	55
Διάγραμμα 30.....	56
Διάγραμμα 31.....	57

Διάγραμμα 32.....	58
Διάγραμμα 33.....	59
Διάγραμμα 34.....	60
Διάγραμμα 35.....	61
Διάγραμμα 36.....	62
Διάγραμμα 37.....	66
Διάγραμμα 38.....	67
Διάγραμμα 39.....	69
Διάγραμμα 40.....	70
Διάγραμμα 41.....	71
Διάγραμμα 42.....	71
Διάγραμμα 43.....	73
Διάγραμμα 44.....	74
Διάγραμμα 45.....	75
Διάγραμμα 46.....	76
Διάγραμμα 47.....	76
Διάγραμμα 48.....	77
Διάγραμμα 49.....	78
Διάγραμμα 50.....	79
Διάγραμμα 51.....	80
Διάγραμμα 52.....	81
Διάγραμμα 53.....	83
Διάγραμμα 54.....	84
Διάγραμμα 55.....	85

Κεφάλαιο 1

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

1.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται βιβλιογραφική ανασκόπηση αναφορικά με τη χρηματοοικονομική λογιστική και τη χρήση των οικονομικών καταστάσεων από τη δημόσια διοίκηση. Γίνεται αναφορά στην αναγκαιότητα και χρησιμότητα των οικονομικών καταστάσεων των οργανισμών, τόσο για την διοίκηση των ιδίων των οργανισμών, όσο και για τα ενδιαφερόμενα μέρη. Έμφαση δίδεται στην εφαρμογή της χρηματοοικονομικής λογιστικής από τους δημόσιους οργανισμούς και γενικά από τη δημόσια διοίκηση, ως μέσο εξασφάλισης της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας της και, ταυτόχρονα, ως μέσο άσκησης ελέγχου από τους πολίτες. Ειδικά όσον αφορά τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, η βιβλιογραφική επισκόπηση εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο η εφαρμογή της χρηματοοικονομικής λογιστικής αποτελεί απαραίτητο στοιχείο του συνολικού στρατηγικού σχεδιασμού των ΟΤΑ και δομικό στοιχείο της διαφάνειας και της λογοδοσίας.

1.2 Επισκόπηση οικονομικών καταστάσεων

Στην παγκοσμιοποιημένη εποχή, οι οργανισμοί –δημόσιοι και ιδιωτικοί- είναι υποχρεωμένοι να δημοσιοποιούν και να αποκαλύπτουν οποιαδήποτε θέματα αφορούν τις λειτουργικές τους δραστηριότητες, έτσι ώστε να παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες στα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders) αναφορικά με τη λειτουργία τους (WarrenandReeve, 2007).Μάλιστα, όπως τονίζει ο Hatherly (2013), η επιτυχία ή η αποτυχία της εφαρμογής της λογιστικής κρίνεται, ουσιαστικά, από το κατά πόσο οι

οικονομικές καταστάσεις παρέχουν πληροφόρηση στα ενδιαφερόμενα μέρη. Βεβαίως, ο κάθε οργανισμός θέτει διαφορετικές προτεραιότητες στον εντοπισμό των ενδιαφερομένων μερών. Για παράδειγμα, σε μια ιδιωτική επιχείρηση, που εκ της ίδιας της φύσης της, η κύρια δραστηριότητά της έχει ως στόχο την πραγματοποίηση κερδών, οι μέτοχοι και οι επενδυτές αποτελούν το πρώτιστο σε σημασία ενδιαφερόμενο μέρος, ως εκ τούτου η δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων επιτρέπει την ενημέρωση αυτών των ενδιαφερομένων αναφορικά με το εταιρικό κεφάλαιο, την οικονομική θέση και τη βιωσιμότητά της (Παπάς, 2005). Αντιστοίχως, οι δημόσιοι οργανισμοί και γενικά η δημόσια διοίκηση έχουν ως αποστολή την προστασία του δημοσίου συμφέροντος (Μακρυδημήτρης, 2010), άρα το πρώτιστο σε σημασία ενδιαφερόμενο μέρος είναι οι πολίτες. Ως εκ τούτου, η δημοσίευση των οικονομικών καταστάσεων αποτελεί το απαραίτητο μέσο για να υπάρχει πληροφόρηση στους πολίτες –στην περίπτωση ενός δήμου, στους δημότες- αναφορικά με τον τρόπο χρήσης των πόρων.

Επιπροσθέτως, οι οικονομικές καταστάσεις μπορούν να χαρακτηριστούν ως μια επίσημη και πιο ολοκληρωμένη αποτύπωση των δραστηριοτήτων ενός οργανισμού. Για οποιαδήποτε οικονομική οντότητα, οι συγκεκριμένες καταστάσεις αποτελούν ένα είδος δήλωσης των οικονομικών δεδομένων της τα οποία παρουσιάζονται διαρθρωμένα και γίνονται εύκολα κατανοητά ώστε να χρησιμοποιηθούν από τα ενδιαφερόμενα μέρη (Horngren *et al.*, 2012). Δια μέσου των οικονομικών καταστάσεων γίνεται εφικτή η λήψη αποφάσεων σχετικά με τον προγραμματισμό του κόστους, τον προγραμματισμό των επενδύσεων και την αξιολόγηση των αναμενόμενων αποδόσεων και επιδόσεων (Benedict and Elliott, 2008). Για παράδειγμα, σε έναν οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οικονομικές καταστάσεις χρησιμοποιούνται ως μέσο ελέγχου από τα ενδιαφερόμενα μέρη, αλλά και ως μέσο προγραμματισμού από την ίδια τη διοίκηση του δήμου (δήμαρχος, δημοτικό συμβούλιο, δημοτικές Αρχές).

Οι οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τον ισολογισμό (για τον προσδιορισμό της χρηματοοικονομικής θέσης), την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης (κατάσταση συνολικών εσόδων και εξόδων/δαπανών), την κατάσταση των μεταβολών ιδίων κεφαλαίων (εξηγεί τις μεταβολές των ιδίων κεφαλαίων του οργανισμού) και τις καταστάσεις ταμειακών ροών (περιλαμβάνει τις λειτουργικές και χρηματοδοτικές δραστηριότητες) (Γεωργόπουλος, 2016).

Ο ισολογισμός αποτελεί μια περίληψη της οικονομικής κατάστασης της οντότητας σε μια συγκεκριμένη ημερομηνία. Ουσιαστικά, είναι το μέσο ώστε να αποτυπωθεί ό, τι κατέχει ο οργανισμός, καθώς και ότι οφείλει. Η συγκεκριμένη οικονομική κατάσταση περιλαμβάνει τρία μέρη: τα περιουσιακά στοιχεία (ενεργητικό), τις υποχρεώσεις (παθητικό) και τα ίδια κεφάλαια (καθαρή θέση). Σύμφωνα με την οικονομική εξίσωση, τα περιουσιακά στοιχεία θα πρέπει να είναι ίσα με το άθροισμα των υποχρεώσεων και των ιδίων κεφαλαίων (Μπάλας και Χέβας, 2011).

Ο σκοπός της κατάστασης αποτελεσμάτων χρήσης είναι να αποτυπώσει το πόσο αποτελεσματική είναι η οικονομική διαχείριση της οντότητας σε μια συγκεκριμένη λογιστική περίοδο. Δηλαδή, περιλαμβάνει μια περιληπτική απεικόνιση του τρόπου με τον οποίο η οντότητα πραγματοποιεί τα έσοδα και τις δαπάνες της τόσο μέσω των λειτουργικών όσο και των μη λειτουργικών δραστηριοτήτων της. Το αποτέλεσμα της εν λόγω οικονομικής κατάστασης αποτελεί είτε το καθαρό κέρδος είτε τη ζημία της οντότητας (Νιάρχος, 2004).

Η κατάσταση ταμειακών ροών παρέχει πληροφορίες οι οποίες είναι σχετικές με τις ταμειακές εκροές και εισροές της οντότητας κατά τη διάρκεια της λογιστικής περιόδου η οποία αναλύεται. Αποτελείται από τρία τμήματα: τις χρηματοδοτικές ταμειακές ροές, τις επενδυτικές ταμειακές ροές και τις λειτουργικές ταμειακές ροές (Γεωργόπουλος, 2016).

Τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω αποδεικνύουν πως μέσω της δημοσιοποίησης των οικονομικών καταστάσεων επιτυγχάνεται η διαφάνεια, ο έλεγχος, η εφαρμογή των προτύπων αναφοράς, ο αποδοτικότερος κανονιστικός έλεγχος και η εταιρική διακυβέρνηση. Προκειμένου να επιτευχθούν οι εν λόγω στόχοι, οι οικονομικές καταστάσεις διέπονται από αρχές (Γκίνιου και συν., 2005; Παπάς, 2005; Βασιλείου και Ηρειώτης, 2013:

- Η αρχή της αυτοτελούς λογιστικής οντότητας, όπου αναγνωρίζεται η ανεξαρτησία και αυτοτέλεια της οντότητας.
- Η αρχή της συνέπειας της λογιστικής πολιτικής, σύμφωνα με την οποία η οντότητα χρησιμοποιεί την ίδια λογιστική πολιτική κατά τις λογιστικές χρήσεις, ώστε να μην υπάρχει αλλοίωση των μεγεθών λόγω μεταβολών της πολιτικής.

- Η αρχή της αντικειμενικότητας και επαληθευσιμότητας, σύμφωνα με την οποία τα οικονομικά μεγέθη αναγραφόμενα στοιχεία οφείλουν να είναι αληθή, αποδείξιμα και αντικειμενικά.
- Η αρχή της πλήρους γνωστοποίησης, επαρκούς αποκαλύψεως και ουσιαστικότητας, σύμφωνα με την οποία οι οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν όλα τα απαραίτητα δεδομένα ούτως ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να λάβουν πλήρη γνώση για την αντικειμενική και η οντότητα παρέχει πλήρη ενημέρωση για συμβάντα που δύνανται να μεταβάλουν την αντικειμενική της εικόνα.
- Η αρχή της συνέχειας, όπου η χρονική ύπαρξη του της οντότητας θεωρείται ως συνεχής, αποσκοπώντας στην επίτευξη της αποστολής της.
- Η αρχή της περιοδικότητας, όπου η διάρκεια των δραστηριοτήτων της οντότητας διαιρείται σε χρονικά διαστήματα, π.χ., έτος, εξάμηνο, τρίμηνο, κ.ο.κ.
- Η αρχή της συσχέτισης εσόδων και εξόδων, σύμφωνα με την οποία η αξία του ενεργητικού της οντότητας συνδέεται και ισούται με αντίστοιχη αξία του παθητικού
- Η αρχή της συντηρητικότητας, σύμφωνα με την οποία τα στοιχεία των εσόδων και του ενεργητικού λογίζονται στη μικρότερη δυνατή αξία, ενώ τα έξοδα και τα στοιχεία του παθητικού λογίζονται στη μεγαλύτερη δυνατή αξία

Ακολούθως, εξετάζεται η έννοια της χρηματοοικονομικής λογιστικής και η λειτουργία και χρήση της από τη δημόσια διοίκηση και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.

1.2 Χρηματοοικονομική λογιστική, δημόσια διοίκηση και οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης

Η American Accounting Association ορίζει τη λογιστική ως τη διαδικασία εντοπισμού, μέτρησης και μετάδοσης των οικονομικών πληροφοριών ώστε να είναι

δυνατή η ενημέρωση των εκτιμήσεων και των οδηγιών από τους χρήστες των πληροφοριών (Raymond, 1991). Έτσι, τα λογιστικά στοιχεία συνοψίζουν τις πρωτογενείς συναλλαγές ή τα γεγονότα μέσω των λογιστικών πρακτικών και προτύπων με σκοπό τη διατήρηση των πληροφοριών σχετικά με την αξία της επιχείρησης (Olson et al., 1999).

Η χρηματοοικονομική λογιστική χωρίζεται σε δύο κατηγορίες: τη λογιστική των ταμειακών ροών (ή αλλιώς ταμειακής βάσης) και τη λογιστική σε δεδουλευμένη βάση. Τα λογιστικά βιβλία με ταμειακή βάση καταγράφουν τις συναλλαγές όταν εισπράττονται ή καταβάλλονται τα μετρητά, ενώ η λογιστική σε δεδουλευμένη βάση καταγράφει τις συναλλαγές, τα γεγονότα και τις συνθήκες, ανεξάρτητα από τις ταμειακές ροές. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι τόσο ο ιδιωτικός όσο και ο δημόσιος τομέας χρησιμοποιούσαν τις λογιστικές πρακτικές της ταμειακής βάσης μέχρι τον 16^ο αιώνα (Al-husaini and Gowda, 2008).

Οι βασικές απαιτήσεις για την παρουσίαση των λογαριασμών στους μετόχους ήταν σχεδόν άγνωστες πριν από τον 18^ο αιώνα και έγιναν γνωστές από τη δεκαετία του 1820, συνήθως με τη μορφή λογαριασμών εισπράξεων και πληρωμών με βάση τα μετρητά, γεγονός το οποίο επέτρεψε στους επενδυτές να προσδιορίσουν τη νομιμότητα των πληρωμών μερισμάτων και τους επέτρεψαν να υπολογίσουν την έκδοση μετρητών με βάση το ποσοστό της απόδοσης (McCartney and Arnold, 2012).

Σύμφωνα με το παραδοσιακό μοντέλο της δημόσιας διοίκησης, οι χρηματοοικονομικές πρακτικές θεωρήθηκαν αρχικά ως καταλληλότερες για τον δημόσιο τομέα. Η έμφαση δόθηκε στη συμμόρφωση με τους κανόνες και τους κανονισμούς και ένα από τα αποτελέσματα αυτού του συστήματος είναι η έκθεση του προϋπολογισμού, η οποία σχεδιάστηκε κατά κύριο λόγο για να συμβάλει στον αυξημένο έλεγχο του δημόσιου χρήματος (Monsen, 2010). Η ταμειακή βάση της λογιστικής έχει εξυπηρετήσει σχεδόν όλες τις κυβερνήσεις σε μεγάλο βαθμό για τουλάχιστον διακόσια χρόνια. Αυτό θα μπορούσε εύκολα να αποδειχθεί από τότε που η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) και η Επιτροπή Δημοσίου Τομέα για τη Λογιστική του Δημόσιου Τομέα σύστησαν το Διεθνές Συμβούλιο Λογιστικών Προτύπων για τον Δημόσιο Τομέα (IPSASB) με πρωταρχικό πρότυπο την λογιστική μεταχείριση σε ταμειακή βάση (Wynne, 2003).

Ενώ ο κρατικός τομέας παρέμεινε στην χρήση της λογιστικής σε ταμειακή βάση, ο ιδιωτικός τομέας προχώρησε στις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές (GAAP), οι οποίες υπογράμμισαν την υιοθέτηση πρακτικών λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση (Al-husaini and Gowda, 2008). Η IFAC σχολίασε εκτενώς τις 12 θετικές οπτικές της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση για τους οργανισμούς. Τα επιχειρήματα για τη χρήση της λογιστικής βάσει της αυτοτέλειας των χρήσεων σε αντίθεση με τη λογιστική που βασίζεται σε μετρητά συχνά αντικρούουν ιδέες που σχετίζονται με θέματα όπως η καλύτερη πληροφόρηση για τη λήψη αποφάσεων (Al-husaini and Gowda, 2008). Η αποτελεσματικότητα του προϋπολογισμού σε μακροοικονομικό επίπεδο και ο προϋπολογισμός προγραμμάτων και επιδόσεων σε μικροοικονομικό επίπεδο εξαρτάται ουσιαστικά από την υιοθέτηση των λογιστικών μεθόδων που βασίζονται στη λογιστική σε δεδουλευμένη βάση, η οποία βρίσκεται στο επίκεντρο των GAAP (Al-husaini and Gowda, 2008).

Ο πρωταρχικός ρόλος του κλασσικού λογιστικού συστήματος συγκεντρώθηκε σχεδόν αποκλειστικά σε χρηματοοικονομικές συναλλαγές, γεγονότα και συνθήκες και στην κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων για εξωτερικούς χρήστες (Nagendrakumar, 2006). Στο βαθμό που οι οργανισμοί συσσωρεύουν και επεξεργάζονται τα δεδομένα που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τη διοίκηση, το λογιστικό σύστημα διαδραματίζει έναν δευτερεύοντα ρόλο, δηλαδή τη στήριξη της διαχείρισης. Ωστόσο, ο δευτερεύων αυτός ρόλος θεωρήθηκε περιστασιακός και περιφερειακός (Nagendrakumar, 2006).

Οι πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα της λογιστικής δείχνουν ωστόσο ότι το λογιστικό επάγγελμα, στο σύνολό του, έχει συνειδητοποιήσει ότι η δημόσια λογιστική είναι ένας τομέας που είναι σημαντικός, ουσιαστικός και κρίσιμος για τη συνεχιζόμενη ανάπτυξη ενός έθνους. Όλες οι μεταρρυθμίσεις για τη λογιστική και τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση του δημόσιου τομέα (PSAFR) δεν θα επιτύχουν εάν οι κεντρικές, επαρχιακές και τοπικές κυβερνήσεις επενδύσουν τους πόρους τους σε καλύτερες πρακτικές λογιστικής και χρηματοοικονομικής αναφοράς. Πρέπει να κατανοήσουν και να αναγνωρίσουν ότι οι κατάλληλες λογιστικές αρχές είναι το μόνο μέσο για αληθείς και δίκαιες αποκαλύψεις.

Επιστώντας την προσοχή στην ανάγκη έρευνας στην Λογιστική του Δημόσιου Τομέα, ο Dean (1989) δηλώνει ότι ο τομέας παραμένει παραμελημένος σε πολλές χώρες. Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνουν αρκετές αλλαγές στο δημόσιο λογιστικό

σύστημα προκειμένου να καταστούν οι οργανώσεις του δημόσιου τομέα πιο υπεύθυνες για την απόδοσή τους (Mulgan, 1997).

Οι οικονομικές καταστάσεις μπορούν να θεωρηθούν ως ο κύριος φορέας των διαθέσιμων πληροφοριών για όλους τους χρήστες (Munialain, 2003). Είτε πρόκειται για συζήτηση για το δημόσιο είτε για το ιδιωτικό συμφέρον, η υποχρέωση λογοδοσίας είναι μια απαίτηση της Νέας Δημόσιας Διοίκησης. Οι οικονομικές καταστάσεις θεωρούνται βασικό εργαλείο λογοδοσίας (Nistor and Stefanescu, 2012), ακόμη και αν πρόκειται για μεμονωμένες οικονομικές καταστάσεις ή ενοποιημένες.

Η λογιστική σε δεδουλευμένη βάση θεωρείται ότι προσφέρει περισσότερο χρήσιμες πληροφορίες και βελτιώνει τη διαφάνεια, τη λογοδοσία και την αξιολόγηση των επιδόσεων του δημόσιου τομέα. Παρόλο που υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα όσον αφορά την κατάρτιση και την παρουσίαση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στο δημόσιο τομέα, υπάρχουν επίσης απόψεις που θεωρούν ότι αυτές οι ενοποιημένες εκθέσεις δεν αποτελούν παράδειγμα βέλτιστων πρακτικών στο δημόσιο τομέα. Έτσι, ο Milley (2002) επεσήμανε ότι είναι πολύ δύσκολο να δει κανείς οποιαδήποτε προστιθέμενη αξία από ολόκληρη την δημόσια οικονομική έκθεση, ενώ οι Chow et al. (2007) αμφιβάλλουν για την αξία ενός έργου εξυγίανσης στον δημόσιο τομέα, υπογραμμίζοντας τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι οντότητες του ιδιωτικού τομέα σχετικά με την ενοποιημένη λογιστική, τις δυσκολίες όσον αφορά την προσαρμογή των λογιστικών μεθόδων ενοποίησης για το δημόσιο τομέα και την αξία της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση στο πλαίσιο του δημόσιου τομέα.

Επιπλέον, οι Montesinos and Brusca (2008) υποστηρίζουν ότι η κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι ένα πολύ δύσκολο έργο που μπορεί να χρειαστεί πολύ καιρό, αλλά συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση της οικονομικής θέσης του δημόσιου τομέα.

Οι ενοποιημένες οικονομικές εκθέσεις θεωρούνται μία από τις σημαντικότερες λογιστικές τεχνικές των μεταρρυθμίσεων του λογιστικού συστήματος του δημόσιου τομέα (Chan, 2003; Chow et al., 2007) και λαμβάνοντας υπόψη την πτυχή αυτή, πολλές κυβερνήσεις θεωρούν ότι υπάρχουν επαρκείς λόγοι για την ταχύτερη δυνατή προετοιμασία και παρουσίαση τέτοιων εκθέσεων. Οι λόγοι που οδήγησαν στην ανάπτυξη αυτών των εκθέσεων αναφέρονται στην πεποίθηση ότι τα δημόσια

οικονομικά έχουν γίνει πιο διαφανή και οι οικονομικές καταστάσεις του συνόλου του δημόσιου τομέα έχουν δώσει μια πιο πραγματική εικόνα για την οικονομική κατάσταση και τις επιδόσεις. Αυτές οι ενοποιημένες εκθέσεις μπορούν πραγματικά να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τόσο της εσωτερικής όσο και της εξωτερικής ευθύνης, αλλά αντιπροσωπεύουν επίσης και την ανατροφοδότηση στη διαδικασία λήψης αποφάσεων (Chow et al., 2007; Benito et al., 2007). Ο κύριος ρόλος των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι η κάλυψη των αναγκών μιας ευρύτερης ποικιλίας χρηστών και η απλούστευση του συστήματος χρηματοοικονομικής πληροφόρησης στον δημόσιο τομέα.

Ένα από τα πλέον κεντρικά σημεία που αναδεικνύονται στην σύγχρονη αντιμετώπιση της δημόσιας διοίκησης και ειδικά των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αφορά στην αξιολόγηση των επιδόσεων των εν λόγω οργανισμών, δια μέσου της μέτρησης των επιδόσεών τους. Σύμφωνα με τους Osborne and Plastrik (2000), η μέτρηση της απόδοσης επιτρέπει στη διοίκηση της κεντρικής και τοπικής κυβέρνησης την ανάληψη της ευθύνης των οργανισμών και την θέσπιση κριτηρίων, βάσει των οποίων θα γίνεται η αξιολόγηση, ενώ ταυτόχρονα βοηθά τους πολίτες να κρίνουν την αξία που δημιουργεί η κυβέρνηση για αυτούς και παρέχει στη διοίκηση τα δεδομένα που χρειάζονται για τη βελτίωση της απόδοσης.

Σύμφωνα με τον Behn (2003), η μέτρηση της απόδοσης βοηθά τον οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης στα παρακάτω πεδία:

- Αξιολόγηση, αναφορικά με το πόσο καλά εκτελούνται οι δημόσιες υπηρεσίες
- Έλεγχος, αναφορικά με τη διασφάλιση ότι οι υπηρεσίες εκτελούνται με τον προβλεπόμενο τρόπο, στον προβλεπόμενο χρόνο, με το προβλεπόμενο κόστος και οι εργαζόμενοι επιτελούν τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητές τους
- Προϋπολογισμός, αναφορικά με την επιλογή του σε ποια προγράμματα, άτομα ή έργα θα πρέπει να δαπανηθεί το κεφάλαιο
- Κίνητρο, αναφορικά με το την παρακίνηση του ανθρώπινου δυναμικού, τους ενδιαφερόμενους και τους πολίτες να πράξουν τα απαραίτητα για τη βελτίωση της απόδοσης.
- Προώθηση και λογοδοσία, αναφορικά με την επικοινωνία με την ανώτερη ιεραρχία (περιφερειάρχες, κυβέρνηση), τους πολίτες, τα ενδιαφερόμενα μέρη

για τις δραστηριότητες και την αποδοτικότητα του οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης.

- Αναγνώριση της επιτυχίας, αναφορικά με τον προσδιορισμό των επιτευγμάτων που αξίζουν το οργανωτικό τελετουργικό εορτασμού των επιτευγμάτων.
- Μάθηση, αναφορικά με τον προσδιορισμό του τι λειτουργεί και τι όχι στον οργανισμό..
- Βελτίωση, αναφορικά με τον προσδιορισμό του τι πρέπει να γίνει στον οργανισμό για να βελτιώσει την απόδοσή του.

Σύμφωνα με τους Ammons and Rivenbark (2008), η αξιολόγηση των δήμων αποτελεί αναγκαιότητα προκειμένου να υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός, ενώ σύμφωνα με τους DeLancer (2006) και Klioniene and Valanciene (2013), η μέτρηση της απόδοσης και η αξιολόγηση των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελεί την ασφαλιστική δικλείδα ότι θα υπάρχει λογοδοσία και οι τοπικές αρχές θα προσφέρουν καλύτερες υπηρεσίες προς τους πολίτες.

Μια από τις σημαντικότερες παραμέτρους της αξιολόγησης των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης αφορά στην οικονομική αξιολόγηση, δηλαδή την αξιολόγηση της εξέλιξης των οικονομικών μεγεθών των δήμων, αναφορικά με τα έσοδα, τα έξοδα, τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις τους. Ακριβώς σε αυτή τη διάσταση, η οικονομική αξιολόγηση των δήμων γίνεται δια μέσου της ανάλυσης των οικονομικών τους καταστάσεων. Σειρά μελετών (ενδεικτικά: Melkers and Willoughby, 2005; Hood, 2007; Serageldin et al., 2008) υπογραμμίζουν την αναγκαιότητα της οικονομικής αξιολόγησης των δήμων, η οποία πραγματοποιείται με ανάλυση των οικονομικών τους καταστάσεων, διότι η εν λόγω ανάλυση καταδεικνύει το εάν ο δήμος λαμβάνει αποφάσεις οι οποίες διασφαλίζουν τη βιωσιμότητά του και εάν γίνεται ορθολογική χρήση των εσόδων που έχει τόσο από τους δημότες, όσο και από τον κρατικό προϋπολογισμό. Όπως σημειώνουν οι Brusca and Montesinos (2006), οι λογιστικές πληροφορίες αντανακλούν τα αποτελέσματα των δημόσιων πολιτικών και κατά συνέπεια χρησιμεύουν ως μέσο για την αξιολόγηση της οικονομικής αποτελεσματικότητας. Ταυτόχρονα, η ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων των δήμων κρίνεται ως απαραίτητη διότι αποτελεί ένα μέτρο συγκριτικής αξιολόγησης μεταξύ των δήμων, αφού δια μέσου της οικονομικής ανάλυσης μπορεί να διαπιστωθεί

εάν κάποιοι δήμοι έχουν καλύτερες επιδόσεις από άλλους δήμους και να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για να μειωθούν οι αποκλίσεις. Βεβαίως, οι Zafra-Gómez et al. (2009), τονίζουν ότι υπάρχει πρόβλημα στη συγκρισιμότητα της απόδοσης μεταξύ των δήμων, αφού υπάρχουν διαφοροποιήσεις μεταξύ των δήμων, τόσο αναφορικά με τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά –υπό την έννοια ότι ένας δήμος με υψηλότερο εισόδημα δημοτών μπορεί να έχει υψηλότερα έσοδα από ένα δήμο όπου οι δημότες έχουν χαμηλότερο εισόδημα, υψηλότερη ανεργία, κ.ο.κ.- όσο και αναφορικά με τις παρεχόμενες υπηρεσίες, αφού κάποιοι δήμοι έχουν εντονότερη δραστηριοποίηση στην κοινωνική τους πολιτική από άλλους δήμους.

Ωστόσο, έστω και με αυτές τις διαφοροποιήσεις, η οικονομική αξιολόγηση των δήμων δια μέσου της ανάλυσης των οικονομικών τους καταστάσεων αποτελεί αναγκαιότητα, τόσο για την ίδια την δημοτική Αρχή και τον στρατηγικό της σχεδιασμό, όσο και για τους δημότες και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη. Ακριβώς αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα της εν λόγω οικονομικής αξιολόγησης, στο επόμενο κεφάλαιο καταγράφεται ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιείται η ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων των δήμων και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την οικονομική ανάλυση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

2.1 Εισαγωγή

Για την ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων, απαιτείται η χρήση συγκριτικών τεχνικών και μεθόδων. Αυτό συμβαίνει διότι μια οικονομική κατάσταση αποτυπώνει μόνο την οικονομική κατάσταση μιας οντότητας για ένα δεδομένο χρονικό διάστημα. Για παράδειγμα, γνωρίζοντας το ύψος των καθαρών κερδών ενός συγκεκριμένου έτους δεν αποτελεί επαρκές στοιχείο ώστε ο ενδιαφερόμενος να εξάγει συμπεράσματα για το εάν επιδεινώθηκε ή βελτιώθηκε η οικονομική κατάσταση του οργανισμού. Για να είναι εφικτό να ληφθούν αυτές οι πληροφορίες, είναι απαραίτητο να συγκριθούν τα δεδομένα μιας οικονομικής κατάστασης με άλλα στοιχεία της οικονομικής κατάστασης. Οι πιο δημοφιλείς συγκριτικές μέθοδοι είναι η ενδοεταιρική βάση, η υπηρεσιακή βάση και η βάση των μέσων όρων της βιομηχανίας (Weygandt et al., 2002).

2.2 Τα Εργαλεία Ανάλυση των Οικονομικών Καταστάσεων

Υπάρχουν διάφορα εργαλεία τα οποία χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων. Η ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων συνίσταται στην εφαρμογή αναλυτικών εργαλείων και τεχνικών στις οικονομικές καταστάσεις αλλά και σε άλλα δεδομένα τα οποία είναι σχετικά με τη λήψη χρήσιμων πληροφοριών. Τρία από τα πιο κοινά εργαλεία της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων είναι η οριζόντια ανάλυση, η κάθετη ανάλυση και η ανάλυση μέσω αριθμοδεικτών (Wild, 2008).

2.2.1 Οριζόντια Ανάλυση

Η οριζόντια ανάλυση, η οποία ονομάζεται επίσης και ανάλυση τάσεων, είναι ένα εργαλείο για την αξιολόγηση μιας σειράς δεδομένων των οικονομικών καταστάσεων για μια χρονική περίοδο. Ο βασικός σκοπός της είναι να διερευνήσει εάν έχει σημειωθεί αύξηση ή μείωση του καθαρού αποτελέσματος. Το πλεονέκτημα της είναι ότι οι αλλαγές μπορούν να εκφράζονται τόσο σε ποσότητες όσο και σε ποσοστά. Η οριζόντια ανάλυση των μεταβολών από περίοδο σε περίοδο είναι σχετικά απλή και πολύ χρήσιμη. Ωστόσο, μπορεί να προκύψουν διάφορα προβλήματα κατά την πραγματοποίηση των υπολογισμών. Για παράδειγμα, εάν ένα στοιχείο δεν έχει αξία σε ένα έτος βάσης ή σε ένα προηγούμενο έτος και μια τιμή κατά το επόμενο έτος, δεν μπορεί να υπολογιστεί καμία ποσοστιαία μεταβολή (Weygandt et al., 2002).

2.2.2 Κάθετη Ανάλυση

Η κάθετη ανάλυση είναι ένα εργαλείο που συνίσταται στη μελέτη μιας ενιαίας οικονομικής κατάστασης στην οποία το κάθε στοιχείο εκφράζεται ως ποσοστό ενός συνόλου. Η χρήση της κάθετης ανάλυσης είναι ιδιαίτερα χρήσιμη στην ανάλυση των στοιχείων του λογαριασμού των αποτελεσμάτων χρήσης (για παράδειγμα το ποσοστό του κόστους των πωληθέντων) (Hermanson et al., 1989).

2.2.3 Ανάλυση Αριθμοδεικτών

Οι αριθμοδείκτες αποτελούν τα πλέον χρησιμοποιούμενα εργαλεία της χρηματοοικονομικής ανάλυσης, επειδή παρέχουν πληροφορίες οι οποίες ικανοποιούν πολύ βασικές συνθήκες. Όπως και άλλα εργαλεία ανάλυσης, οι αριθμοδείκτες έχουν κυρίως μελλοντική βάση και κατεύθυνση και βοηθούν τους αναλυτές να

αποκαλύψουν τις συνθήκες και τις τάσεις οι οποίες είναι δύσκολο να εντοπιστούν παρατηρώντας και μελετώντας μεμονωμένα τα οικονομικά στοιχεία που συνθέτουν το κλάσμα. Εκτός αυτού, ένας αριθμοδείκτης εκφράζει μια μαθηματική σχέση μεταξύ δύο ποσοτήτων. Μπορεί να εκφραστεί ως ποσοστό, ως ποσό αλλά και ως αναλογία. Επιπλέον, η χρησιμότητα της ανάλυσής τους εξαρτάται πλήρως από την ερμηνεία του χρήστη.

Σύμφωνα με τον Drake (2010), η ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων είναι η επιλογή, η αξιολόγηση και η ερμηνεία των οικονομικών δεδομένων, μαζί με άλλες σχετικές πληροφορίες, για την υποβοήθηση των επενδύσεων και τη λήψη οικονομικών αποφάσεων. Επιπλέον, είναι επίσης η διαδικασία εντοπισμού των οικονομικών πλεονεκτημάτων και αδυναμιών του οργανισμού, μέσω της κατάλληλης καθιέρωσης σχέσεων μεταξύ των στοιχείων της κατάστασης του ισολογισμού και του λογαριασμού αποτελεσμάτων. Ένα από τα εργαλεία στην ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων είναι η ανάλυση των αριθμοδεικτών. Καθώς η κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων αποτελεί πολλές φορές μια χρονοβόρα διαδικασία, θα είναι πιο αποδοτικό και στρατηγικό να λαμβάνουμε υπόψη απλώς τα στοιχεία που έχουν σημασία και να τα συνδέουμε σε προκαθορισμένες φόρμουλες που έχουν αναπτυχθεί στο χρόνο από οικονομικούς και λογιστικούς μελετητές.

2.3 Βασικοί Αριθμοδείκτες

Υπάρχουν πέντε κατηγορίες αριθμοδεικτών οι οποίες εφαρμόζονται στην ανάλυση των οικονομικών καταστάσεων. Αυτές είναι:

- ✓ Αριθμοδείκτες ρευστότητας, οι οποίοι μετρούν την ικανότητα μιας επιχείρησης να καλύπτει τις ανάγκες που προκύπτουν σε μετρητά.
- ✓ Αριθμοδείκτες δραστηριότητας, οι οποίοι μετρούν τη ρευστότητα συγκεκριμένων στοιχείων του ενεργητικού και την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων.

- ✓ Αριθμοδείκτες μόχλευσης, οι οποίοι μετρούν την έκταση της χρηματοδότησης μιας επιχείρησης με το χρέος σε σχέση με τα ίδια κεφάλαια και την ικανότητά της να καλύπτει τους τόκους και άλλα πάγια τέλη.
- ✓ Αριθμοδείκτες κερδοφορίας, οι οποίοι μετρούν τη συνολική απόδοση μιας επιχείρησης και την αποτελεσματικότητά της στη διαχείριση των περιουσιακών της στοιχείων, των υποχρεώσεων της και των ιδίων κεφαλαίων (Fraser and Ormiston, 2004).
- ✓ Αριθμοδείκτες αγοραίας αξίας, οι οποίοι αποτυπώνουν την τιμή των μετοχών και δίνουν μια ιδέα για το τι σκέφτονται οι επενδυτές για την επιχείρηση και τις μελλοντικές της προοπτικές (Brigham and Houston, 2009).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1 Θεωρητική ανασκόπηση ανάλυσης οικονομικών καταστάσεων οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης

Το σύστημα δημόσιων οικονομικών καθίσταται όλο και πιο πολύπλοκο όσον αφορά τα οικονομικά και λογιστικά δεδομένα. Από τη μια πλευρά, υπάρχει μεγάλη προσφορά διαθέσιμων δεδομένων διαφόρων τύπων που αναπτύσσονται με την τεχνική ανάπτυξη, ακόμη και στον δημόσιο τομέα, που σχετίζεται με αιτήματα για μεγαλύτερη λογοδοσίας και διαφάνεια, ενώ, σε ορισμένες περιπτώσεις, υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις ανάπτυξης οι οποίες συνδέονται με τον αυξανόμενο αριθμό των δημιουργημένων εργαλείων μπορεί να εντοπιστεί λόγω της διαθεσιμότητας των δεδομένων.

Ειδικά στην πρόσφατη εξέλιξη της εφαρμογής της λογιστικής σε δεδουλευμένη βάση στη δημόσια δημοσιονομική διαχείριση, το ποσό των διαθέσιμων χρηματοοικονομικών στοιχείων στον τομέα αυτό έχει αυξηθεί σημαντικά. Ορισμένοι συγγραφείς αμφισβητούν τη νέα προσέγγιση από ορισμένες προοπτικές, για παράδειγμα, ο Guthrie (1998) προειδοποιεί για πιθανή σύγχυση των χρηστών οικονομικών δεδομένων. Άλλοι συγγραφείς υποστηρίζουν ότι η λογιστική σε δεδουλευμένη βάση παρέχει πιο σωστά τις πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική απόδοση ή τη θέση, όσον αφορά τους δημόσιους πόρους ή το κόστος (Smullen, 2009).

Υπάρχουν όμως και αντιτιθέμενα επιχειρήματα που συζητούν τη χρησιμότητά της ανάλυσης των οικονομικών καταστάσεων (Smullen, 2009). Σε κάθε περίπτωση, το ζήτημα αυτό συνδέεται στενά με το ζήτημα των δεικτών που εξετάζεται. Η συνεχής ανάπτυξη των οικονομικών δεδομένων πρέπει να συνδέεται με μια συνεχή διαδικασία εξορθολογισμού, διαφορετικά θα προκύψει μεγαλύτερη σύγχυση στους χρήστες σχετικά με τις πληροφορίες ή τα εργαλεία. Ειδικά οι μεταρρυθμίσεις της λογιστικής

και της οικονομικής διαχείρισης που εφαρμόστηκαν σε διάφορες χώρες έφεραν νέο χώρο για την καινοτομία στη χρήση οικονομικών αναλυτικών εννοιών (Jovanovic, 2013). Η εξέλιξη αυτή προσφέρει τη δυνατότητα ανάπτυξης νέων ιδεών και προσεγγίσεων στον τομέα αυτό σε διαφορετικούς χρήστες και νέων πιθανών απόψεων για τη δημοσιονομική διαχείριση των δημόσιων οργανισμών με πιο λεπτομερή, σύνθετο ή διαφορετικό τρόπο.

Η ανάπτυξη εργαλείων ή συντελεστών διαχείρισης δημόσιων οικονομικών έχει ορισμένους λόγους και αιτίες, οι οποίοι θα μπορούσαν να συνοψιστούν ως εξής (Hrůza, 2013b): αύξηση του χρέους των δήμων με αυξανόμενα εισοδήματα, επιλεκτική επιστροφή / εισοδηματική πολιτική των δήμων και ο κατακερματισμός των δήμων ο οποίος επιβάλλει μεγαλύτερες απαιτήσεις στη δημοσιονομική διαχείριση τους. Αυτός ο συγκεκριμένος τομέας έρευνας που σχετίζεται με τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών είναι πολύ κατακερματισμένος και οι αναπτυξιακοί οδοί εξελίσσονται με διαφορετικό τρόπο, με ορισμένες εξαιρέσεις. Η σημερινή κατάσταση είναι συνέπεια αυτής της εξέλιξης και αντανακλά τις προαναφερθείσες συνθήκες και τα χαρακτηριστικά του θέματος. Η πιο σημαντική προϋπόθεση είναι ο προσδιορισμός της οικονομικής διαχείρισης από την άποψη της τοπικής κυβέρνησης. Προς αυτή την κατεύθυνση θεωρείται δόκιμο να χρησιμοποιηθεί ο όρος που προσδιορίστηκε από τους Merikονά και Sebo (2006) ως δηλαδή η διαχείριση των χρηματοοικονομικών διαδικασιών στον (δημόσιο) οργανισμό, και η οποία απαρτίζεται από τον οικονομικό σχεδιασμό, την οικονομική λήψη αποφάσεων, την οργάνωση οικονομικών διαδικασιών και την οικονομική ανάλυση και έλεγχο.

3.2 Μεθοδολογία της έρευνας

Στην παρούσα εργασία γίνεται ανάλυση και αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων του δήμου Βόλβης για την περίοδο 2011-2015. Συγκεκριμένα, η ανάλυση πραγματοποιείται με οριζόντια και κάθετη ανάλυση του ενεργητικού, του παθητικού και των αποτελεσμάτων χρήσης, ενώ επίσης γίνεται και ανάλυση αριθμοδεικτών.

Η ανάλυση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού έχουν υπογραμμιστεί ως θεμελιώδη στοιχεία της οικονομικής αξιολόγησης των δήμων, αφού, κατά τους Zafra-Gomezetal. (2009) η εν λόγω ανάλυση καταδεικνύει την εξέλιξη των περιουσιακών στοιχείων των δήμων –άρα της δυνατότητάς τους να παρέχουν τις υπηρεσίες προς τους δημότες-, αλλά και της εξέλιξης των υποχρεώσεων –άρα της δυνατότητας του δήμου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του. Ως εκ τούτου, στην παρούσα εργασία γίνονται οι εξής αναλύσεις ενεργητικού και παθητικού:

A), Οριζόντια ανάλυση ενεργητικού, με ανάλυση της διαχρονικής εξέλιξης και την τάση των εξής λογαριασμών:

- Έξοδα εγκαταστάσεως
- Ενσώματες ακινητοποιήσεις
- Τίτλοι πάγιας επένδυσης & Άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές Απαιτήσεις
- Πάγιο ενεργητικό
- Απαιτήσεις κυκλοφορούντος ενεργητικού
- Σύνολο διαθεσίμων
- Κυκλοφορούν ενεργητικό
- Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού
- Γενικό σύνολο ενεργητικού

B). Κάθετη ανάλυση ενεργητικού, στην οποία εξετάζεται η μεταβολή των ποσοστών των κύριων λογαριασμών που συνθέτουν το ενεργητικό, δηλαδή των λογαριασμών:

- Έξοδα εγκαταστάσεως
- Πάγιο ενεργητικό
- Κυκλοφορούν ενεργητικό
- Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού.

Γ). Οριζόντια ανάλυση παθητικού, η οποία εξετάζει τη διαχρονική εξέλιξη και την τάση των εξής λογαριασμών:

- Λογαριασμός κεφαλαίου
- Διαφορές αναπροσαρμογής-επιχορηγήσεις επενδύσεων-δωρεές παγίων
- Αποτελέσματα εις νέο
- Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
- Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα
- Μακροπρόθεσμος τραπεζικός δανεισμός
- Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις
- Σύνολο μακροπρόθεσμων Υποχρεώσεων
- Προμηθευτές
- Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη
- Υποχρεώσεις προς ασφαλιστικούς οργανισμούς
- Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση
- Πιστωτές διάφοροι
- Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων
- Σύνολο υποχρεώσεων
- Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού

Δ). Κάθετη ανάλυση παθητικού, στην οποία εξετάζεται η μεταβολή τω ποσοστών των κύριων λογαριασμών που συνθέτουν το παθητικό, δηλαδή των λογαριασμών:

- Ίδια κεφάλαια
- Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα

- Υποχρεώσεις
- Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων χρήσης αποτελεί σημαντικότατο στοιχείο της οικονομικής αξιολόγησης των δήμων, αφού δια μέσου αυτής καταδεικνύεται το κατά πόσο δήμος είναι βιώσιμος ως αυτοδύναμη οντότητα ή εξαρτάται από την κυβερνητική χρηματοδότηση. Το εν λόγω σημείο είναι εξαιρετικά σημαντικό για την οικονομική αξιολόγηση, αφού όσο μεγαλύτερη είναι η εξάρτηση από τα εξωτερικά κεφάλαια, τόσο υψηλότερο είναι το επίπεδο συνολικής εξάρτησης των αποφάσεων του διμήνου από την κυβερνητική πολιτική εξάρτησης και τόσο χαμηλότερο είναι το επίπεδο ευχέρειας που έχει η τοπική Αρχή για τη λήψη αποφάσεων και για την χάραξη πολιτικών. (PfefferandSalancik, 2003). Σύμφωνα με τους HoeneandPagano (2008), δια μέσου της ανάλυσης των εσόδων και εξόδων διαπιστώνεται το κατά πόσο ο δήμος εξαρτάται από την κυβερνητική χρηματοδότηση και κατά όσο μπορεί να μεταβάλλει το ύψος των ιδίων εσόδων, με αύξηση των φόρων και των δημοτικών τελών. Επίσης, οι Kluyers (2003) και RiverbankandKelly (2006) η ανάλυση του τρόπου διαμόρφωσης των εσόδων και εξόδων και η ανάλυση της διαχρονικής εξέτασης του τελικού οικονομικού αποτελέσματος (κέρδη/ζημιές) αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία της συνολικής αξιολόγησης ενός δήμου, αφού υποδηλώνουν το εάν ο δήμος έχει τη δυνατότητα να παρέχει τις υπηρεσίες που προσδοκούν οι δημότες. Ως εκ τούτου, στην παρούσα εργασία γίνονται οι εν λόγω αναλύσεις των αποτελεσμάτων χρήσης:

Ε). Οριζόντια ανάλυση αποτελεσμάτων χρήσης, η οποία εξετάζει τη διαχρονική εξέλιξη και την τάση των εξής λογαριασμών:

- Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών
- Έσοδα από φόρους, εισφορές, πρόστιμα και προσαυξήσεις
- Τακτικές επιχορηγήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό
- Σύνολο εσόδων
- Κόστος αγαθών και υπηρεσιών
- Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης

- Έξοδα διοικητικής λειτουργίας και δημοσίων σχέσεων
- Σύνολο εξόδων
- Καθαρά αποτελέσματα εκμετάλλευσης

Πέραν της ανάλυσης των στοιχείων των οικονομικών καταστάσεων, απαραίτητη για την οικονομική ανάλυση των δήμων κρίνεται η ανάλυση επιλεγμένων αριθμοδεικτών. Η επιλογή των αριθμοδεικτών έγινε μετά από μελέτη της βιβλιογραφίας και επιλέχθηκαν αριθμοδείκτες που έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί αναφορικά με την οικονομική αξιολόγηση των δήμων, στις μελέτες των Farvacque-VitkovicandSinet, (2014) καιTurleyetal. (2015)

Στην ανάλυση χρησιμοποιούνται οι εξής αριθμοδείκτες, με συνοπτική περιγραφή τους:

1. Αριθμοδείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού από τα έσοδα ΚΑΠ

Ο αριθμοδείκτης υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Αμοιβές προσωπικού}}{\text{Έσοδα ΚΑΠ}}$$

Ο αριθμοδείκτης υπολογίζει το πόσο μέρος της μισθοδοσίας των υπαλλήλων καλύπτεται από τις τακτικές επιχορηγήσεις από τον προϋπολογισμό. Η έννοια του δείκτη είναι ότι, όσο μεγαλύτερο μέρος της μισθοδοσίας καλύπτεται από τον προϋπολογισμό, τόσο περισσότερο εξαρτημένος είναι ο δήμος από την κεντρική κυβέρνηση αναφορικά με το ανθρώπινο δυναμικό. Αντίστοιχα, βάσει του δείκτη μπορούν να υπολογιστούν οι συνέπειες που θα έχει μια περικοπή των κονδυλίων του προϋπολογισμού στην στρατηγική του δήμου για το ανθρώπινο δυναμικό.

2. Αριθμοδείκτης συνόλου δανειακών υποχρεώσεων προς έσοδα ΚΑΠ

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Σύνολο δανειακών υποχρεώσεων}}{\text{Έσοδα ΚΑΠ}}$$

Ο αριθμοδείκτης καταδεικνύει τη δυνατότητα του δήμου να αποπληρώσει τις δανειακές του υποχρεώσεις δια μέσου της κρατικής επιχορήγησης.

3. Αριθμοδείκτης ιδίων τακτικών εσόδων προς συνολικά έσοδα

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Ίδια τακτικά έσοδα}}{\text{Συνολικά έσοδα}}$$

Στα ίδια τακτικά έσοδα περιλαμβάνονται τα έσοδα της κύριας δραστηριότητας, δηλαδή οι πωλήσεις προϊόντων και υπηρεσιών, τα έσοδα από φόρους, εισφορές, πρόστιμα και προσαυξήσεις και τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών (ανταποδοτικά, κτλ.). Ο αριθμοδείκτης καταδεικνύει το κατά πόσο ο δήμος μπορεί να έχει αυτοδυναμία, καθώς, όσο μικρότερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο μικρότερη είναι και η δυνατότητα του δήμου να έχει έσοδα από την δική του αυτοτελή δραστηριότητα.

4. Αριθμοδείκτης συνολικών εσόδων προς σύνολο κατοίκων

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Συνολικά έσοδα}}{\text{Σύνολο κατοίκων}}$$

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης μετρά το πόσα έσοδα συνολικά αντιστοιχούν ανά κάτοικο. Κατά μία έννοια, όσο περισσότερο αυξάνεται η τιμή του αριθμοδείκτη τόσο περισσότερα έσοδα αντιστοιχούν ανά κάτοικο, άρα τόσο μεγαλύτερο και το δυνητικό απόθεμα που έχει ο δήμος για να το διανείμει στους κατοίκους υπό την μορφή νέων υπηρεσιών, υποδομών και έργων.

5. Αριθμοδείκτης ιδίων τακτικών εσόδων προς σύνολο κατοίκων

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Ίδια τακτικά έσοδα}}{\text{Σύνολο κατοίκων}}$$

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης μετρά το πόσα έσοδα «δημιουργεί» στον δήμο ο κάθε μόνιμος κάτοικος. Η διαφοροποίηση του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη από τον αριθμοδείκτη «συνολικών εσόδων ανά κάτοικο» είναι ότι στα έσοδα υπολογίζονται μόνο τα ίδια τακτικά έσοδα, άρα αφαιρούνται οι κρατικές επιχορηγήσεις. Ως εκ τούτου, ο δείκτης αποτυπώνει το πόσα έσοδα αποδίδει ο κάθε κάτοικος.

6. Αριθμοδείκτης συνολικών επιχορηγήσεων προς σύνολο εξόδων

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Συνολικές επιχορηγήσεις}}{\text{Σύνολο εξόδων}}$$

Στον παρανομαστή του κλάσματος δεν υπολογίζονται οι λογαριασμοί 82 «Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων» και 85 «Αποσβέσεις παγίων μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος». Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης αποτυπώνει το κατά πόσο οι επιχορηγήσεις διαμορφώνουν το τελικό ύψος εξόδων του δήμου, άρα περιγράφουν την αυτοδυναμία του δήμου στην διαμόρφωση των εξόδων.

7. Αριθμοδείκτης μέσης περιόδου εισπραξης απαιτήσεων

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Συνολικές απαιτήσεις από πελάτες * 360}}{\text{Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών}}$$

Στο κλάσμα του αριθμοδείκτη περιλαμβάνονται τα έσοδα από τον λογ/σμό 70 (πωλήσεις εμπορευμάτων), τον λογ/σμο 72 (πωλήσεις λοιπών αποθεμάτων και άχρηστου υλικού) και λογ/σμο 73 (πωλήσεις υπηρεσιών). Ο αριθμοδείκτης παριστά το χρονικό διάστημα που απαιτείται για να μετατραπούν οι πωλήσεις σε εισροή χρήματος, άρα δια μέσου του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη αποτυπώνεται η ικανότητα του δήμου να εισπράττει τις απαιτήσεις του.

8. Αριθμοδείκτης συνολικών εξόδων προς σύνολο κατοίκων

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Συνολικά έξοδα}}{\text{Σύνολο κατοίκων}}$$

Ο αριθμοδείκτης αποτυπώνει το πόσα έξοδα αναλογούν ανά κάτοικο, ως εκ τούτου μπορεί να διαπιστωθεί το εάν υπάρχει μια δυσανάλογη εξέλιξη των εξόδων. Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης μπορεί να συγκριθεί με τον αριθμοδείκτη των εσόδων ανά κάτοικο, ούτως ώστε να διαπιστωθεί εάν υπάρχει απόκλιση μεταξύ των δύο αυτών μεγεθών.

9. Αριθμοδείκτης κυκλοφορούντος ενεργητικού προς βραχυπρόθεσμο παθητικό

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Κυκλοφορούν ενεργητικό}}{\text{Βραχυπρόθεσμο παθητικό}}$$

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης υπολογίζει το κατά πόσο οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του δήμου μπορούν να καλυφθούν από το κυκλοφορούν ενεργητικό. Σε περίπτωση που οι υποχρεώσεις δεν μπορούν να καλυφθούν (δηλαδή όταν ο αριθμοδείκτης είναι αρνητικός), τότε αναγκαστικά απαιτείται άμεση περικοπή δαπανών και τραπεζικός δανεισμός για να αποπληρωθούν οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, ή, αντίστοιχα, έκτακτη ή και τακτική ενίσχυση από τον κρατικό προϋπολογισμό.

10. Αριθμοδείκτης εξόδων χρήσεως προς ίδια τακτικά έσοδα

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Σύνολο εξόδων}}{\text{Τακτικά έσοδα}}$$

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης μετρά το κατά πόσο τα τακτικά έσοδα μπορούν να καλύψουν το σύνολο των εξόδων. Σε περίπτωση που ο δείκτης είναι άνω της μονάδας, τότε τα ίδια τακτικά έσοδα δεν επαρκούν, άρα απαιτείται η ενίσχυση με επιχορηγήσεις του προϋπολογισμού.

11. Αριθμοδείκτης εκτάκτων εσόδων προς συνολικά έσοδα

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Έκτακτα έσοδα}}{\text{Συνολικά έσοδα}}$$

Ο αριθμοδείκτης αποτυπώνει το σε τι ποσοστό ανέρχονται τα έκτακτα έσοδα έναντι των συνολικών εσόδων. Ουσιαστικά, δια μέσου του δείκτη γίνεται αποτίμηση του κατά πόσο μπορεί ο δήμος να προβεί σε μακροπρόθεσμο σχεδιασμό,, αφού, όσο μεγαλύτερος ο αριθμοδείκτης τόσο περισσότερο ο δήμος στηρίζεται στα έκτακτα έσοδα, τα οποία όμως δεν έχουν μακροπρόθεσμο χαρακτήρα.

12. Αριθμοδείκτης συνόλου λειτουργικών δαπανών προς σύνολο εξόδων

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Σύνολο λειτουργικών δαπανών}}{\text{Σύνολο εξόδων}}$$

Ο συγκεκριμένος αριθμοδείκτης υπολογίζει το κατά πόσο τα έξοδα του δήμου κατευθύνονται στις λειτουργικές δαπάνες, ή, αντιθέτως τοποθετούνται σε μη λειτουργικά έξοδα.

13. Αριθμοδείκτης αμοιβών προσωπικού προς συνολικά έξοδα

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

Αμοιβες προσωπικού
Συνολικά έξοδα

Ο αριθμοδείκτης παριστά πόσο μέρος των συνολικών εξόδων του δήμου αποτελεί η μισθοδοσία. Βεβαίως, εν πολλοίς το ύψος των αμοιβών προσωπικού είναι σχετικά ανελαστικό, αφού το ύψος των μισθών δεν καθορίζεται από τον ίδιο το δήμο, ενώ το ύψος των λοιπών εξόδων διαμορφώνεται από τις αποφάσεις του δήμου. Ο αριθμοδείκτης βοηθά στην αποτύπωση των κατευθύνσεων των εξόδων, υπό την έννοια ότι όσο μεγαλύτερη η τιμή του αριθμοδείκτη, τόσο λιγότεροι οι πόροι που έχουν διατεθεί στις δραστηριότητες του δήμου, όπως οι νέες επενδύσεις, η άσκηση κοινωνικής πολιτικής, κ.ο.κ.

14. Αριθμοδείκτης αμοιβών προσωπικού προς συνολικά έσοδα.

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

Αμοιβές προσωπικού
Συνολικά έσοδα

Ο αριθμοδείκτης καταδεικνύει κατά πόσο το κόστος της μισθοδοσίας (αμοιβές προσωπικού) καλύπτεται από τα συνολικά έσοδα του δήμου, άρα δείχνει την δυνατότητα του δήμου να προβεί σε προσλήψεις νέου προσωπικού, ή την αναγκαιότητα να προβεί σε στρατηγικό ανασχεδιασμό αναφορικά με το ανθρώπινο δυναμικό. Υπό μια διαφορετική οπτική γωνία, ο αριθμοδείκτης καταδεικνύει τη ευχέρεια του δήμου να προβεί σε νέα επενδυτικά προγράμματα, αφού όσο μεγαλύτερο μέρος των εσόδων κατευθύνονται προς τη μισθοδοσία, τόσο μικρότερο ποσό θα είναι διαθέσιμο για την υλοποίηση νέων επενδύσεων και για ανάληψη κοινωνικών δράσεων. Επίσης, υπό μια τρίτη οπτική γωνία, ο αριθμοδείκτης αποτελεί ένα δείγμα αποτελεσματικότητας, αφού όταν υπάρχει αύξηση των εσόδων με σταθερό το κόστος μισθοδοσίας τότε υπάρχει και μεγαλύτερη αποδοτικότητα του ανθρώπινου δυναμικού του δήμου.

15. Αριθμοδείκτης αμοιβών προσωπικού προς αριθμό κατοίκων.

Ο αριθμοδείκτης εξάγεται από τον τύπο:

$$\frac{\text{Αμοιβές προσωπικού}}{\text{Αριθμός κατοίκων}}$$

Ο αριθμοδείκτης παριστά την εξέλιξη του κόστους της μισθοδοσίας βάσει της εξέλιξης του αριθμού των μόνιμων κατοίκων. Υπό μια έννοια, με δεδομένο τον αριθμό των μόνιμων κατοίκων, ο αριθμοδείκτης βοηθά στην εξαγωγή συμπερασμάτων για την επιβάρυνση του κάθε κατοίκου από το κόστος μισθοδοσίας του ανθρώπινου δυναμικού του δήμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΒΗΣ

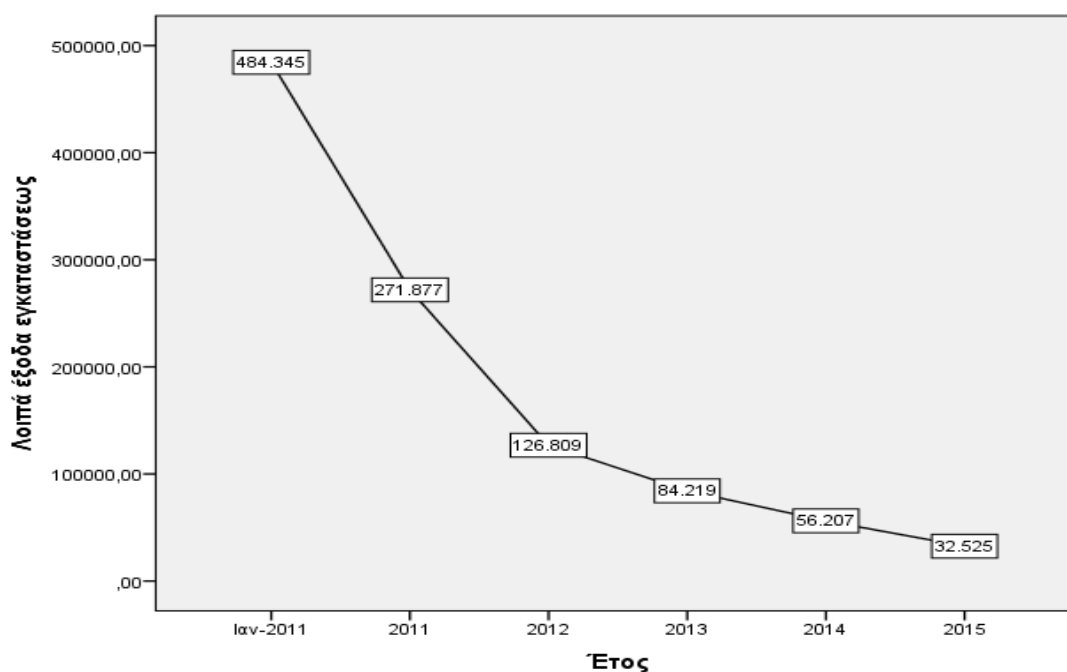
4.1 Αποτελέσματα οριζόντιας ανάλυσης οικονομικών καταστάσεων

4.1.1 Οριζόντια ανάλυση ενεργητικού

Το πρώτο στοιχείο της οριζόντιας ανάλυσης ενεργητικού αφορά στην εξέλιξη του λογαριασμού «έξοδα εγκαταστάσεως». Όπως καταγράφεται στο ακόλουθο διάγραμμα (διάγραμμα 3), τα λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως τον Ιανουάριο του 2011 ανέρχονταν σε 484.355 ευρώ, ενώ εντός του ίδιου έτους κατέγραψαν μείωση κατά 43,9% ανερχόμενα σε 271,9%. το 2015 ανήλθαν στις 32,5 χιλ ευρώ, καταγράφοντας μια συνολική μεταβολή κατά -88%

Διάγραμμα 1.

Λοιπά έξοδα εγκαταστάσεως

Στην συνέχεια της οριζόντιας ανάλυσης εξετάζεται η εξέλιξη του παγίου ενεργητικού του δήμου και συγκεκριμένα των ενσώματων ακινητοποιήσεων. Η εξέλιξη των παγίων ακινητοποιήσεων δείχνει ότι σχεδόν στο σύνολό τους καταγράφεται μείωση της αναπόσβεστης αξίας τους, αφού έχουν αρνητική μεταβολή για την συνολική περίοδο 2011-2015 καθώς και αρνητική μέση ετήσια μεταβολή.

Πίνακας 1.

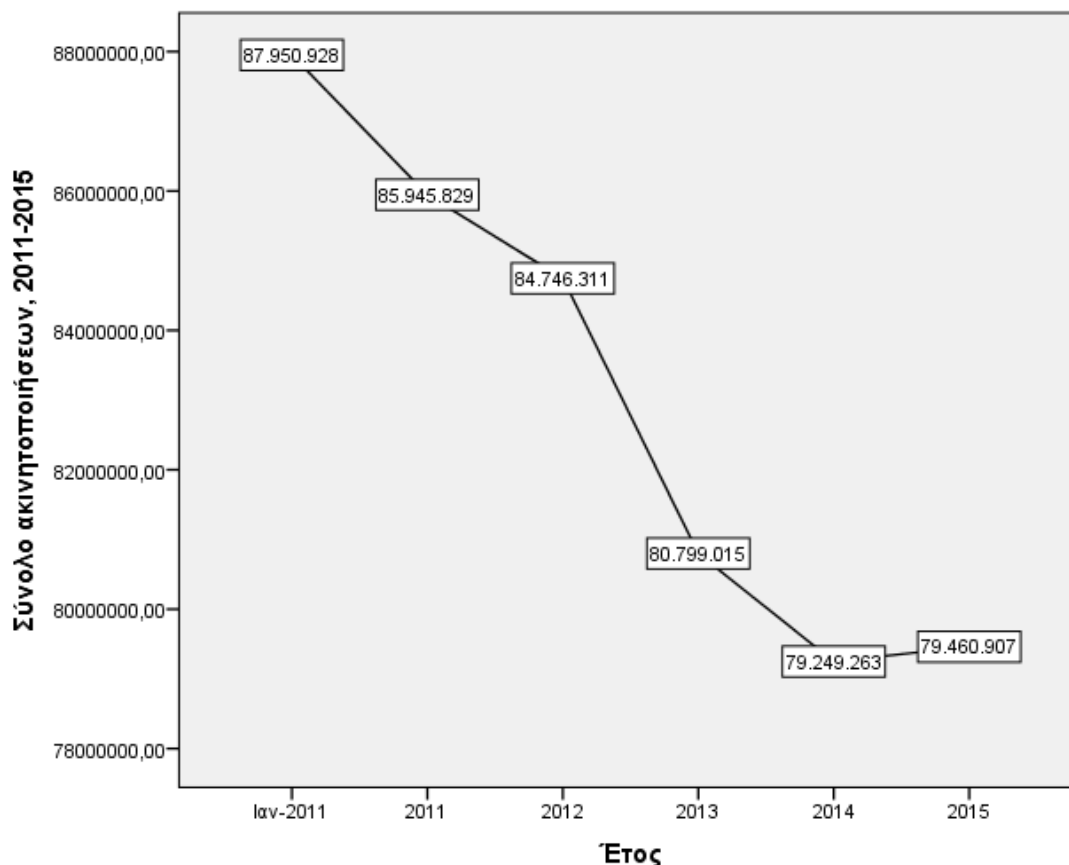
Μεταβολή παγίων ακινητοποιήσεων, 2011-2015

	Μεταβολή % 2011- 2015	Μέση ετήσια μεταβολή %
1. Γήπεδα - Οικόπεδα	0,0%	0,00%
1α. Πλατείες-Πάρκα-Παιδότοποι κοινής χρήσεως	-45,7%	-13,62%
1β. Οδοί-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	-28,1%	-7,61%
1γ. Πεζοδρόμια κοινής χρήσεως	-37,6%	-10,82%
2. Ορυχεία,Μεταλλεία,Λατομεία,Αγροί,Φυτείες,Δάση	0,0%	0,00%
3. Κτίρια & Τεχνικά έργα	-36,6%	-10,26%
3β. Εγκαταστάσεις ηλεκτροφωτισμού κοινής χρήσεως	-27,1%	-7,43%
3γ. Λοιπές μόνιμες εγκαταστάσεις κοινής χρήσεως	-19,7%	-4,95%
4. Μηχ/τα-τεχν.εγκατ. & λοιπός μηχανολ. εξοπλισμός	-42,8%	-13,00%
5. Μεταφορικά μέσα	-82,5%	-34,58%
6. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	-68,7%	-25,13%
7. Ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	7,8%	1,91%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΣΩΜΑΤΩΝ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ	-7,5%	-1,93%

Δεδομένου του ότι ο δήμος δεν έχει ασώματες ακινητοποιήσεις, το σύνολο των ακινητοποιήσεων προέρχεται από τις ενσώματες ακινητοποιήσεις. Όπως καταγράφεται στο ακόλουθο γράφημα (διάγραμμα 2), κάθε χρόνο οι ακινητοποιήσεις καταγράφουν μείωση, εκτός του 2015 που είναι ουσιαστικά αμετάβλητες σε σχέση με το 2014.

Διάγραμμα 2.

Σύνολο ακινητοποιήσεων, 2011-2015

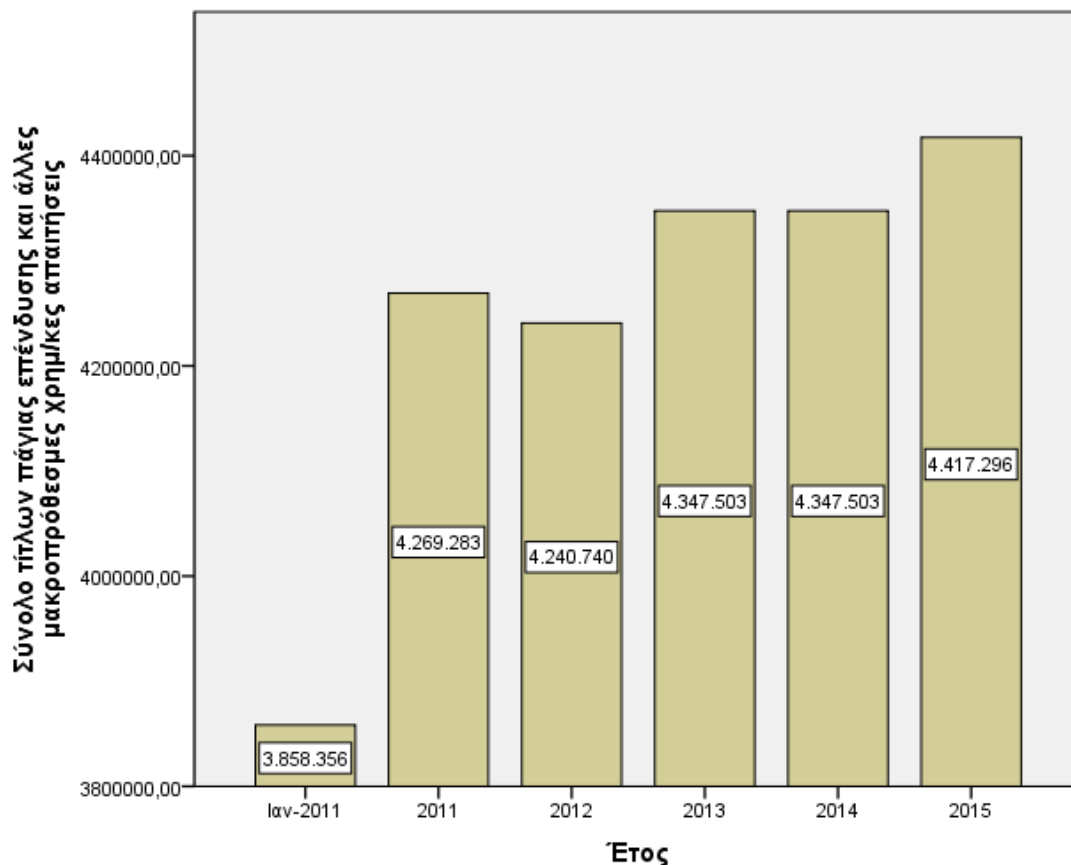

Στην συνέχεια αναλύεται η εξέλιξη του λογαριασμού «Τίτλοι πάγιας επένδυσης & Άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές Απαιτήσεις». Ο εν λόγω λογαριασμός, για το διάστημα 2011-2015 καταγράφει αύξηση κατά 148.013,37 ευρώ και ποσοστό 3,5%. Σημαντική είναι η αύξηση εντός του 2011, όπου από 3,856 εκ ευρώ τον Ιανουάριο του 2011 ανήλθαν στο τέλος του 2011 σε 4,69 εκ. ευρώ. Συνολικά, το πάγιο ενεργητικό του δήμου Βόλβης έχει μειωθεί συνολικά για την περίοδο 2011-2015 κατά 7,02%, καθώς κατέγραφε κάθε έτος μείωση, αν και το 2015 παρουσίασε μια σχετική σταθεροποίηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος (μείωση -0,18%)

Ο συγκεκριμένος λογαριασμός καταγράφει κάθε χρόνο αύξηση, πλην του 2012, όπως καταγράφεται στο διάγραμμα 3.

Διάγραμμα 3.

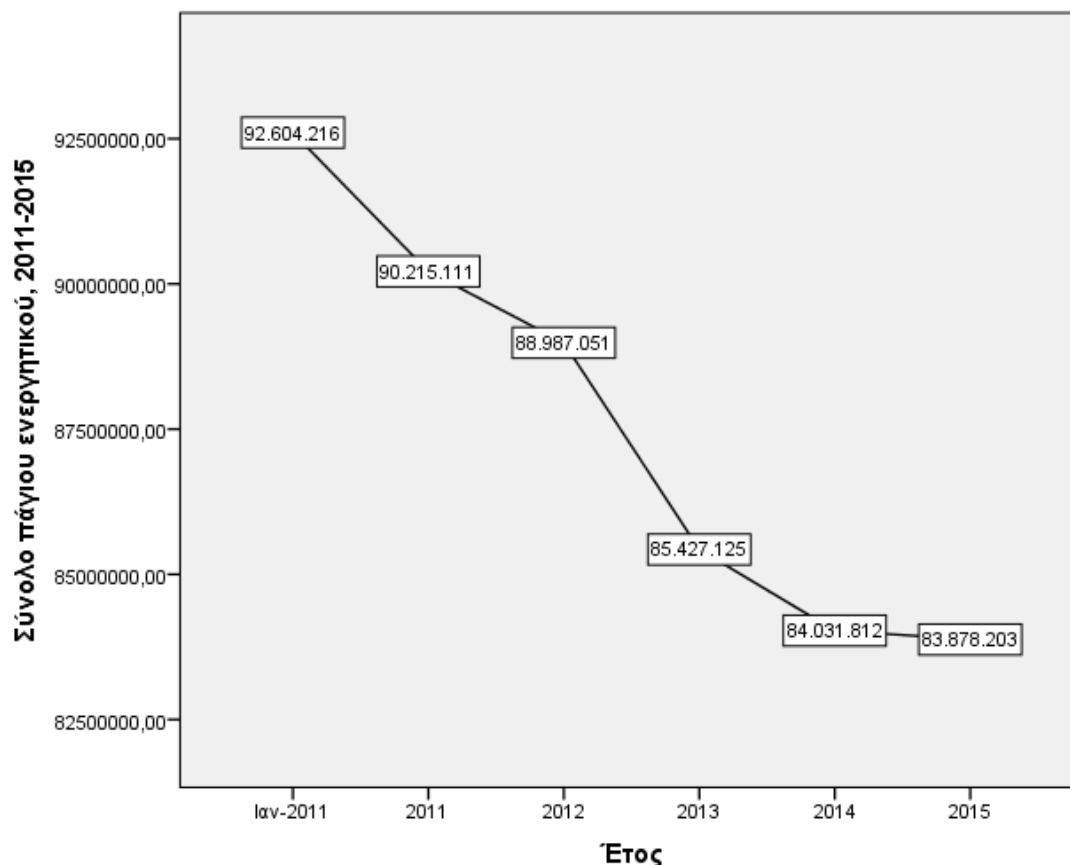
Σύνολο τίτλων πάγιας επένδυσης και άλλες μακροπρόθεσμες χρημ/κες απαιτήσεις

Η συνολική εξέλιξη του πάγιου ενεργητικού την περίοδο 2011-2015 αποτυπώνεται στο διάγραμμα 4. Όπως καταγράφεται στο διάγραμμα, η μεγαλύτερη μείωση επήλθε το 2013 σε σχέση με το 2012, ενώ τα επόμενα έτη η μείωση συνέβαινε με φθίνοντα ρυθμό. Βεβαίως, θα πρέπει να υπογραμμιστεί η μείωση κατά 2,39 εκ. ευρώ εντός του 2011 (από 92,604 εκ ευρώ τον Ιανουάριο του 2011 σε 90,215 εκ. ευρώ στη λήξη του έτους).

Διάγραμμα 4.

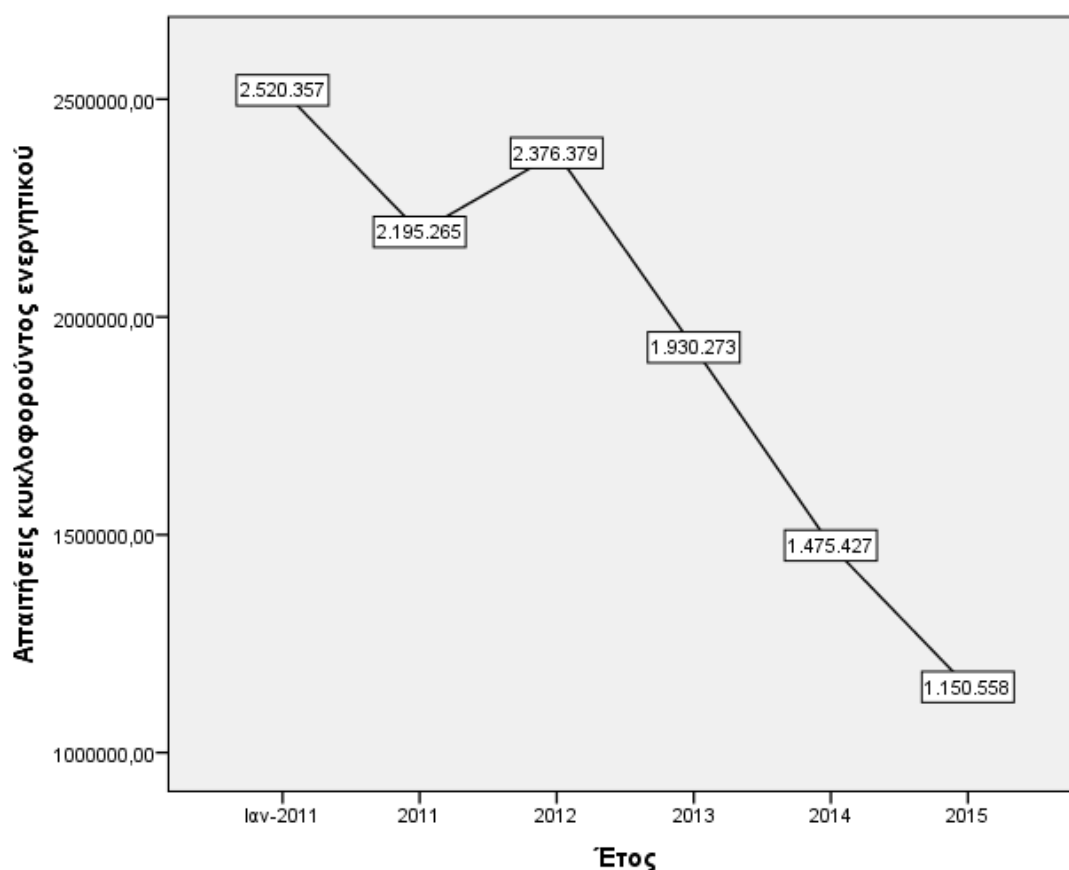
Σύνολο πάγιου ενεργητικού, 2011-2015

Το επόμενο σκέλος της οριζόντιας ανάλυσης των στοιχείων του ενεργητικού αφορά στην εξέλιξη του κυκλοφορούντος ενεργητικού. Οι απαιτήσεις του κυκλοφορούντος ενεργητικού συνολικά για την περίοδο 2011-2015 τον Ιανουάριο του 2011 ήταν 2.520.357 ευρώ και έχουν μειωθεί κατά 47,6%, ενώ την μεγαλύτερη μείωση κατέγραψαν κατά το διάστημα 2013-2014, με μείωση 23,6%. Συνολικά, όπως καταγράφεται στο διάγραμμα 5, οι απαιτήσεις κυκλοφορούντος ενεργητικού καταγράφουν κάθε χρόνο μείωση, πλην του 2012.

Διάγραμμα 5.

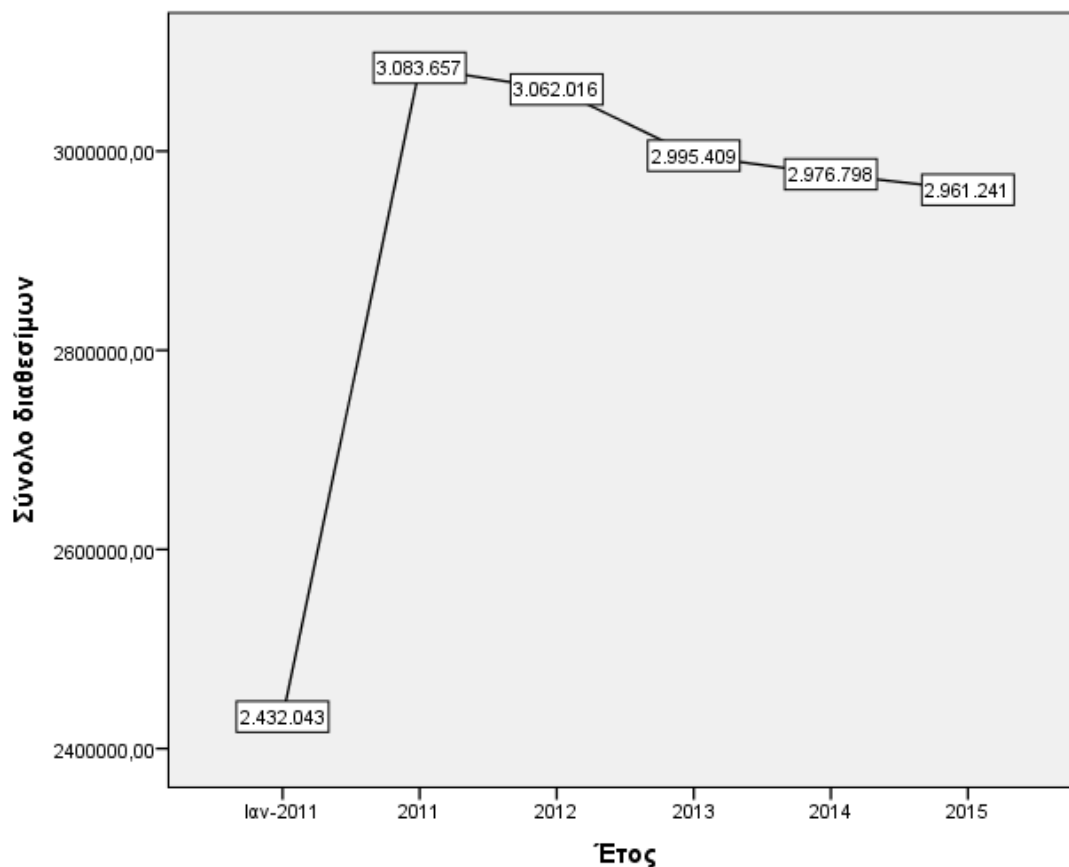
Απαιτήσεις κυκλοφορούντος ενεργητικού

Το σύνολο των διαθεσίμων του δήμου Βόλβης καταγράφει μια συνεχή μείωση (διάγραμμα 6). Συγκεκριμένα, τα διαθέσιμα καταγράφουν μείωση κατά 4% την περίοδο 2011-2015, με τη μεγαλύτερη μείωση να καταγράφεται την περίοδο 2012-2013, όπου μειώθηκαν κατά 2,2%. Βεβαίως, καταγράφεται σημαντική αύξηση εντός του 2011, από 2.432.043 τον Ιανουάριο σε 3.083.657 της λήξης του έτους.

Διάγραμμα 6.

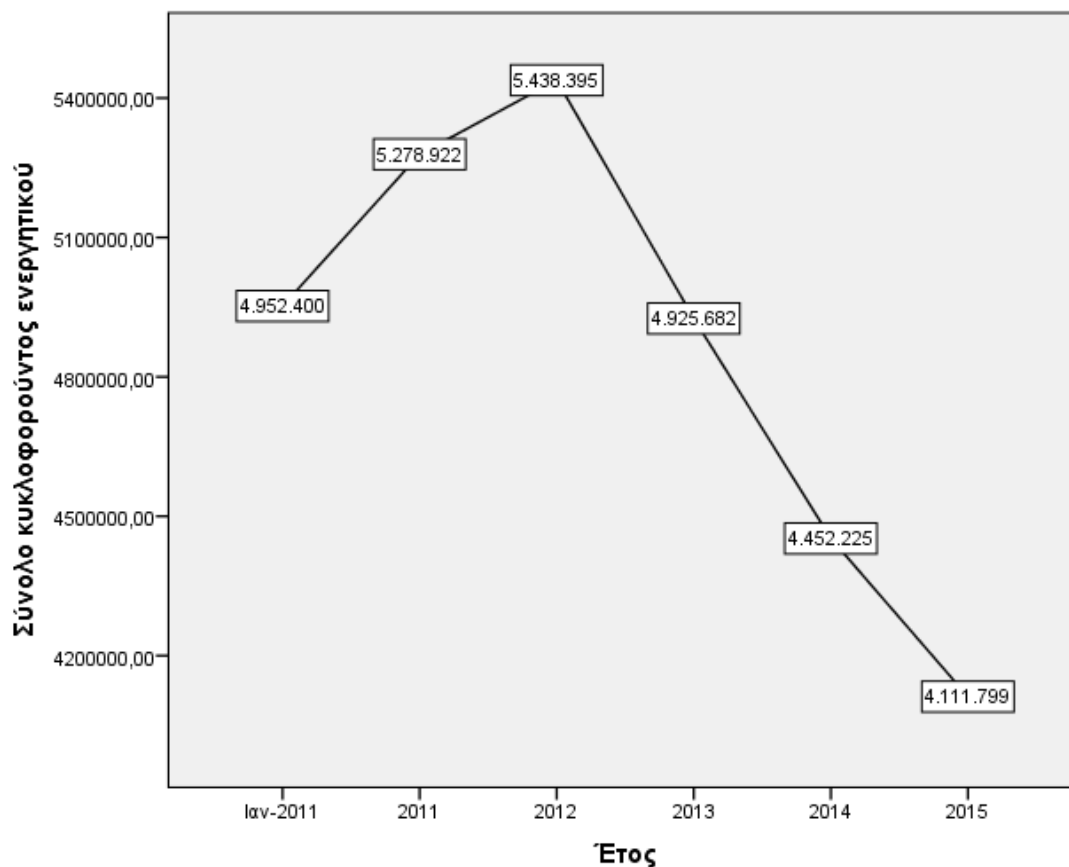
Σύνολο διαθεσίμων

Το σύνολο του κυκλοφορούντος ενεργητικού καταγράφει μείωση (διάγραμμα 7), γεγονός που οφείλεται στο ότι σημειώνεται μείωση στους επί μέρους λογαριασμούς, όπως στις απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών. Συνολικά, το κυκλοφορούν ενεργητικό για την περίοδο 2011-2015 έχει μειωθεί κατά 22,1%, ενώ μόνο το διάστημα 2011-2012 είχε καταγράψει αύξηση κατά 3%, με όλα τα υπόλοιπα έτη να έχει αρνητική μεταβολή. Εντός του 2011 ο συγκεκριμένος λογαριασμός κατέγραψε αύξηση 6,6%.

Διάγραμμα 7.

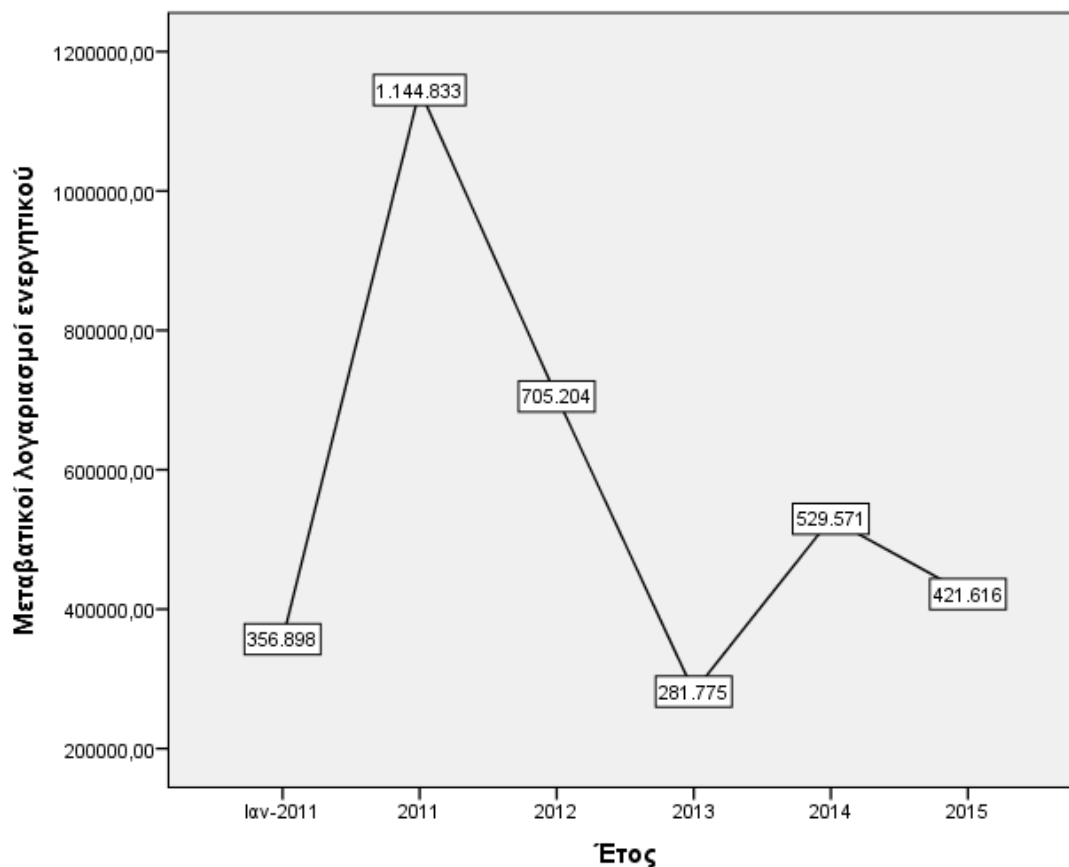
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού παρουσιάζουν μια μείωση, η οποία αν και αντιστράφηκε το 2014, λόγω της αύξησης των εσόδων χρήσεως του συγκεκριμένου έτους, στην συνέχεια συνεχίστηκε, όπως αποτυπώνεται στο διάγραμμα 8. Συνολικά, την περίοδο 2011-2015 οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού καταγράφουν μείωση κατά 63,2%. Σημαντική είναι η αύξηση του λογαριασμού εντός του 2011, κατά 220,8%, από 357 χιλ. ευρώ τον Ιανουάριο σε 1,115 εκ. ευρώ στην λήξη του έτους.

Διάγραμμα 8.

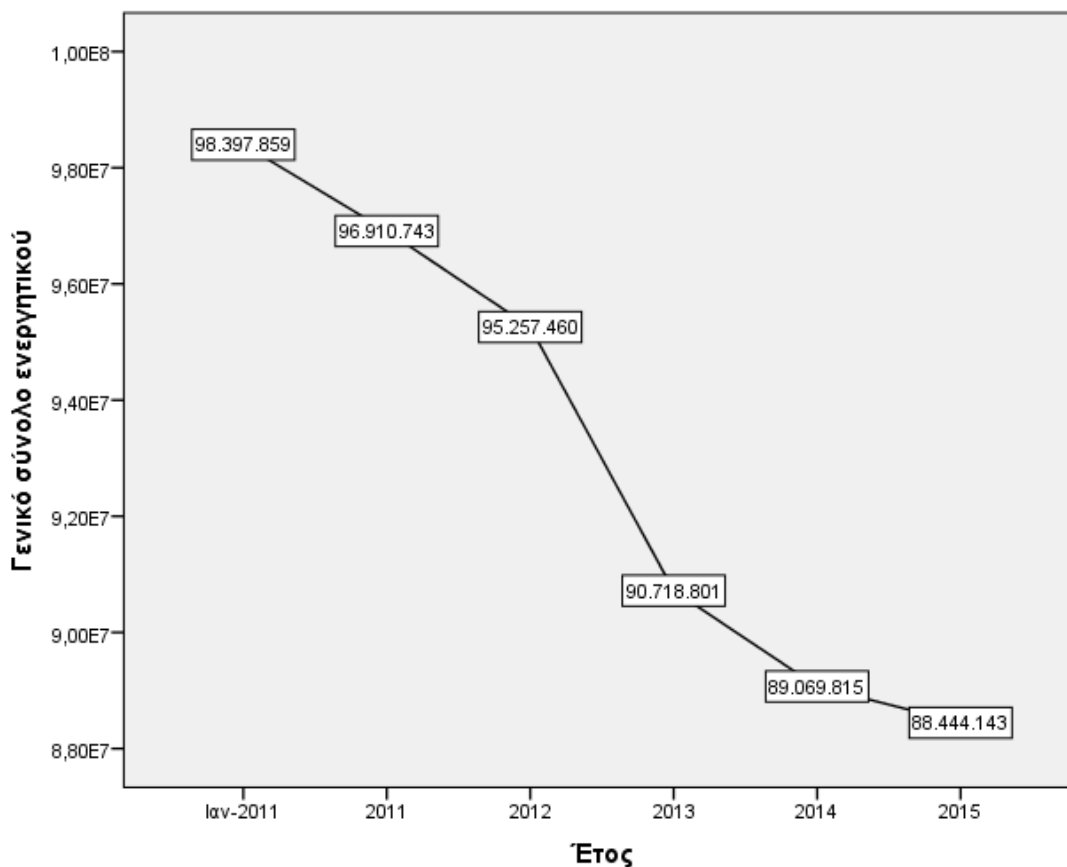
Μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού

Το γενικό σύνολο ενεργητικού καταγράφει συνεχή μείωση, όπως αποτυπώνεται στο διάγραμμα 9. Βεβαίως, κάτι τέτοιο είναι αναμενόμενο, δεδομένου του ότι ο λογαριασμός αποτελεί το άθροισμα των λογαριασμών που αναλύθηκε ανωτέρω. Συνολικά, την περίοδο 2011-2015 το γενικό σύνολο του ενεργητικού του δήμου μειώθηκε κατά 8,7%, με τη μεγαλύτερη μείωση να καταγράφεται στο διάστημα 2012-2013, κατά -4,8%. Μείωση καταγράφηκε και εντός του 2011, κατά 1,5%.

Διάγραμμα 9.

Γενικό σύνολο ενεργητικού

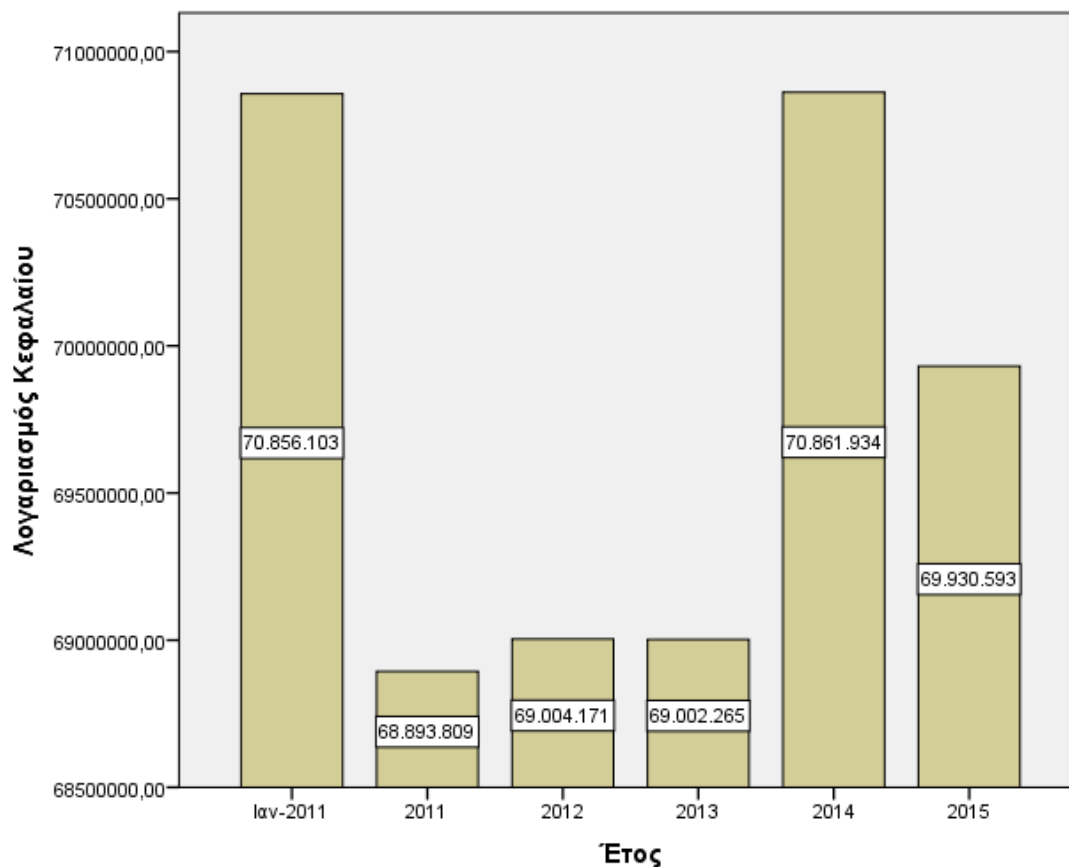

4.2.2 Οριζόντια ανάλυση παθητικού

Αρχικά, στην οριζόντια ανάλυση παθητικού εξετάζεται ο λογαριασμός κεφαλαίου. Στον δήμο, ο συγκεκριμένος λογαριασμός καταγράφει μια μεταβλητότητα, αφού από σταθερός τα έτη 2011-2013 αυξήθηκε το 2014 και στην συνέχεια μειώθηκε το 2015 (διάγραμμα 10). Συνολικά, την περίοδο 2011-2015 το κεφάλαιο είχε θετική μεταβολή κατά 1,5%, κυρίως λόγω της αύξησης της περιόδου 2013-2014 κατά 2,7%. Ο λογαριασμός τον Ιανουάριο 2011 ανέρχονταν σε 70.856.103 ευρώ, καταγράφοντας μείωση 2,8% εντός του έτους.

Διάγραμμα 10.

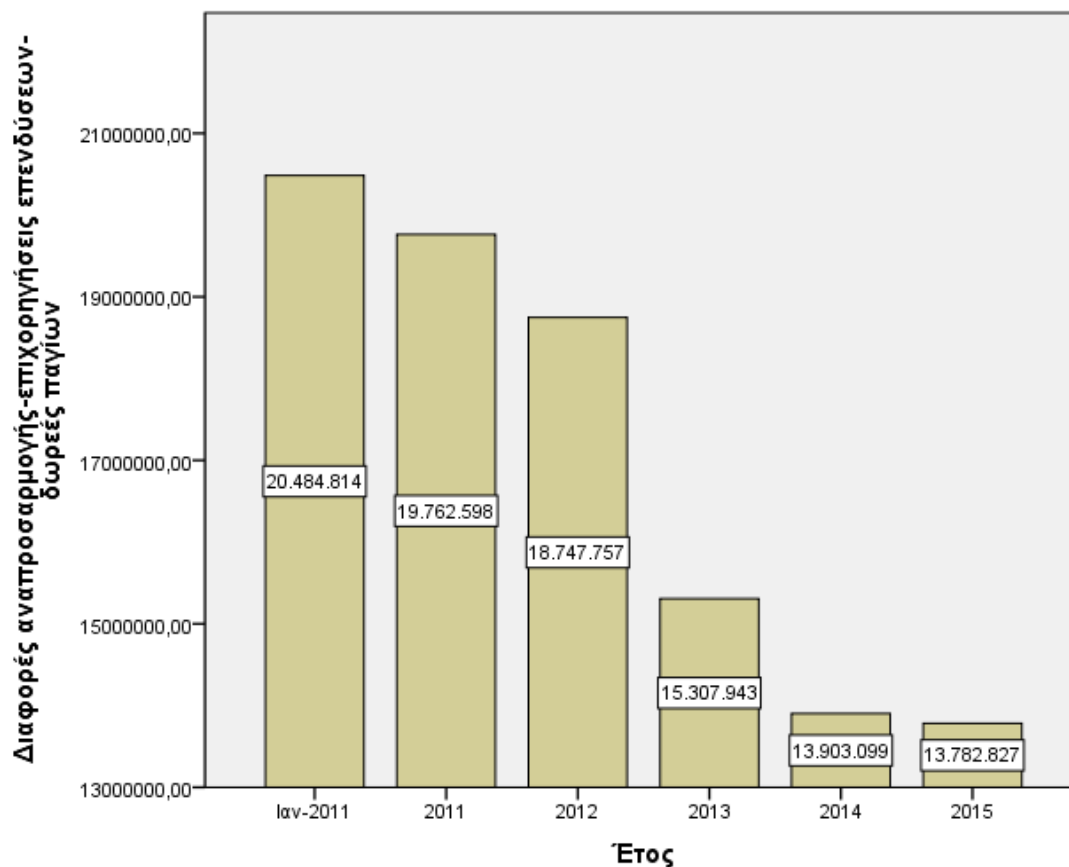
Λογαριασμός Κεφαλαίου

Οι λογαριασμός «Διαφορές αναπροσαρμογής-επιχορηγήσεις επενδύσεων-δωρεές παγίων» καταγράφει μείωση, ενώ το 2015 σημειώνεται μια σταθερότητα σε σχέση με το προηγούμενο έτος (διάγραμμα 11). Συνολικά, ο λογαριασμός για την περίοδο 2011-2015 καταγράφει μείωση κατά 30,26%, με τη μεγαλύτερη μείωση να καταγράφεται την περίοδο 2012-2013, κατά -18,35%. Μικρή μείωση κατά 3,5% καταγράφεται εντός του 2011.

Διάγραμμα 11.

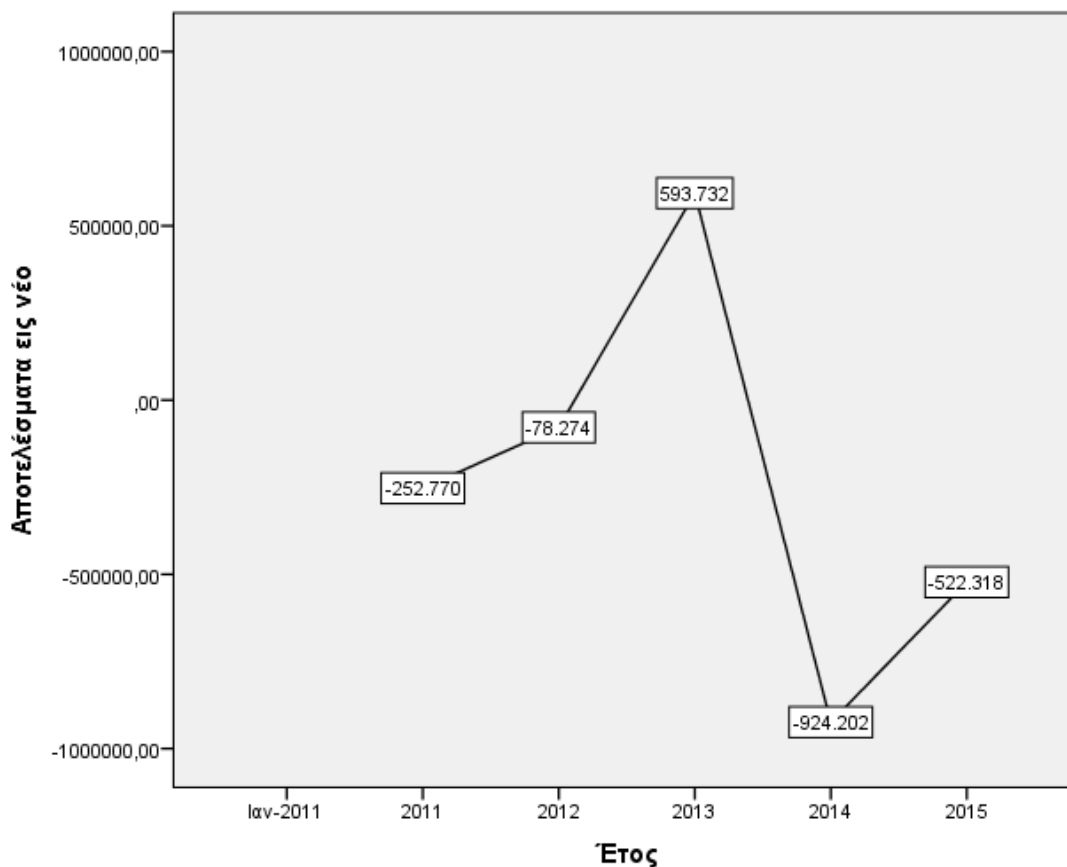
Διαφορές αναπροσαρμογής-επιχορηγήσεις επενδύσεων-δωρεές παγίων

Ο λογαριασμός «αποτελέσματα εις νέο» ενώ το 2011 είχε αρνητικό πρόσημο, καταγράφοντας -252,7 χιλ. ευρώ, στην συνέχεια, το 2012 το έλλειμμα περιορίστηκε στα -78,2 χιλ. ευρώ και το 2013 ο λογαριασμός ήταν πλεονασματικός κατά 593,7 χιλ. ευρώ. Ωστόσο το 2014 και το 2015 ο λογαριασμός κατέγραψε έλλειμμα εκ νέου (διάγραμμα 12). Συνολικά για την περίοδο 2011-2015, αν και ο λογαριασμός καταγράφει αύξηση κατά 106,5%, αυτό οφείλεται στο ότι έχει μειωθεί το αρνητικό πρόσημο του λογαριασμού.

Διάγραμμα 12.

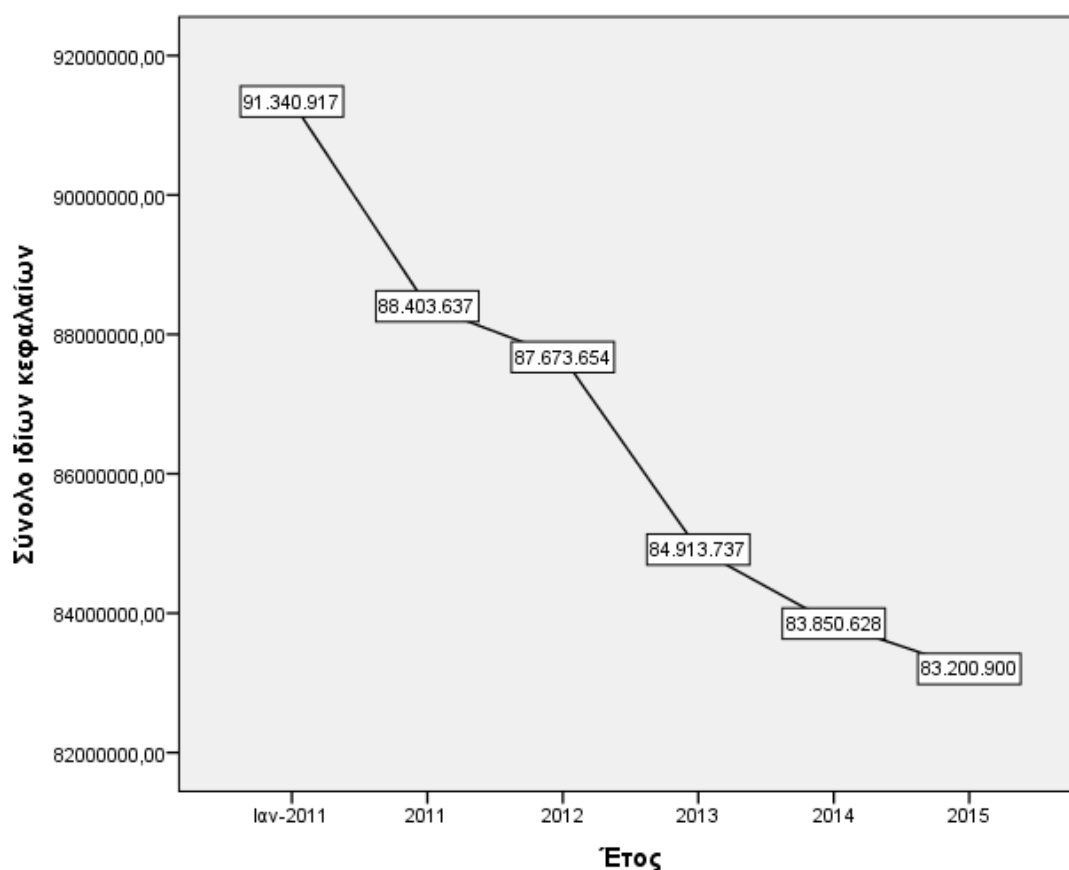
Αποτελέσματα εις νέο

Συνολικά, την περίοδο 2011-2015 τα ίδια κεφάλαια μειώθηκαν κατά -5,89%. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο ρυθμός μείωσης στο σύνολο ιδίων κεφαλαίων δεν έχει την ίδια ένταση στα έτη της περιόδου, αφού, για παράδειγμα, σε κάποια έτη η ένταση της μείωσης είναι μικρή, όπως την περίοδο 2011-2012 που μεταβλήθηκε κατά -0,83%, και την περίοδο 2014-2015 που μειώθηκε κατά -0,77%, ενώ σε άλλα έτη η μείωση είναι πιο έντονη, όπως το 2012-2013 που καταγράφηκε μείωση κατά 3,15%. Κατά το 2011 καταγράφηκε μείωση του λογαριασμού κατά 3,2%.

Διάγραμμα 13.

Σύνολο ιδίων κεφαλαίων

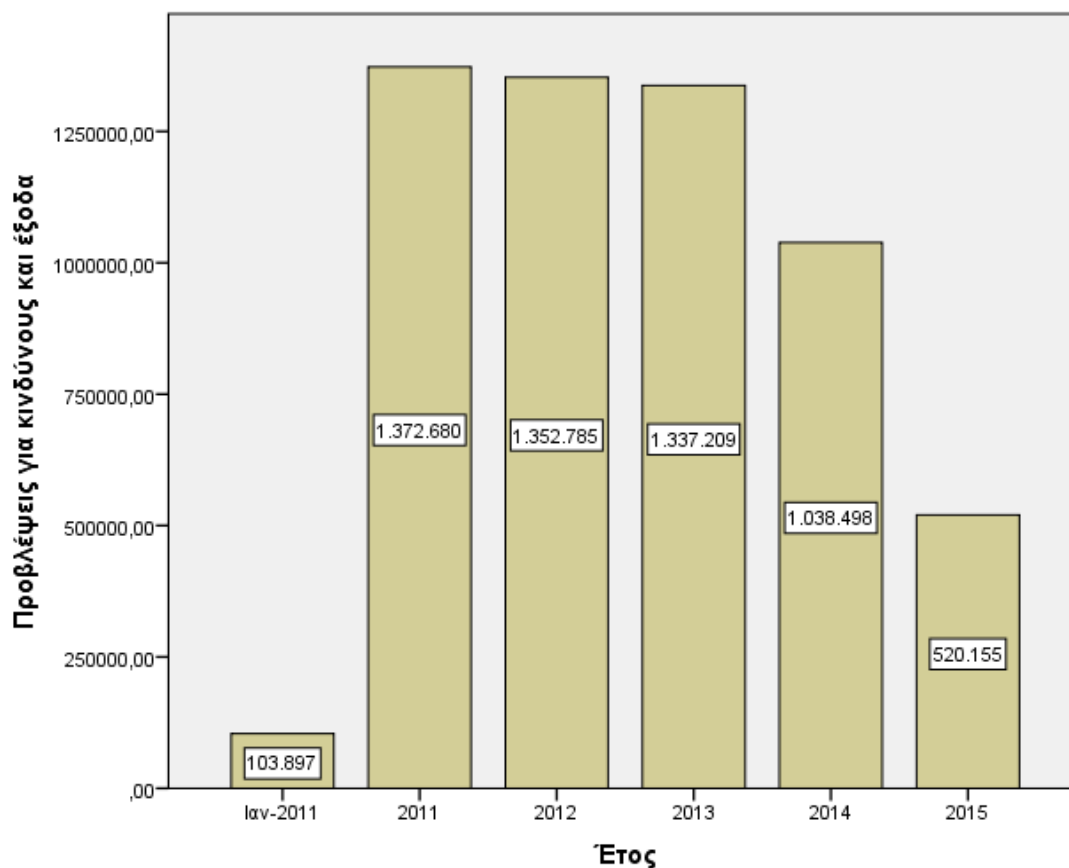
Ο δήμος, τα έτη 2011 και 2012, δεν είχε σχηματίσει αποθεματικά, ενώ τα έτη 2013-2015 σχημάτισε αποθεματικά ύψους 9.797,19 ευρώ.

Ο δήμος κάθε έτος σχηματίζει προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα, οι οποίες τα έτη 2011-2013 παρέμεναν σε σταθερό επίπεδο, περί τα 1,3 εκ. ευρώ. Ωστόσο, το 2014 οι προβλέψεις μειώθηκαν στο 1,038 εκ. ευρώ και το 2015 μειώθηκαν ακόμη περισσότερο, φτάνοντας τις 520 χιλ. ευρώ (διάγραμμα 14). Συνολικά οι προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα την περίοδο 2011-2015 έχουν μειωθεί κατά 62,11%. Θα

πρέπει να σημειωθεί ότι οι προβλέψεις ανέρχονταν σε μόνο 103.897 ευρώ τον Ιανουάριο του 2011.

Διάγραμμα 14.

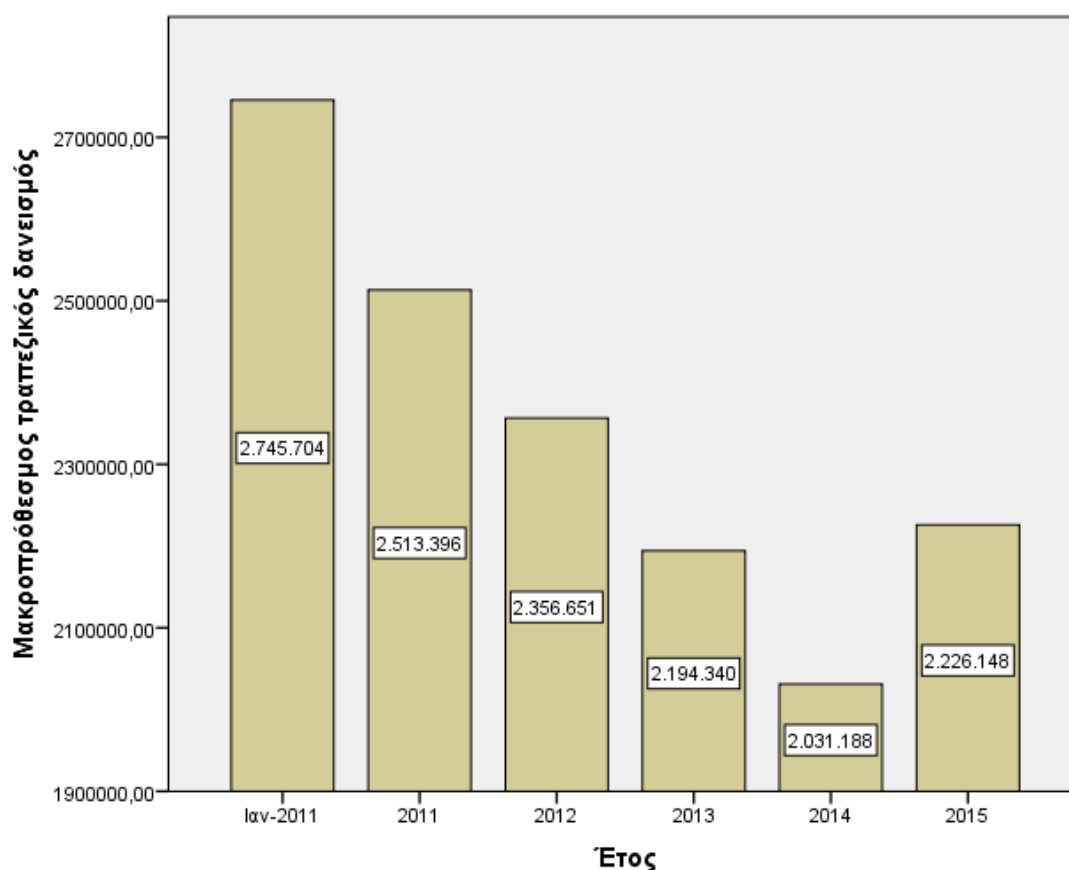
Προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα

Αναφορικά με τον μακροπρόθεσμο τραπεζικό δανεισμό, κινείται διαχρονικά σε επίπεδα άνω των 2 εκ ευρώ, καταγράφοντας, ωστόσο, κάποιες αυξομειώσεις ανά έτος (διάγραμμα 15). Συνολικά, για την περίοδο 2011-2015 ο μακροπρόθεσμος τραπεζικός δανεισμός έχει μειωθεί κατά 11,43%, ωστόσο είχε καταγράψει αύξηση κατά 9,6% την περίοδο 2014-2015. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ως μακροπρόθεσμος δανεισμός στον ισολογισμό του Ιανουαρίου 2011 αναφέρονται τα δάνεια των τραπεζών και τα δάνεια ταμιευτηρίων, με τον λογαριασμό να καταγράφει μείωση εντός του 2011 κατά 8,5%.

Διάγραμμα 15.

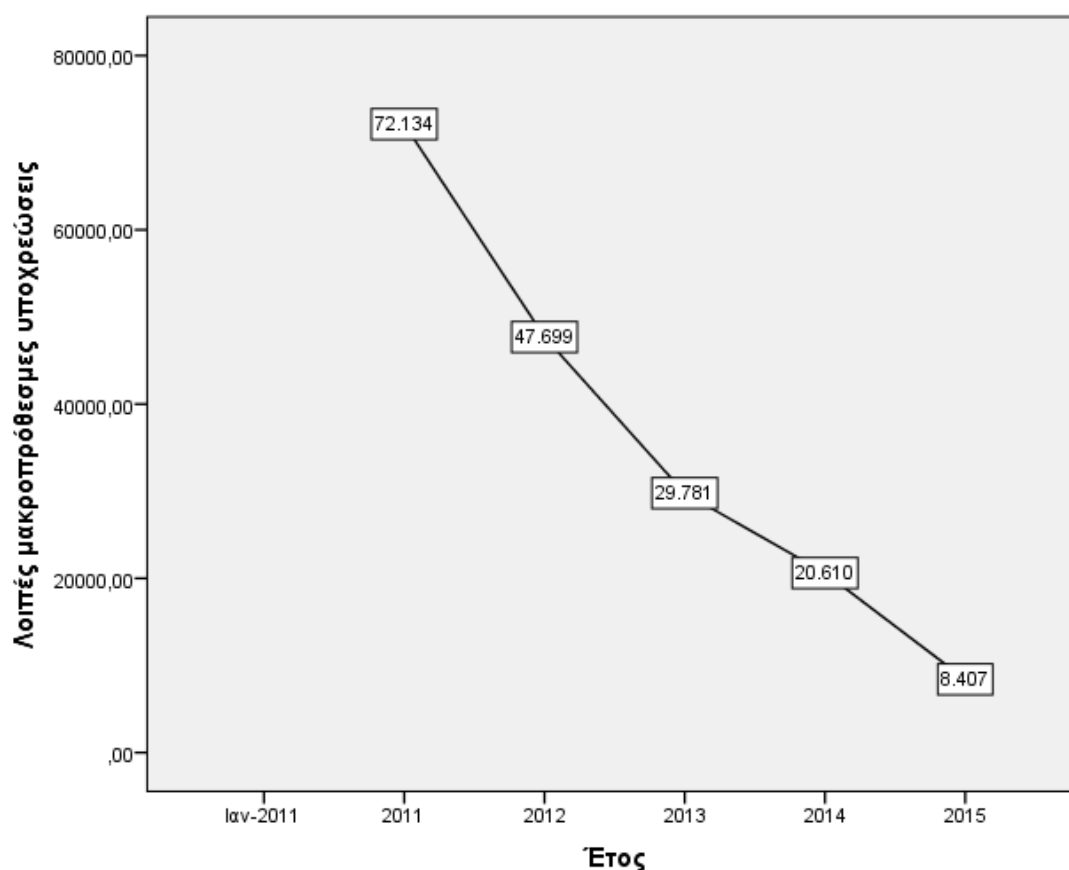
Μακροπρόθεσμος τραπεζικός δανεισμός

Οι λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις καταγράφουν συνεχή μείωση για όλη της περίοδο 2011-2015 (διάγραμμα 16). Συγκεκριμένα, οι λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις για το διάστημα 2011-2015 καταγράφουν μείωση κατά 88,35%, με σημαντική μείωση να καταγράφεται την περίοδο 2014-2015 (-59,215).

Διάγραμμα 16.

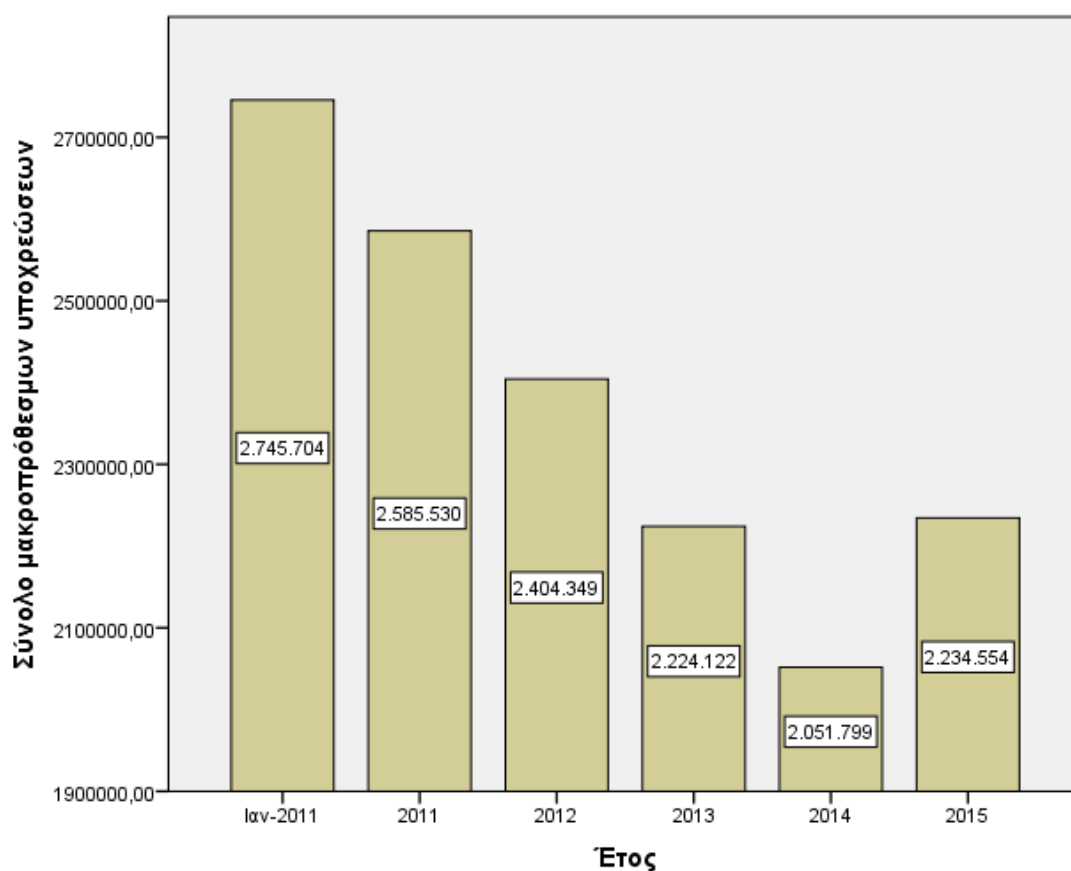
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Το σύνολο των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων κινείται αντίστοιχα του μακροπρόθεσμου τραπεζικού δανεισμού, ευρισκόμενος το 2015 στα 2,23 εκ. ευρώ (διάγραμμα 17). Συγκεκριμένα, για τη συνολική περίοδο 2011-2015 το σύνολο των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων μειώθηκε κατά 13,75%, καταγράφοντας αύξηση μόνο την περίοδο 2014-2015 κατά 8,91%, λόγω της αύξησης του τραπεζικού δανεισμού, παρ' ότι είχαν μειωθεί οι λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Διάγραμμα 17.

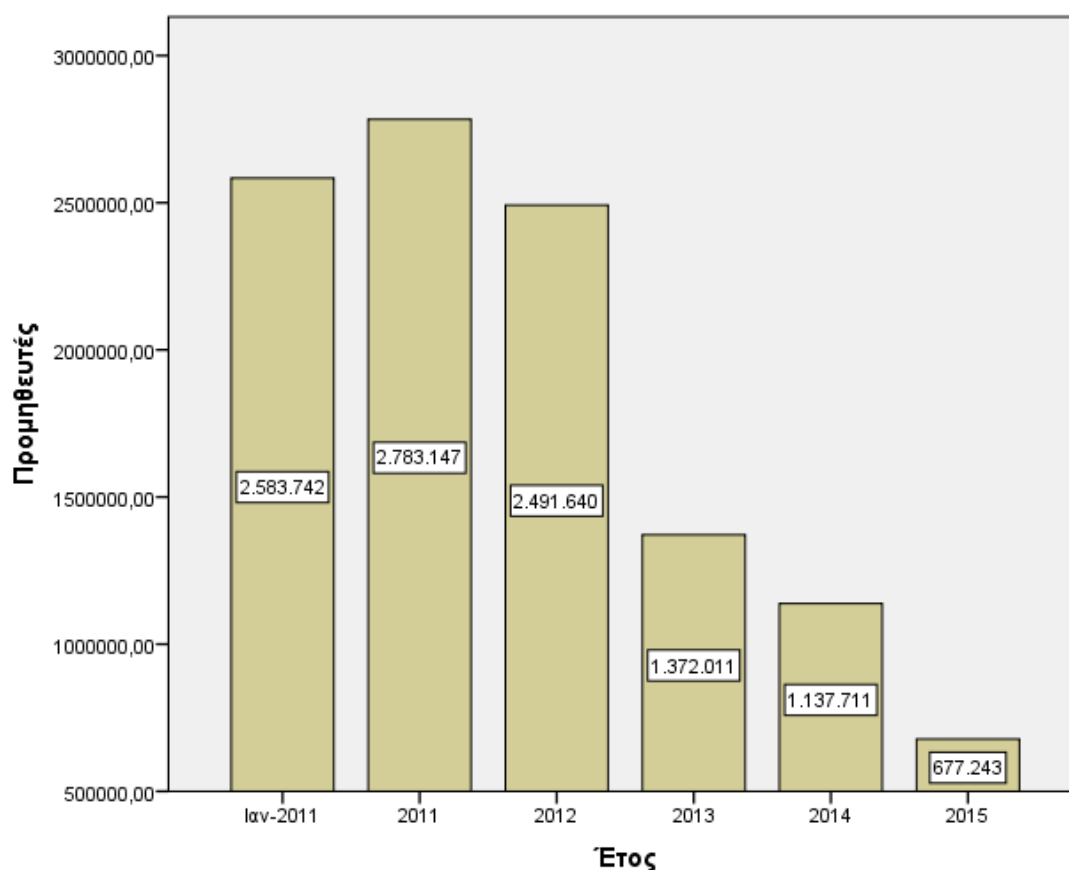
Σύνολο μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων

Ο λογαριασμός των προμηθευτών καταγράφει μια συνεχή μείωση την περίοδο 2011-2015. Ο λογαριασμός τον Ιανουάριο του 2011 ανέρχονταν σε 2,58 εκ. ευρώ και στο τέλος του 2011 ανερχόταν σε άνω των 2,7 εκ. ευρώ, ενώ το 2015 ανήλθε στις 677 χιλ. ευρώ (διάγραμμα 18). Συγκεκριμένα, το ύψος του λογαριασμού την περίοδο 2011-2015 μειώθηκε κατά 75,67%, με την μεγαλύτερη ετήσια μείωση να καταγράφεται στα περιόδους 2012-2013 (-44,94%) και 2014-2015 (-40,47%).

Διάγραμμα 18.

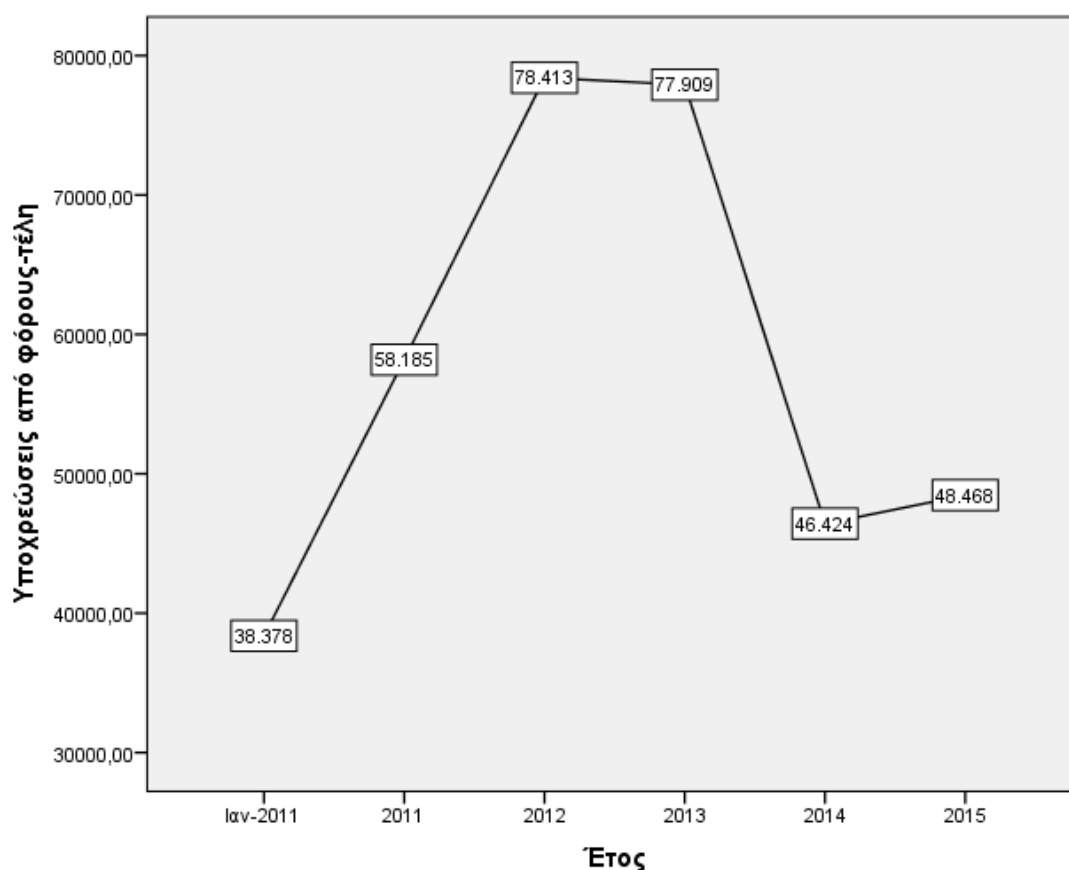
Προμηθευτές

Οι υποχρεώσεις από φόρους-τέλη του δήμου καταγράφουν μια διακύμανση, αφού το 2012 είχαν αυξηθεί, το 2013 είχαν σταθεροποιηθεί στα επίπεδα του προηγούμενου έτους, ενώ το 2014 κατέγραψαν μια σημαντική μείωση (διάγραμμα 19). Συνολικά, την περίοδο 2011-2015 οι υποχρεώσεις από φόρους-τέλη μειώθηκαν κατά 16,7%, με τη μεγαλύτερη μείωση να καταγράφεται την περίοδο 2013-2014, κατά 40,41%. Εντός του 2011 οι υποχρεώσεις αυξήθηκαν κατά 51,6%.

Διάγραμμα 19.

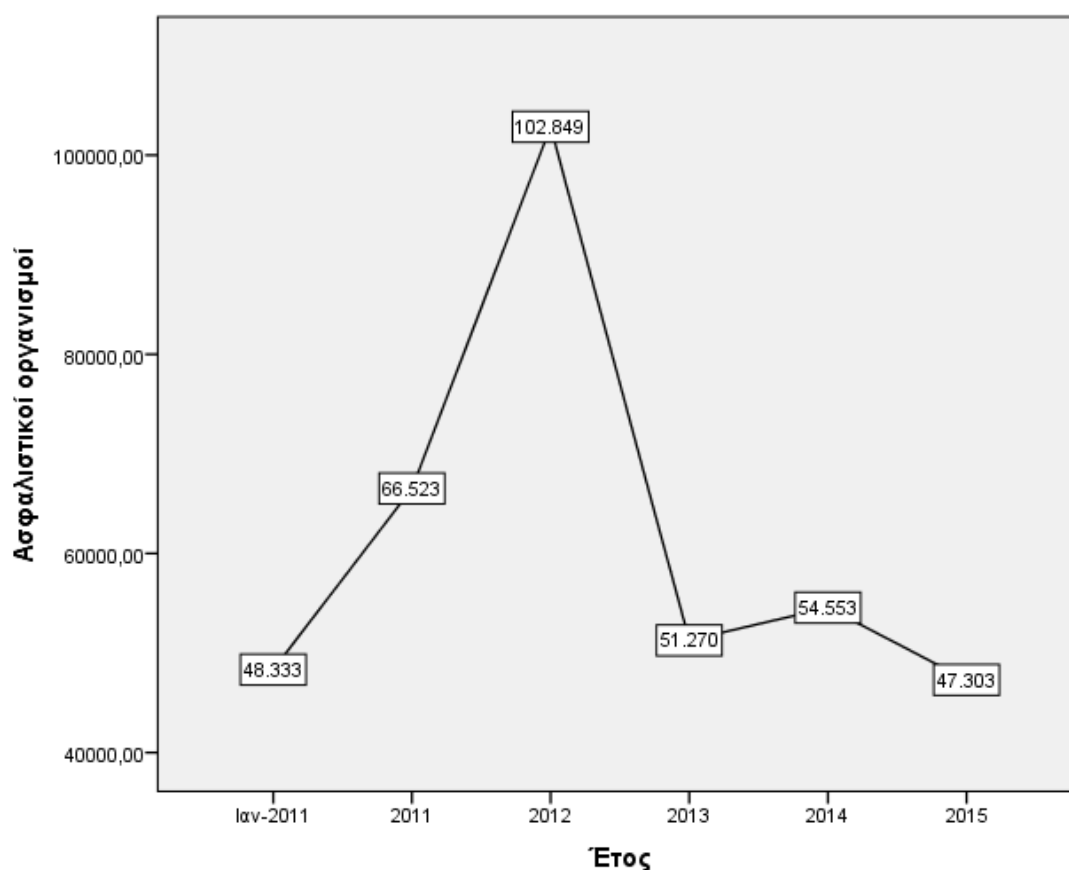
Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη

Οι υποχρεώσεις προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς ενώ αυξήθηκαν σημαντικά το 2012, στην συνέχεια, το 2013 κατέγραψαν μείωση και τα επόμενα έτη είχαν μια σχετικά σταθερή τάση (διάγραμμα 20). Συγκεκριμένα, την περίοδο 2011-2015, οι υποχρεώσεις προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς έχουν μειωθεί κατά 28,89%,. Την περίοδο 2011-2012 οι υποχρεώσεις αυξήθηκαν κατά 54,61%, το επόμενο έτος μειώθηκαν κατά 50,51% και στην συνέχεια, ενώ αυξήθηκαν κατά 6,4%, το 2015 μειώθηκαν κατά 13,29%. Εντός του 2011 οι εν λόγω υποχρεώσεις αυξήθηκαν κατά 37,6%.

Διάγραμμα 20.

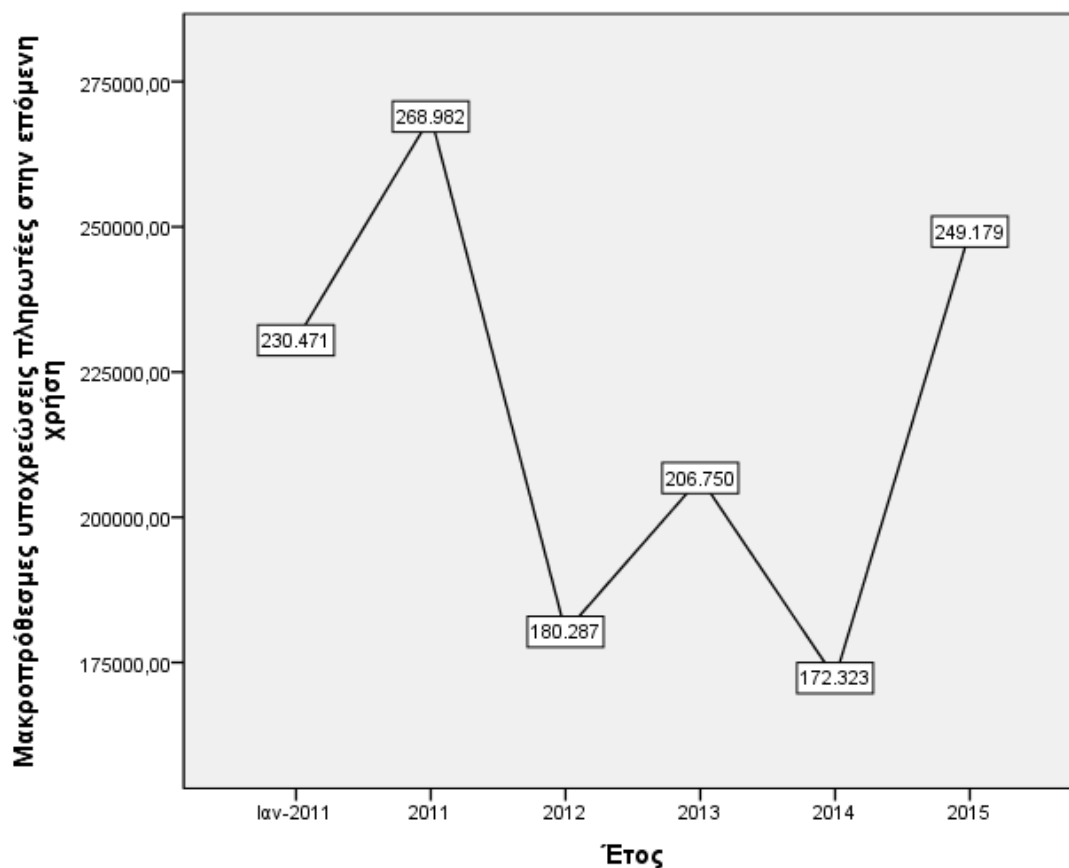
Ασφαλιστικοί οργανισμοί

Οι πληρωτές στην επόμενη χρήση μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις καταγράφουν διακύμανση, αφού άλλα έτη καταγράφουν μείωση και άλλα έτη αύξηση (διάγραμμα 21). Συνολικά την περίοδο 2011-2015 οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτές στην επόμενη χρήση καταγράφουν μείωση κατά 7,36%, ενώ αξιοσημείωτο είναι ότι το διάστημα 2014-2015 κατέγραψαν αύξηση κατά 44,6%.. Εντός του 2011 ο λογαριασμός κατέγραψε αύξηση 16,7%.

Διάγραμμα 21.

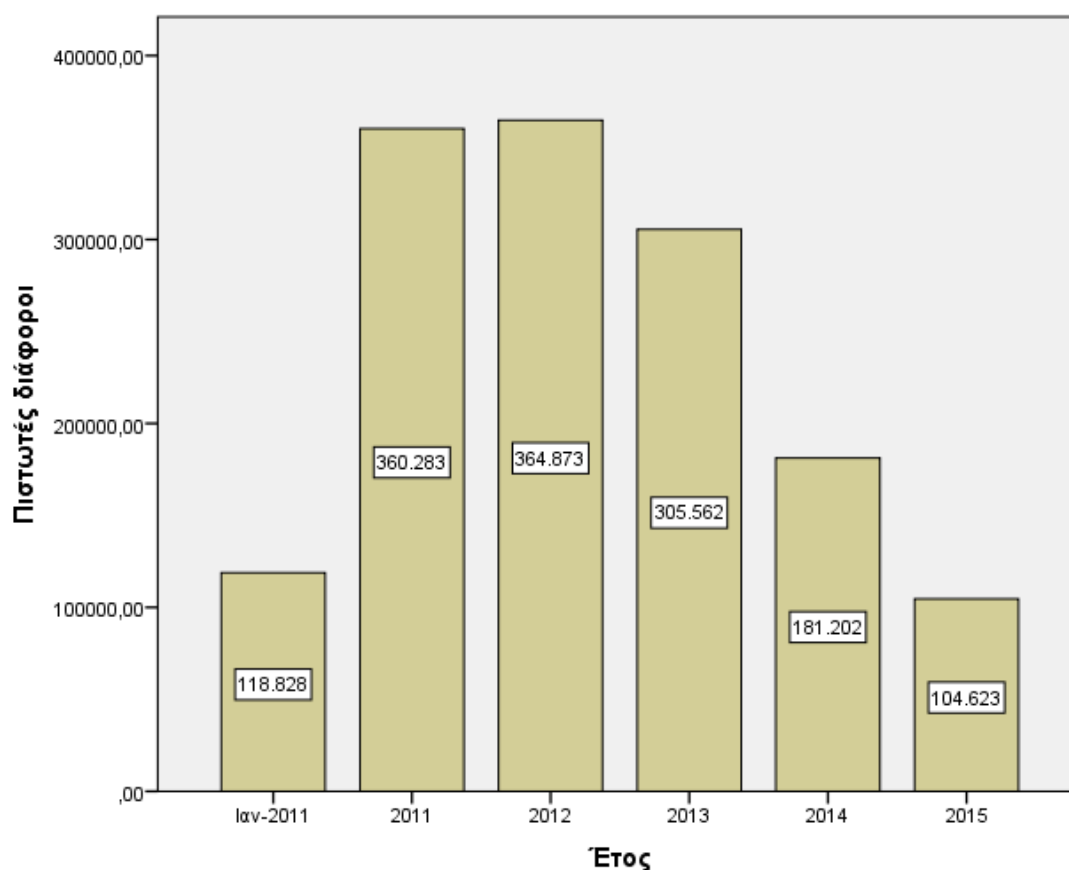
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση

Ο λογαριασμός των υποχρεώσεων σε διάφορους πιστωτές μετά το 2012 καταγράφει μείωση, ανερχόμενος το 2015 στα 104,6 χιλ. ευρώ, από 360 χιλ. ευρώ το 2011 (διάγραμμα 22). Οι υποχρεώσεις προς διάφορους πιστωτές έχει μειωθεί συνολικά κατά 70,96%, κάτι που οφείλεται στη μείωση του λογαριασμού παθητικού των προμηθευτών, όπως αναλύθηκε ανωτέρω.

Διάγραμμα 22.

Πιστωτές διάφοροι

Το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων καταγράφει καθοδική τάση, με συνεχείς μειώσεις κάθε έτος (διάγραμμα 23). Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις την περίοδο 2011-2015 είναι μειωμένες κατά 68,14%, με την μείωση να σημειώνεται κάθε έτος της περιόδου, και μάλιστα σε διψήφιο ποσοστό (πίνακας 2).

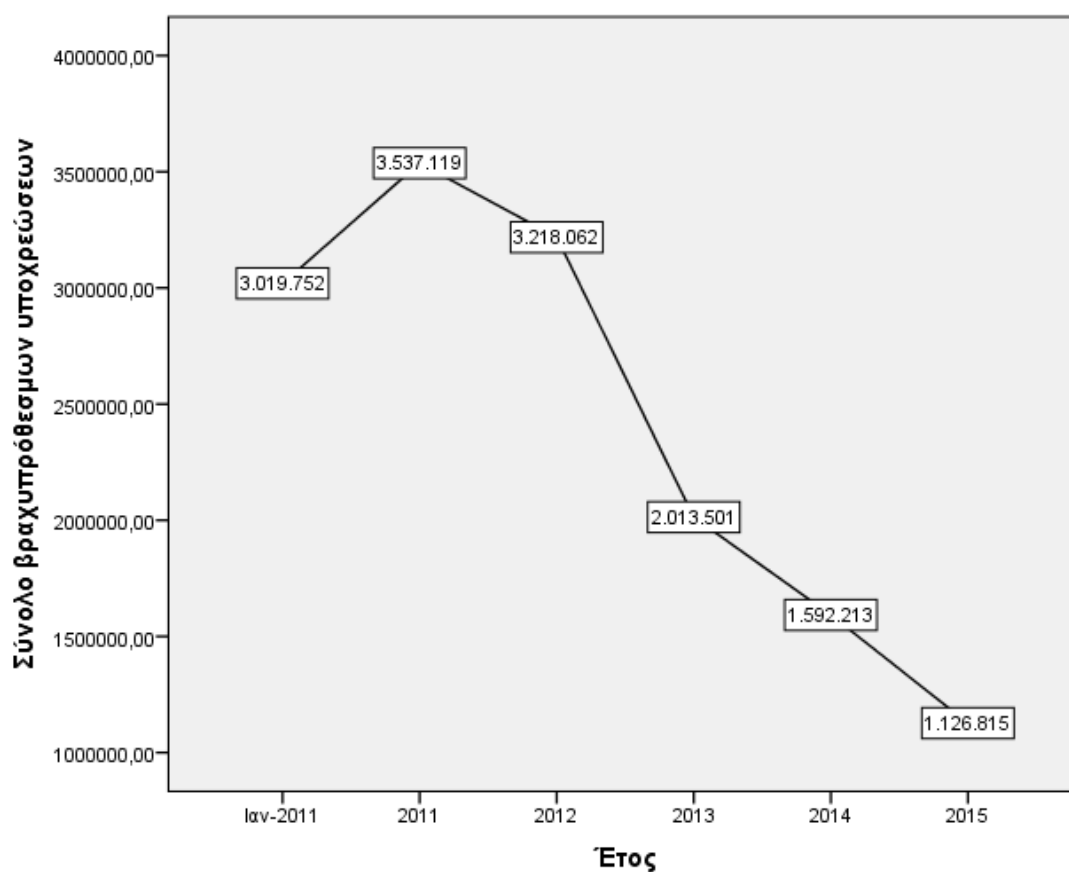
Πίνακας 2.

Μεταβολές % Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015	2011-2015
-9,02%	-37,43%	-20,92%	-29,23%	-68,14%

Διάγραμμα 23.

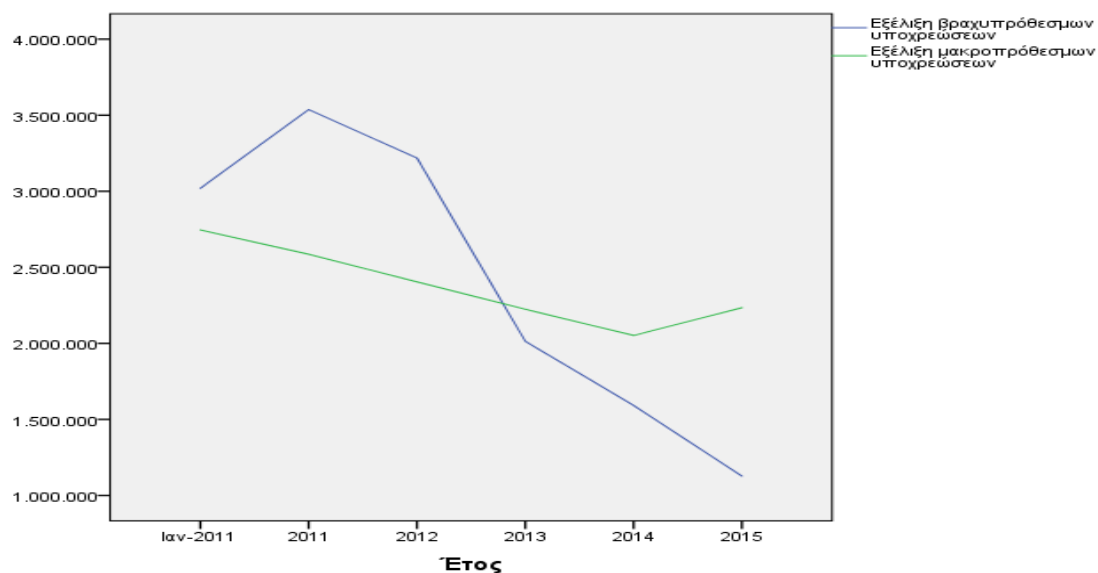
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

Όπως αποτυπώνεται στο διάγραμμα 24, ο δήμος έχει επιλέξει ως στρατηγικό στόχο την μείωση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων έναντι των μακροπρόθεσμων υποχρεώσεών του.

Διάγραμμα 24.

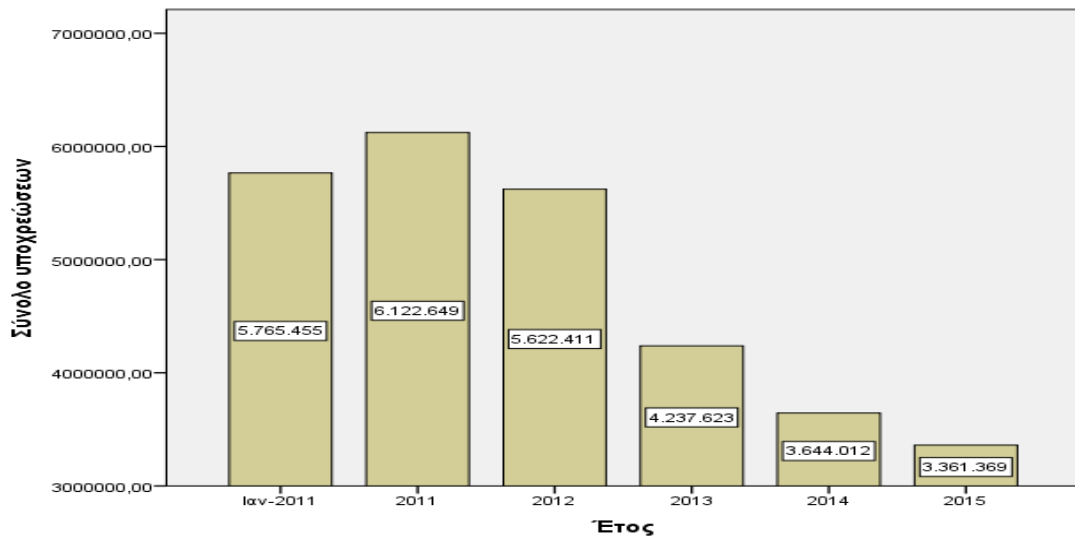
Εξέλιξη βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων

Το σύνολο των υποχρεώσεων καταγράφει κάθε χρόνο μείωση, με αποτέλεσμα ενώ το 2012 οι υποχρεώσεις ξεπερνούσαν τα 6 εκ. ευρώ, το 2015 ανήλθαν σε 3,36 εκ. ευρώ (διάγραμμα 25). Αύξηση καταγράφηκε και εντός του 2011, κατά 6,2%. Συγκεκριμένα, το σύνολο των υποχρεώσεων την περίοδο 2011-2015 έχει μειωθεί κατά 45,10%, με την πιο μεγάλη μείωση να καταγράφεται την περίοδο 2012-2013, κατά 24,63%

Διάγραμμα 25.

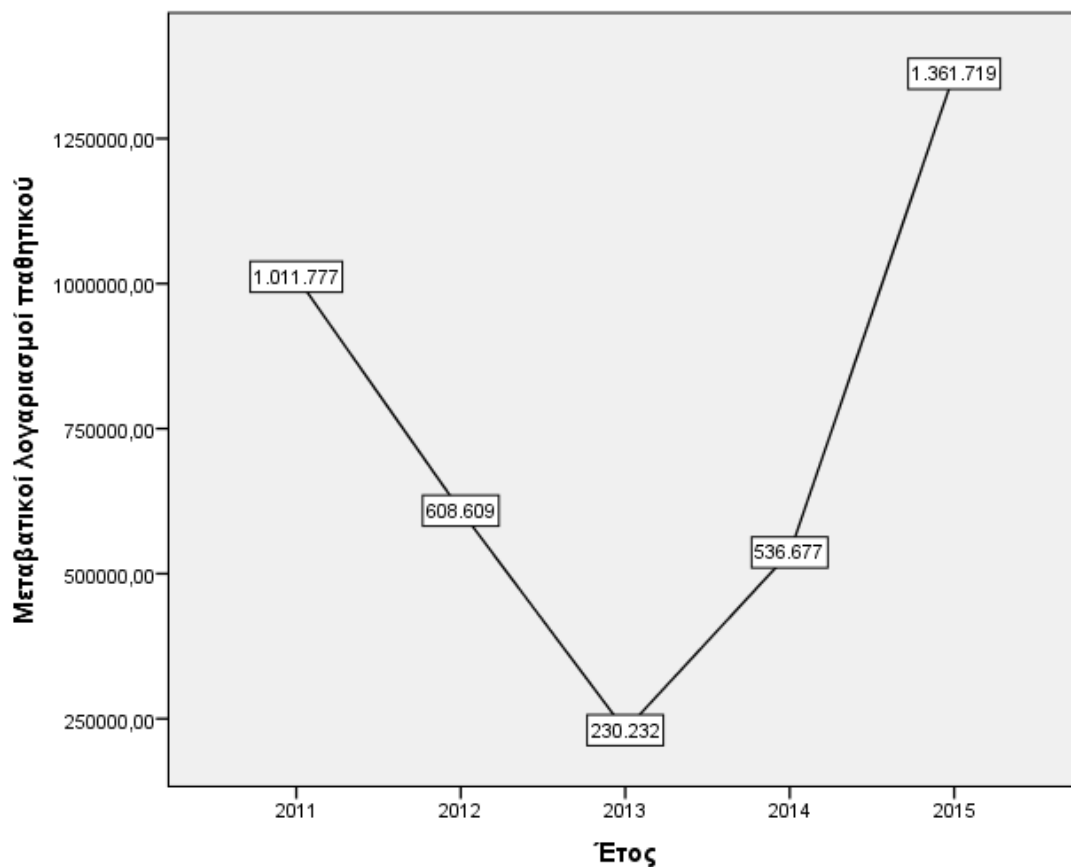
Σύνολο υποχρεώσεων

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού παρουσιάζουν μια έντονη μεταβολή. Η τάση, την περίοδο 2011-2013 ήταν έντονα πτωτική, ενώ την επόμενη περίοδο 2013-2015 ήταν έντονα ανοδική (διάγραμμα 26). Συνολικά για την περίοδο 2011-2015 οι μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού αυξήθηκαν κατά 34,59%, με την αύξηση της περιόδου 2013-2014 να ανέρχεται στο 133,10% και της περιόδου 2014-2015 στο 153,73%.

Διάγραμμα 26.

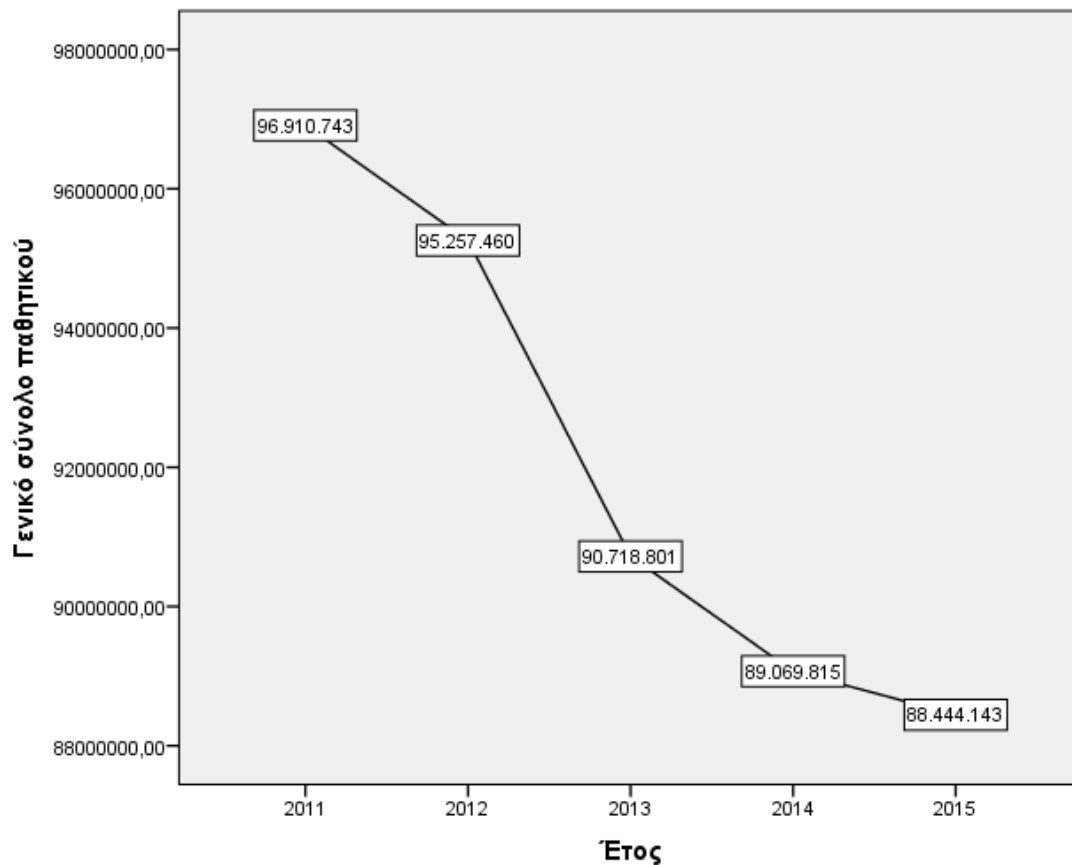
Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού

Το γενικό σύνολο παθητικού καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2011-2015 καταγράφει πτωτική τάση, αφού το 2011 ανερχόταν σε 96,9 εκ. ευρώ και το 2015 σε 88,4 εκ. ευρώ (διάγραμμα 27). Την περίοδο 2011-2015 το γενικό σύνολο παθητικού μειώθηκε κατά 8,74%, με τη μεγαλύτερη μείωση να σημειώνεται την περίοδο 2012-2013, κατά 4,76%.

Διάγραμμα 27.

Γενικό σύνολο παθητικού

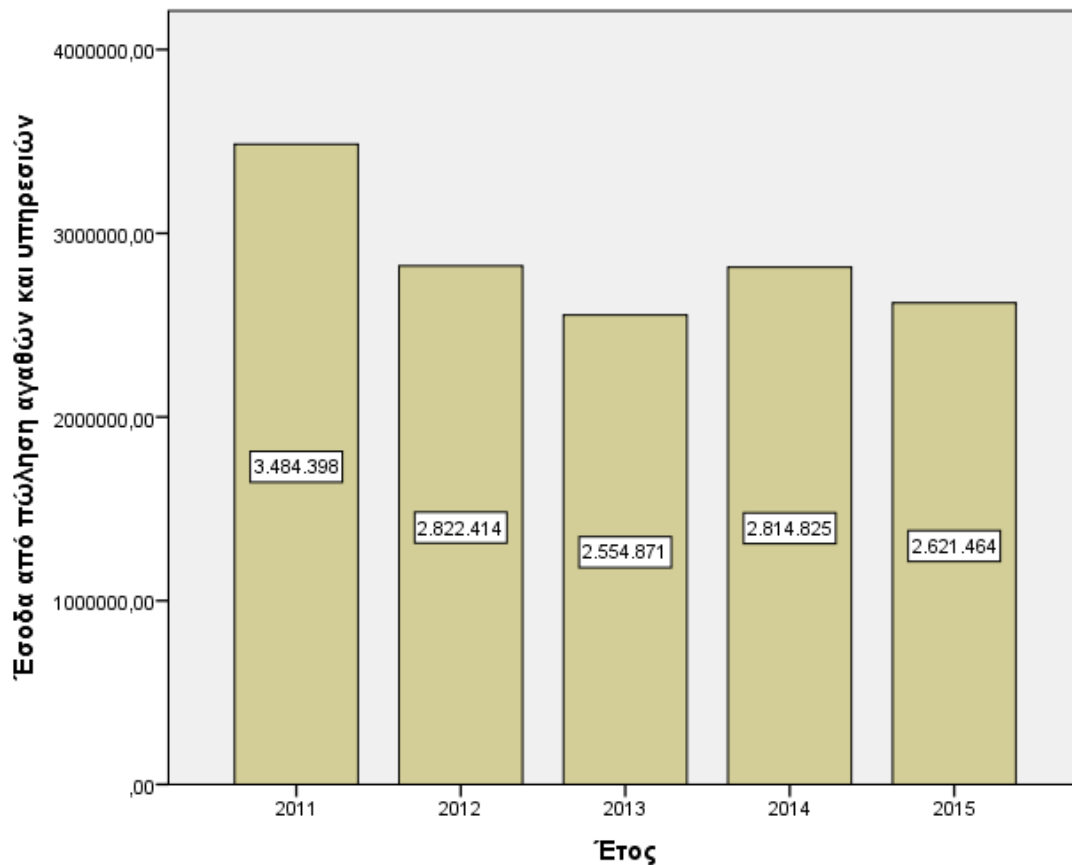

4.2.3 Οριζόντια ανάλυση αποτελεσμάτων χρήσης

Τα έσοδα από την πώληση αγαθών και υπηρεσιών από το 2012 και μετά κυμαίνονται περί τα 2,6 με 2,8 εκ. ευρώ, χωρίς σημαντικές διακυμάνσεις. Ωστόσο, αυτό καταγράφεται μετά τη μείωση του 2012, αφού το 2011 ανέρχονταν σε 3,48 εκ. ευρώ (διάγραμμα 28). Συγκεκριμένα, την συνολική περίοδο 2011-2015 τα έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκαν κατά 24,77%, ενώ μόνο την περίοδο 2013-2014 ήταν ανοδικά κατά 10,17%.

Διάγραμμα 28.

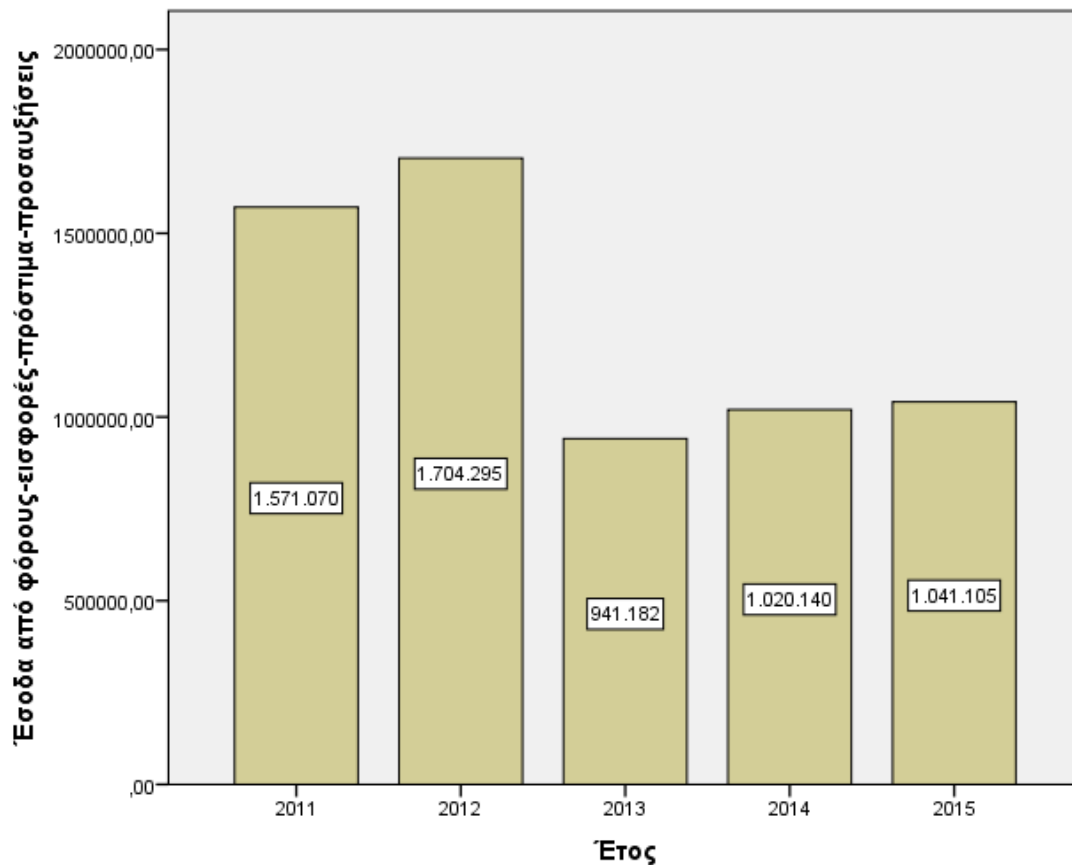
Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών

Τα έσοδα από φόρους, εισφορές, πρόστιμα και προσαυξήσεις ενώ το 2012 είχαν αυξηθεί στα 1,7εκ. ευρώ, στη συνέχεια κυμαίνονται σε επίπεδα πλησίον του 1 εκ. ευρώ (διάγραμμα 29). Συγκεκριμένα, την συνολική περίοδο 2011-2015 τα εν λόγω έσοδα μειώθηκαν κατά 33,73%, με τη σημαντικότερη μείωση να καταγράφεται την περίοδο 2012-2013, κατά 44,78%.

Διάγραμμα 29.

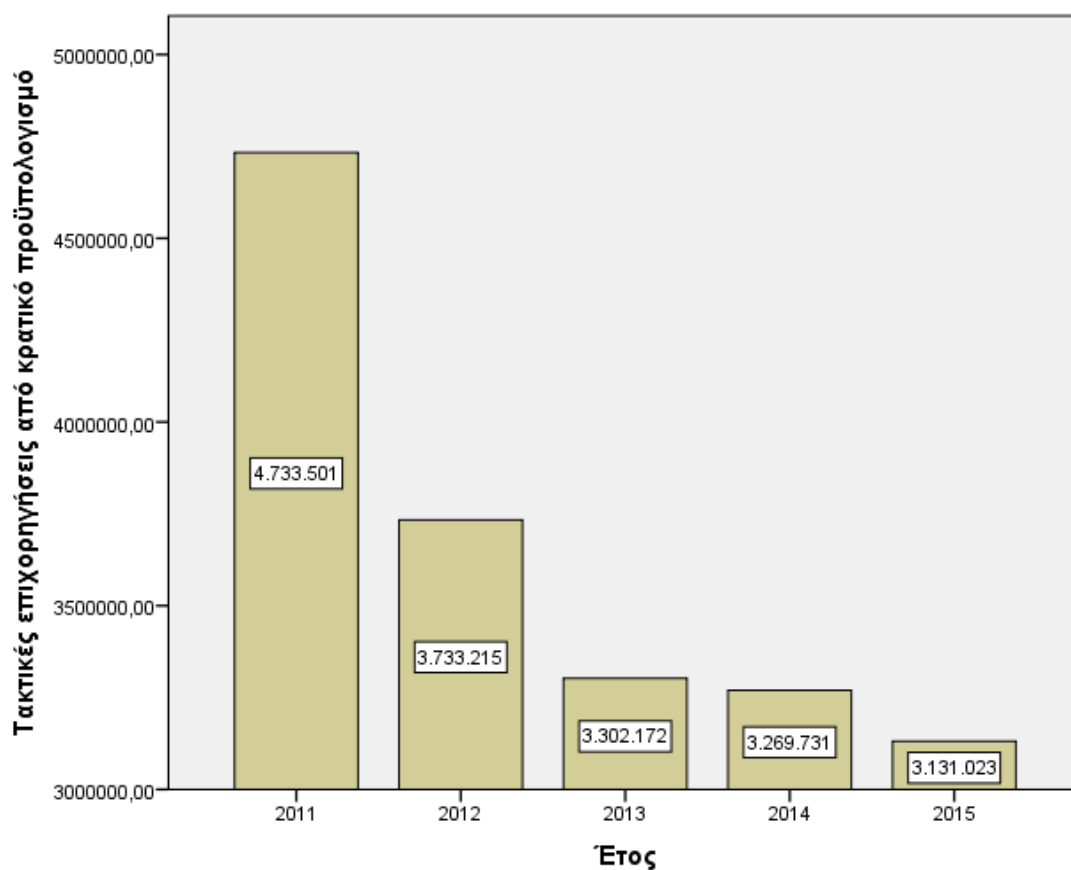
Έσοδα από φόρους-εισφορές-πρόστιμα-προσαυξήσεις

Οι τακτικές επιχορηγήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό κάθε χρόνο καταγράφουν μείωση, καθώς, ενώ το 2011 ανέρχονταν σε 4,733 εκ. ευρώ, το 2015 ανήλθαν σε 3,131 εκ. ευρώ (διάγραμμα 30). Συγκεκριμένα, το συνολικό διάστημα 2011-2015 οι τακτικές επιχορηγήσεις μειώθηκαν κατά 33,85%. Η μείωση ήταν εντονότερη το διάστημα 2011-2012 (21,13%) και το ακόλουθο έτος, με μείωση 11,55%

Διάγραμμα 30.

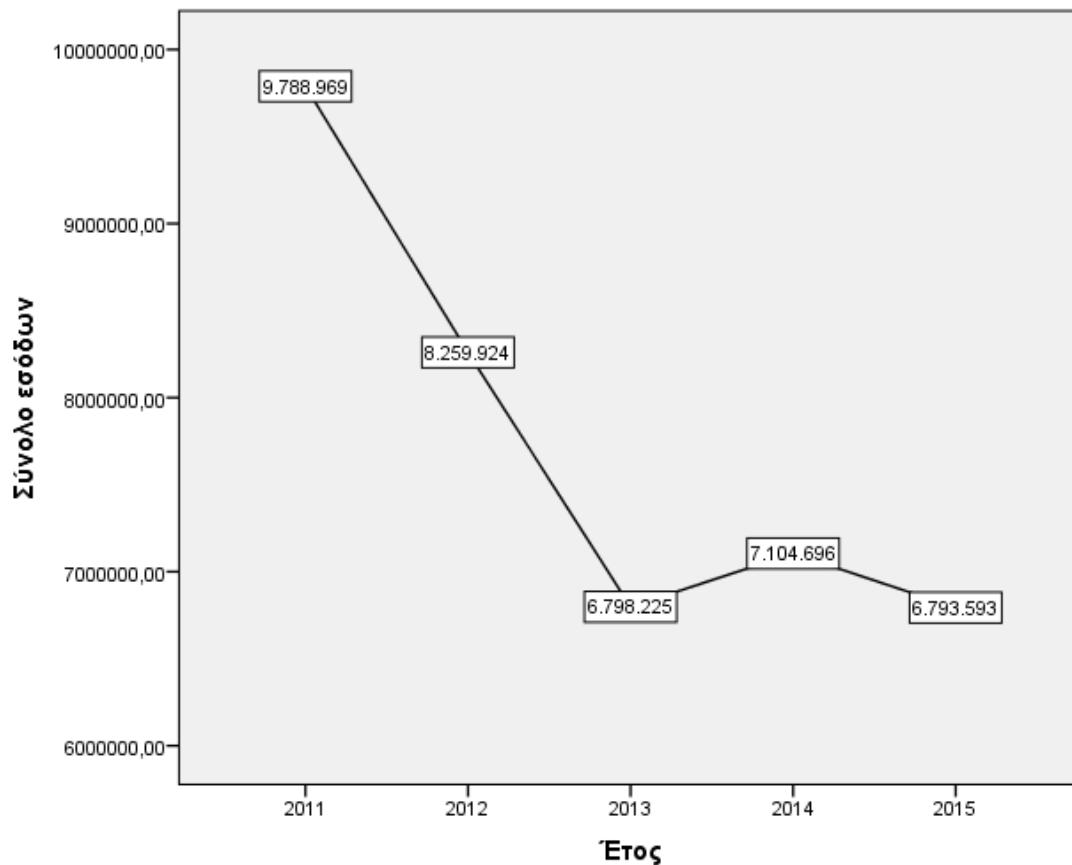
Τακτικές επιχορηγήσεις από κρατικό προϋπολογισμό

Το σύνολο των εσόδων καταγράφει ορισμένες διακυμάνσεις, αφού άλλες περιόδους υπάρχει μείωση και άλλες περιόδους σταθεροποίηση. Βεβαίως, η γενικότερη τάση είναι αυτή της μείωσης, αφού το 2011 τα συνολικά έσοδα ανέρχονταν σε 9,79 εκ. ευρώ και το 2015 σε 6,79 εκ. ευρώ (διάγραμμα 31). Την περίοδο 2011-2015 τα συνολικά έσοδα μειώθηκαν κατά 30,6%, με τη μεγαλύτερη πτώση να καταγράφεται την περίοδο 2011-2012 κατά 15,62%.

Διάγραμμα 31.

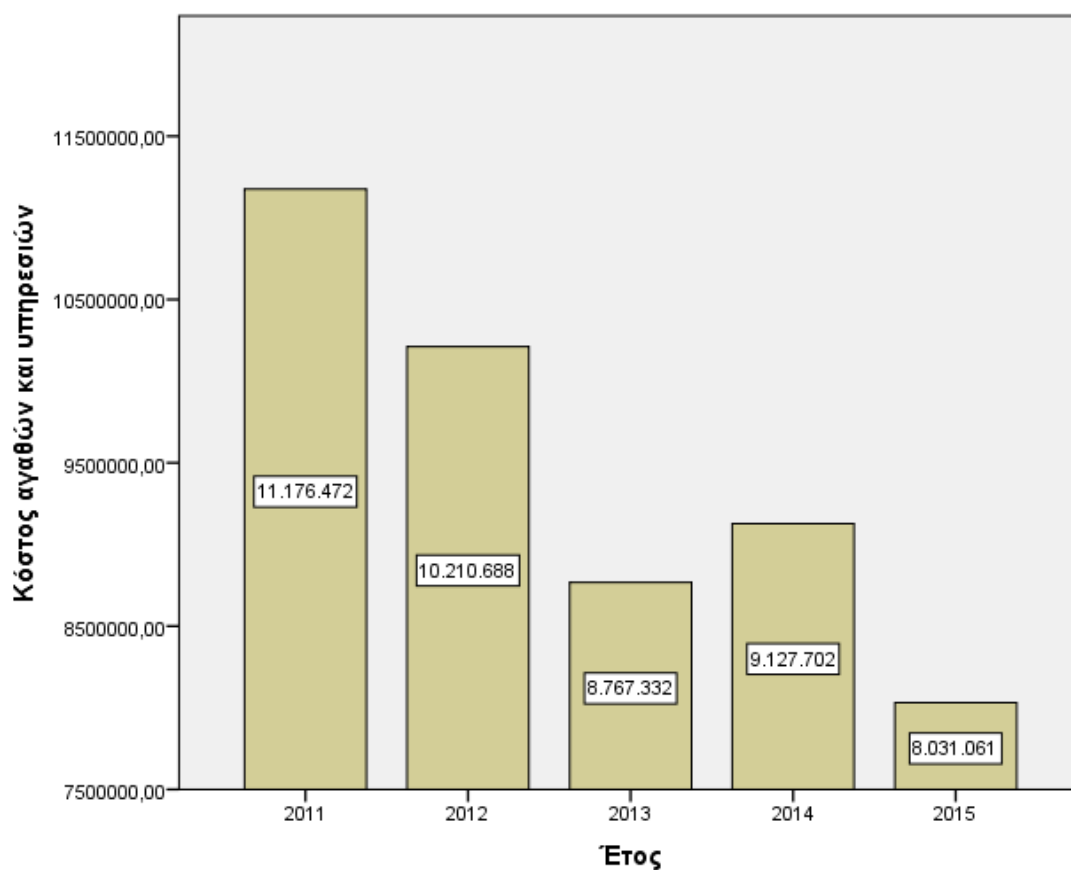
Σύνολο εσόδων

Το κόστος των αγαθών και υπηρεσιών καταγράφει μείωση. Συγκεκριμένα, ενώ το 2011 ξεπερνούσε τα 11 εκ. ευρώ και το 2012 τα 10 εκ. ευρώ, στη συνέχεια μειώθηκε στα επίπεδα των 9 εκ. ευρώ και το 2015 κατήλθε στα 8 εκ. ευρώ (διάγραμμα 32). Συνολικά την περίοδο 2011-2015 το κόστος των αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκε κατά 28,14%, με μόνο διάστημα αύξησης αυτό του 2013-2014, όπου είχε θετικό πρόσημο μεταβολής κατά 4,11%.

Διάγραμμα 32.

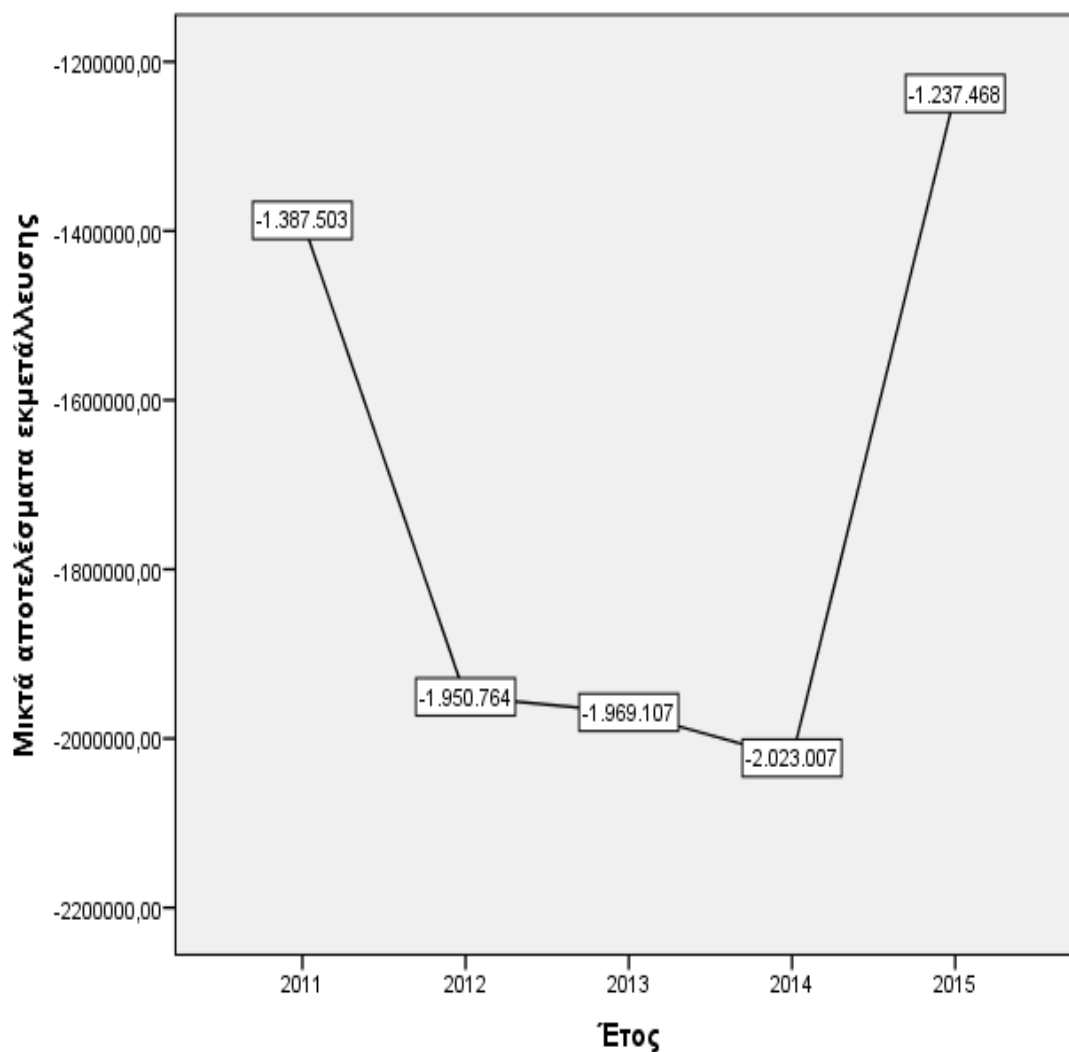
Κόστος αγαθών και υπηρεσιών

Όλα τα έτη της περιόδου 2011-2015 το μικτό αποτέλεσμα εκμετάλλευσης είναι αρνητικό, άρα υπάρχει έλλειμμα. Το ύψος του ελλείμματος, όπως καταγράφεται στο διάγραμμα 33, καταγράφει μεταβολή, αφού το έλλειμμα αυξήθηκε το 2013, σταθεροποιήθηκε τα δύο επόμενα έτη και το 2015 αυξήθηκε εκ νέου, ανερχόμενο στα -1,237 εκ. ευρώ.

Διάγραμμα 33.

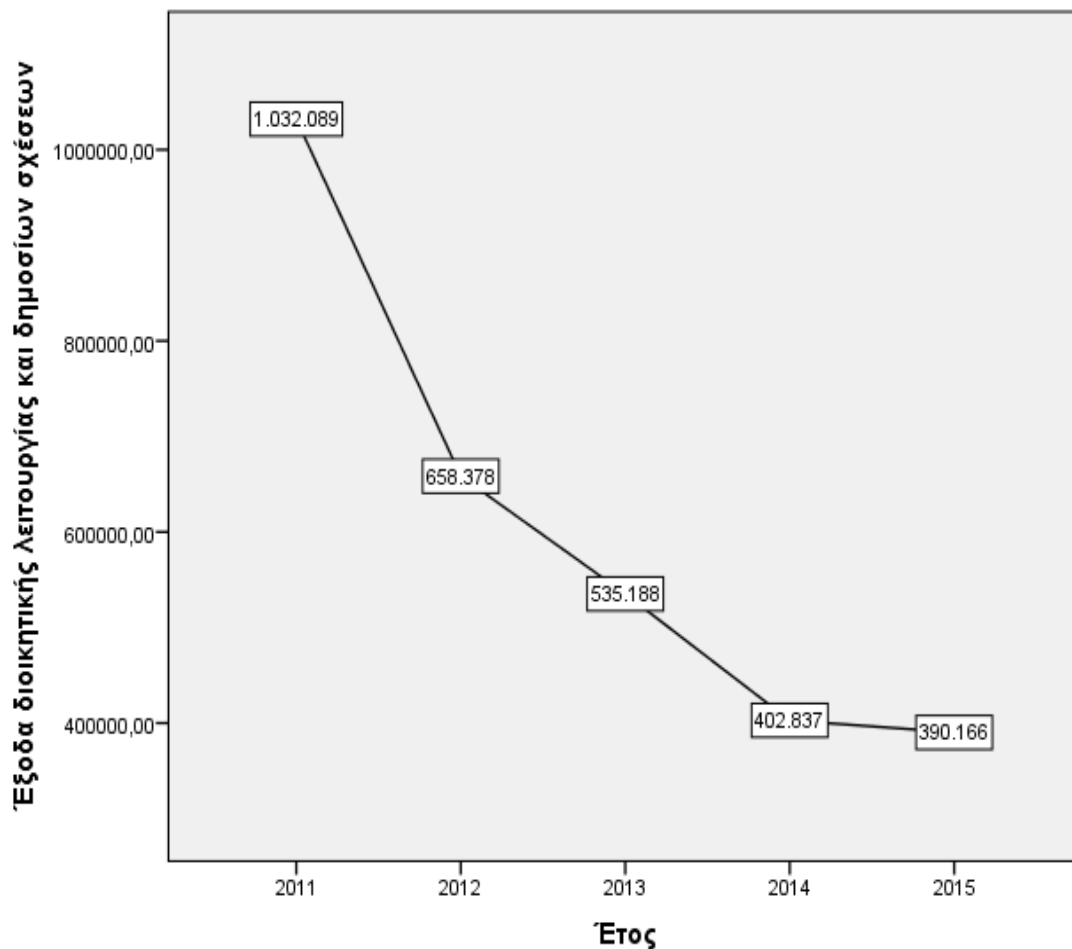
Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης

Τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας, καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 2011-2015 καταγράφουν μείωση, ωστόσο η ένταση της εν λόγω μείωσης διαφοροποιείται μεταξύ των ετών. Ενώ το 2011 ανέρχονταν σε 928 χιλ. ευρώ, το 2015 ανέρχονταν σε 375 χιλ. ευρώ. Όσο αφορά τα έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων, καταγράφουν μια σημαντικότερη μεταβολή, με έντονες διακυμάνσεις, ωστόσο πλέον αποτελούν πολύ μικρό κονδύλιο, ανερχόμενο το 2015 στα 15 χιλ. ευρώ από 103 χιλ. ευρώ το 2011. Αθροιστικά, τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας και δημοσίων σχέσεων μειώθηκαν από 1,032 εκ. ευρώ το 2011 σε 390.166 ευρώ το 2015 (διάγραμμα 34).

Διάγραμμα 34.

Έξοδα διοικητικής λειτουργίας και δημοσίων σχέσεων

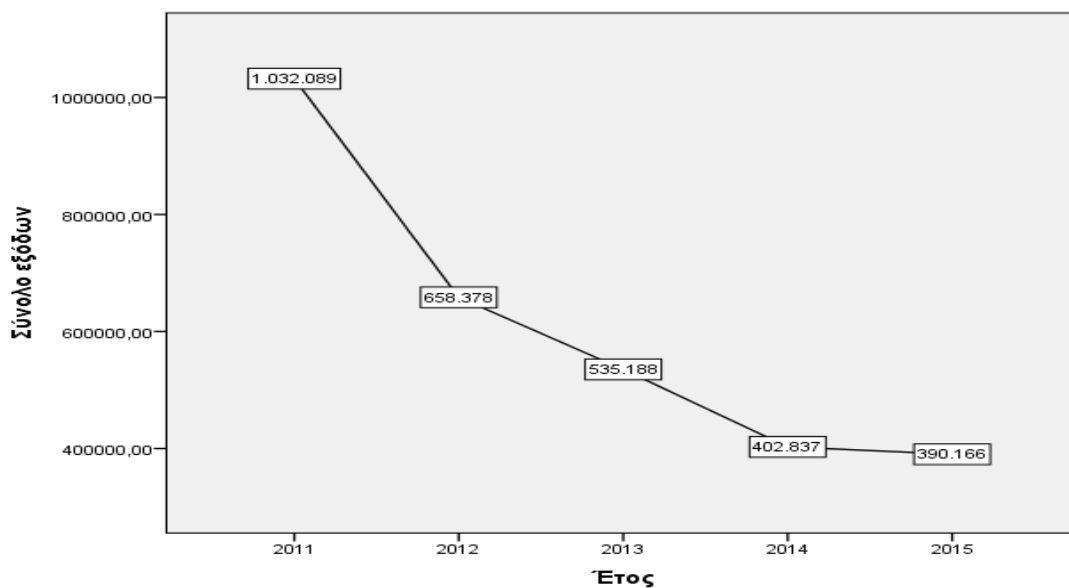

Συγκεκριμένα, την περίοδο 201-2015 τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας μειώθηκαν κατά 59,6%, ενώ τα έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων κατά 85,2%. Βεβαίως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα έξοδα των δημοσίων σχέσεων μειώθηκαν δραστηκότατα το 2012, όπου μειώθηκαν κατά 92,8% σε σχέση με τα προηγούμενο έτος

Το σύνολο των εξόδων κατέγραψε μια σημαντική πτωτική πορεία, από 1,032 εκ. ευρώ το 2011 σε 390 χιλιάδες ευρώ το 2015 (διάγραμμα 35). Συνολικά, την περίοδο 2011-2015 τα έξοδα μειώθηκαν κατά 62,2%, με όλα τα έτη να καταγράφουν μείωση και με μία τάση μικρότερης μείωσης την περίοδο 2014-2015.

Διάγραμμα 35.

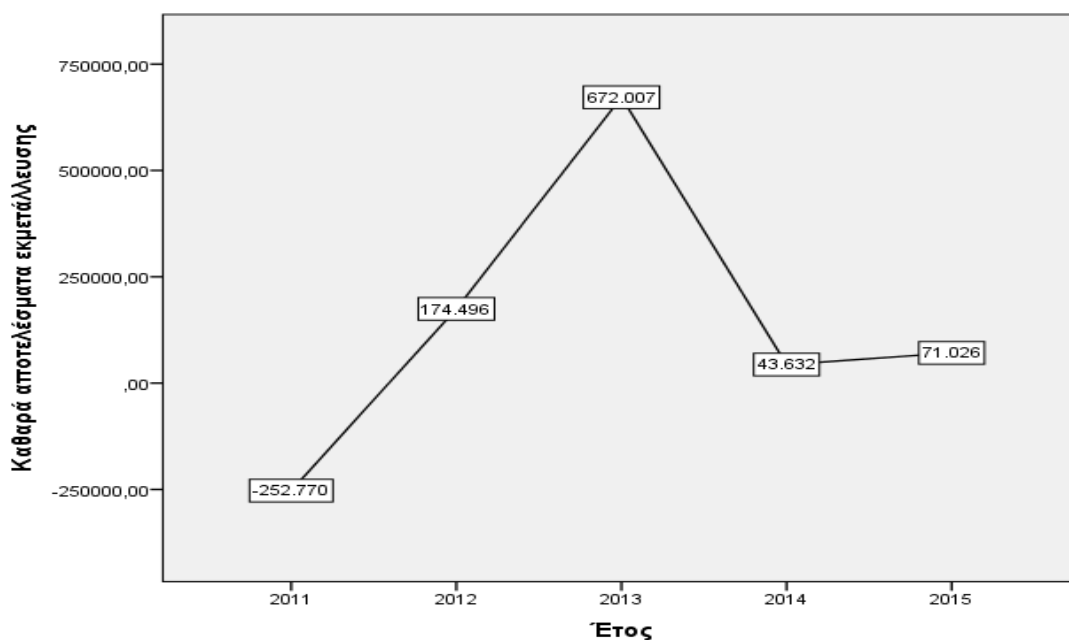
Σύνολο εξόδων

Τα καθαρά αποτελέσματα εκμετάλλευσης, ενώ το 2011 ήταν αρνητικά, καταγράφοντας έλλειμμα 252.769,97 ευρώ, τα επόμενα έτη ήταν θετικά, ανερχόμενα το 2015 σε 71.026,39 ευρώ (διάγραμμα 36).

Διάγραμμα 36.

Καθαρά αποτελέσματα εκμετάλλευσης

4.3 Αποτελέσματα κάθετης ανάλυσης οικονομικών καταστάσεων

4.3.1 Κάθετη ανάλυση ενεργητικού

Κατά την κάθετη ανάλυση του ενεργητικού διαπιστώνονται τα εξής:

Το σύνολο του ενεργητικού αποτελεί το άθροισμα των εξής λογαριασμών:

ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ.

Ως εκ τούτου, η επί μέρους ανάλυση των ποσοστών συμμετοχής του κάθε λογαριασμού καταδεικνύει τα εξής:

Τα έξοδα εγκαταστάσεως με την πάροδο των ετών μειώνονται συνεχώς και ουσιαστικά εκμηδενίζονται ως ποσοστό του ενεργητικού.

Το πάγιο ενεργητικό αποτελεί διαχρονικά το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού ενεργητικού, αποτελώντας το 2015 το 94,8%. Κατά την πάροδο των ετών δεν καταγράφεται σημαντική διαφοροποίηση στον ποσοστό συμμετοχής του εν λόγω λογαριασμού στον συνολικό ενεργητικό.

Το κυκλοφορούν ενεργητικό κινείται σε επίπεδα πλησίον του 5%, ωστόσο καταγράφεται τάση μείωσής του τα τελευταία δύο έτη, 2014 και 2015.

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί ενεργητικού ως ποσοστό του συνολικού ενεργητικού κάθε έτος μειώνονται, από 1,2% το 2011 σε 0,5% το 2015.

Η συνολική κάθετη ανάλυση του καταγράφεται στον ακόλουθο πίνακα (πίνακας 3)

Πίνακας 3.

Κάθετη ανάλυση ενεργητικού

	2011	2012	2013	2014	2015
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ	0,3%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	93,1%	93,4%	94,2%	94,3%	94,8%
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	5,4%	5,7%	5,4%	5,0%	4,6%
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	1,2%	0,7%	0,3%	0,6%	0,5%
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%

Θα πρέπει βεβαίως να αναλυθεί η σύνθεση των λογαριασμών του ενεργητικού που αποτελούνται από υπό-λογαριασμούς, δηλαδή να γίνει κάθετη ανάλυση του πάγιου ενεργητικού και του κυκλοφορούντος ενεργητικού.

Το μεγαλύτερο ποσοστό του πάγιου ενεργητικού αποτελείται από τις ενσώματες ακινητοποιήσεις (ο δήμος δεν έχει ασώματες ακινητοποιήσεις), σε ποσοστό 94,7% το 2015. Αντίστοιχα, οι τίτλοι πάγιας επένδυσης αποτελούν το 5,3% του πάγιου ενεργητικού. Και οι δύο υπό-λογαριασμοί δεν καταγράφουν σημαντικές διαφοροποιήσεις κατά την πάροδο των ετών (πίνακας 4).

Πίνακας 4.

Κάθετη ανάλυση παγίου ενεργητικού

Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
ΓΙΙ. Σύνολο ακινητοποιήσεων	95,3%	95,2%	94,6%	94,3%	94,7%
ΓΙΙΙ. Τίτλοι πάγιας επένδυσης & Άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές Απαιτήσεις	4,7%	4,8%	5,1%	5,2%	5,3%

Αναφορικά με το κυκλοφορούν ενεργητικό, διαπιστώνεται ότι με την πάροδο των ετών υπάρχει μια αποδυνάμωση των απαιτήσεων του κυκλοφορούντος ενεργητικού

και μια αντίστοιχη ενδυνάμωση των διαθεσίμων. Συγκεκριμένα, ενώ οι απαιτήσεις το 2011 αποτελούσαν το 41,6% του κυκλοφορούντος ενεργητικού, κάθε έτος μειώνονται και το 2015 αποτελούσαν το 28%. Αντιστοίχως, τα διαθέσιμα ενώ το 2011 αποτελούσαν το 58,4%, το 2015 αποτέλεσαν το 72% (πίνακας 5).

Πίνακας 5.

Κάθετη ανάλυση κυκλοφορούντος ενεργητικού

Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
ΔΙΙ. Απαιτήσεις κυκλοφορούντος ενεργητικού	41,6%	43,7%	39,2%	33,1%	28,0%
Δ ΙV. Διαθέσιμα	58,4%	56,3%	60,8%	66,9%	72,0%

4.3.2 Κάθετη ανάλυση παθητικού

Το γενικό σύνολο του παθητικού αποτελεί το άθροισμα των λογαριασμών:

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ & ΕΞΟΔΑ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

Τα ίδια κεφάλαια αποτελούν διαχρονικά το μεγαλύτερο ποσοστό του παθητικού. Καταγράφεται μια τάση αύξησης, καθώς από 91,22% το 2011 το ποσοστό αυξήθηκε σε 94,07% το 2015.

Οι προβλέψεις για κινδύνους και έξοδα καταγράφουν μείωση, αφού από 1,42% το 2011 κατήλθαν σε ποσοστό 0,59% το 2015.

Οι υποχρεώσεις καταγράφουν συνεχή μείωση ως ποσοστό του παθητικού, ανεχόμενες σε 3,80% το 2015 έναντι ποσοστού 6,32% το 2011.

Οι μεταβατικοί λογαριασμοί αποτελούν πολύ μικρό ποσοστό του παθητικού, ωστόσο καταγράφουν διακυμάνσεις, αφού άλλα έτη ο λογαριασμός είναι σχεδόν μηδενικός (0,25% το 2013) και άλλα έτη υπερβαίνει τη μονάδα (1,54% το 2015) (πίνακας 6).

Πίνακας 6.

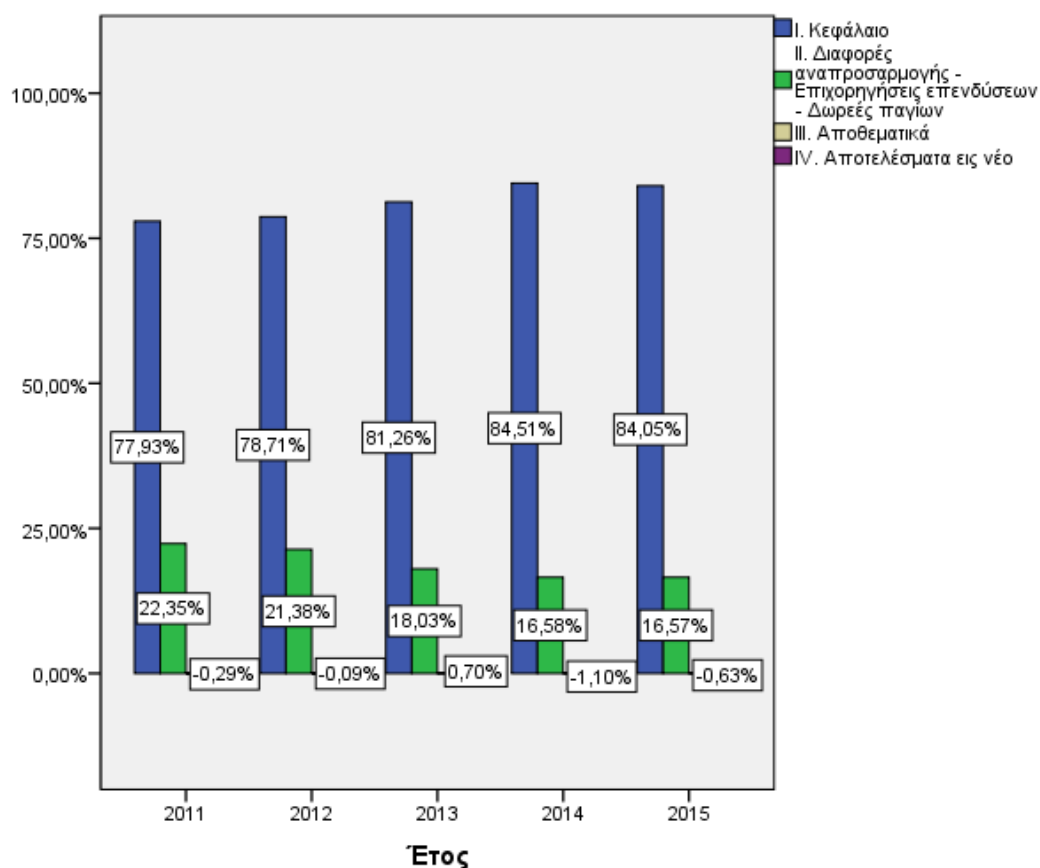
Κάθετη ανάλυση παθητικού

	2011	2012	2013	2014	2015
Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	91,22%	92,04%	93,60%	94,14%	94,07%
Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ & ΕΞΟΔΑ	1,42%	1,42%	1,47%	1,17%	0,59%
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	6,32%	5,90%	4,67%	4,09%	3,80%
Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	1,04%	0,64%	0,25%	0,60%	1,54%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Β+Γ+Δ)	100%	100%	100%	100%	100%

Η κάθετη ανάλυση συνεχίζεται με την καταγραφή της σύνθεσης ορισμένων λογαριασμών. Αναφορικά με τα ίδια κεφάλαια, το μεγαλύτερο ποσοστό αποτελεί το κεφάλαιο, καταγράφοντας άνοδο με την πάροδο των ετών, από 77,9% το 2011 σε 84,1% το 2015. Αντιθέτως, οι διαφορές αναπροσαρμογής, επιχορηγήσεις επενδύσεων και δωρεές παγίων έχουν μειωθεί ως ποσοστό, από 22,4% το 2011 σε 16,6% το 2015. Οι άλλοι δύο λογαριασμοί – αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέο- αποτελούν μηδενικό ποσοστό του παθητικού (διάγραμμα 37).

Διάγραμμα 37.

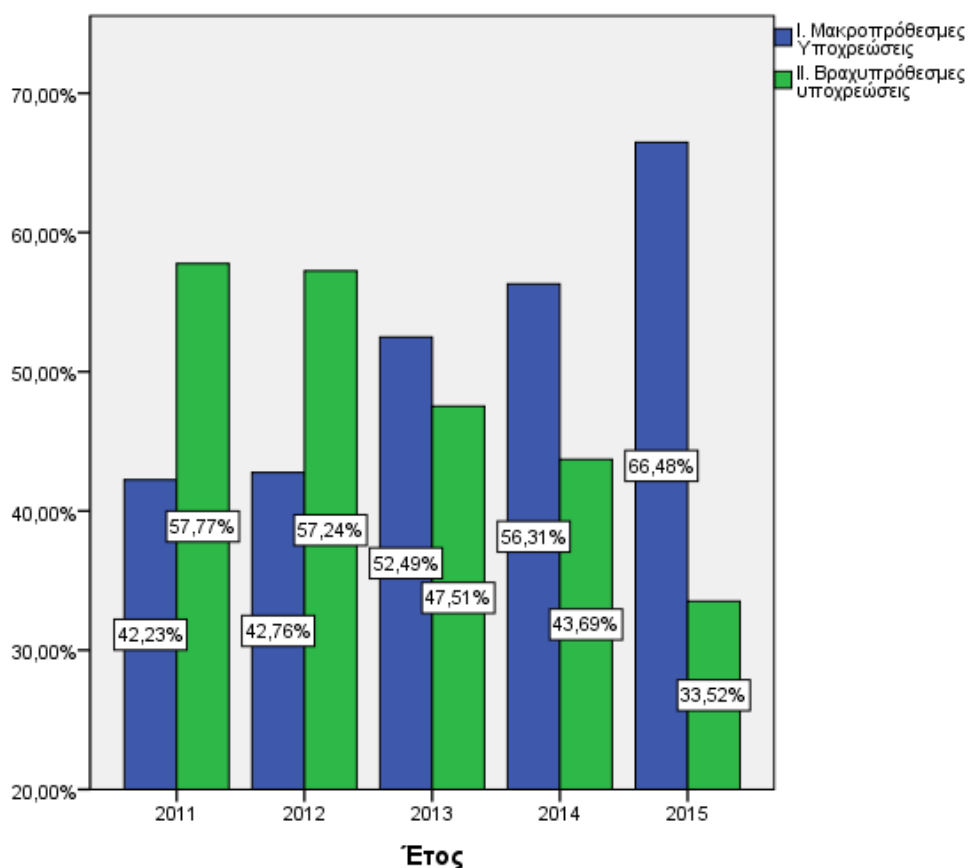
Κάθετη ανάλυση ιδίων κεφαλαίων

Αναφορικά με τις υποχρεώσεις, καταγράφεται μια σημαντική αλλαγή με την πάροδο των ετών. Ενώ το 2011 το μεγαλύτερο ποσοστό το κατείχαν οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, στην συνέχεια αυτές μειώθηκαν και σταδιακά οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των υποχρεώσεων (διάγραμμα 38).

Διάγραμμα 38.

Ποσοστά υπό-λογαριασμών υποχρεώσεων

Αναφορικά με τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, οι λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις έχουν ουσιαστικά μηδενιστεί ως ποσοστό και πλέον αποτελούνται από τα δάνεια των τραπεζών.

Οι προμηθευτές αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, ωστόσο το ποσοστό τους μειώνεται με την πάροδο των ετών, από 78,7% το 2011 σε 60,1% το 2015. Λόγω της αύξησης του μακροπρόθεσμου δανεισμού, έχουν αυξηθεί οι πληρωτέες μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις από 7,6% το 2011 σε 22,1% το 2015. Οι λοιποί λογαριασμοί αποτελούν μικρά ποσοστά των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, με τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις και τις υποχρεώσεις από φόρους-τέλη να παρουσιάζουν μια αύξηση με την πάροδο των ετών.

4.4 Αποτελέσματα ανάλυσης αριθμοδεικτών

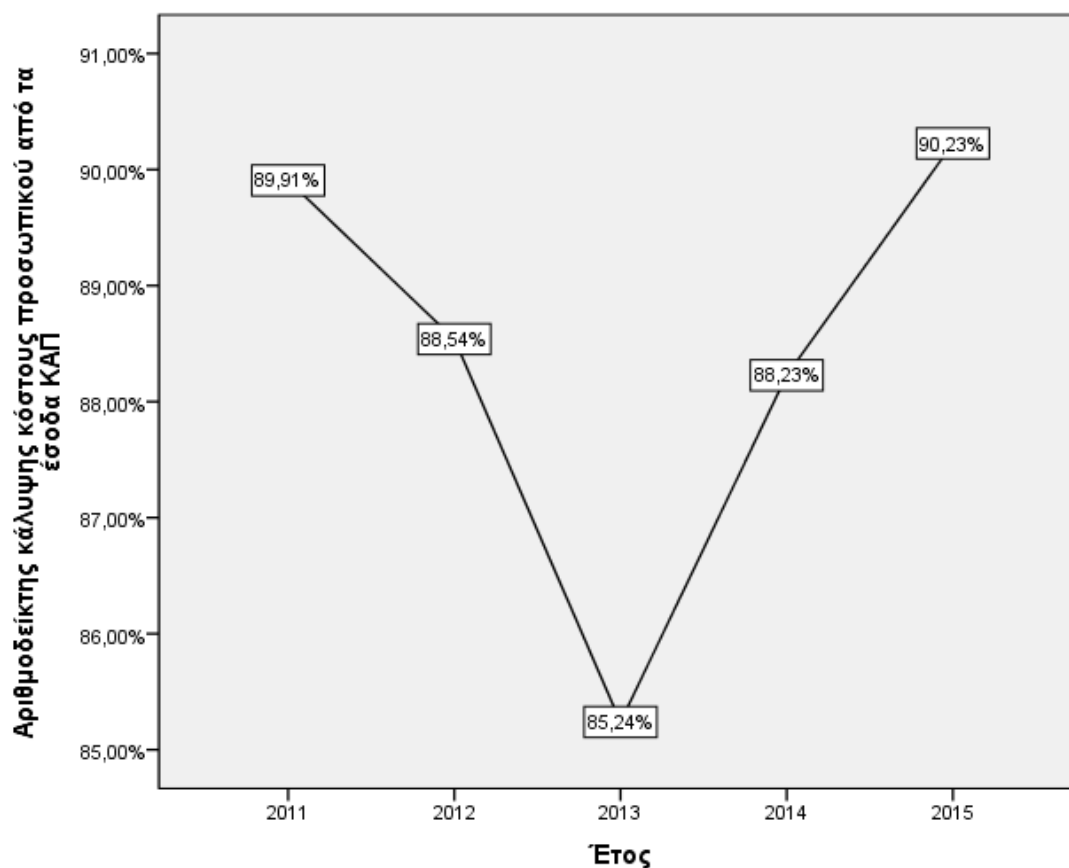
Στην παρούσα ανάλυση εξετάζονται οι εξής αριθμοδείκτες

1. Αριθμοδείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού από τα έσοδα ΚΑΠ

Ο αριθμοδείκτης, στην περίπτωση του δήμου Βόλβης, βρίσκεται σε ιδιαίτερος υψηλά επίπεδα. Το 2011 το κόστος του προσωπικού αποτελούσε το 89,9% των τακτικών επιχορηγήσεων του προϋπολογισμού, ενώ το 2015 το ποσοστό ανήλθε στο 90,2% (διάγραμμα 39).

Διάγραμμα 39.

Αριθμοδείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού από τα έσοδα ΚΑΠ

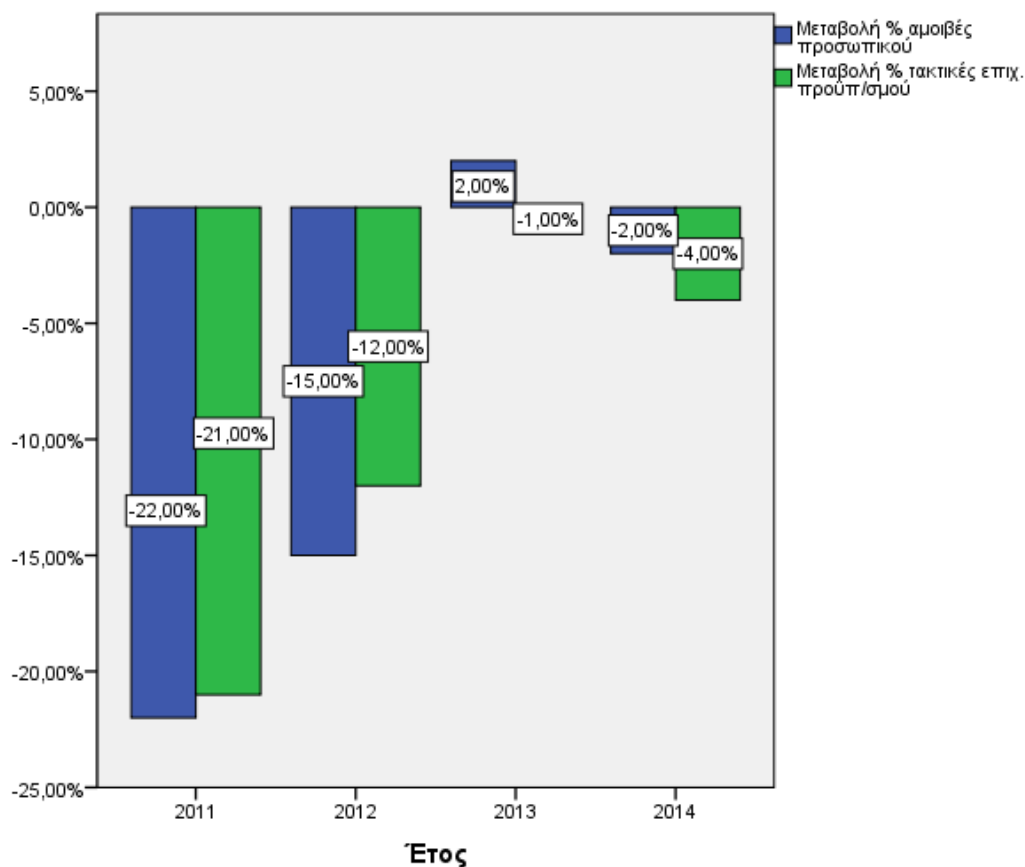

Το εν λόγω γεγονός οφείλεται στο ότι οι επιχορηγήσεις του προϋπολογισμού για την περίοδο 2011-2015 μειώθηκαν κατά 33,9%. Βεβαίως, αντίστοιχα μειώθηκε και το κόστος μισθοδοσίας κατά 33,6%, ωστόσο η εξέλιξη της μεταβολής των δύο αυτών παραμέτρων δεν ήταν κοινή, αφού, για παράδειγμα, το 2011 οι αμοιβές μειώθηκαν κατά 22,33%, ενώ οι επιχορηγήσεις του προϋπολογισμού κατά 21,13% και το 2012 οι

μειώσεις ήταν -14,84% για τη μισθοδοσία και -11,55% για τις επιχορηγήσεις (διάγραμμα 40).

Διάγραμμα 40.

Συγκριτική μεταβολή αμοιβών προσωπικού και τακτικών επιχορηγήσεων προϋπολογισμού

Η εξέλιξη του εν λόγω αριθμοδείκτη δημιουργεί κάποιο προβληματισμό, δεδομένου του ότι το σύνολο, σχεδόν, της κρατικής επιχορήγησης κατευθύνεται προς το ανθρώπινο δυναμικό, ως εκ τούτου δεν επαρκούν πόροι για να διατεθούν στις επενδυτικές και κοινωνικές δραστηριότητες του δήμου.

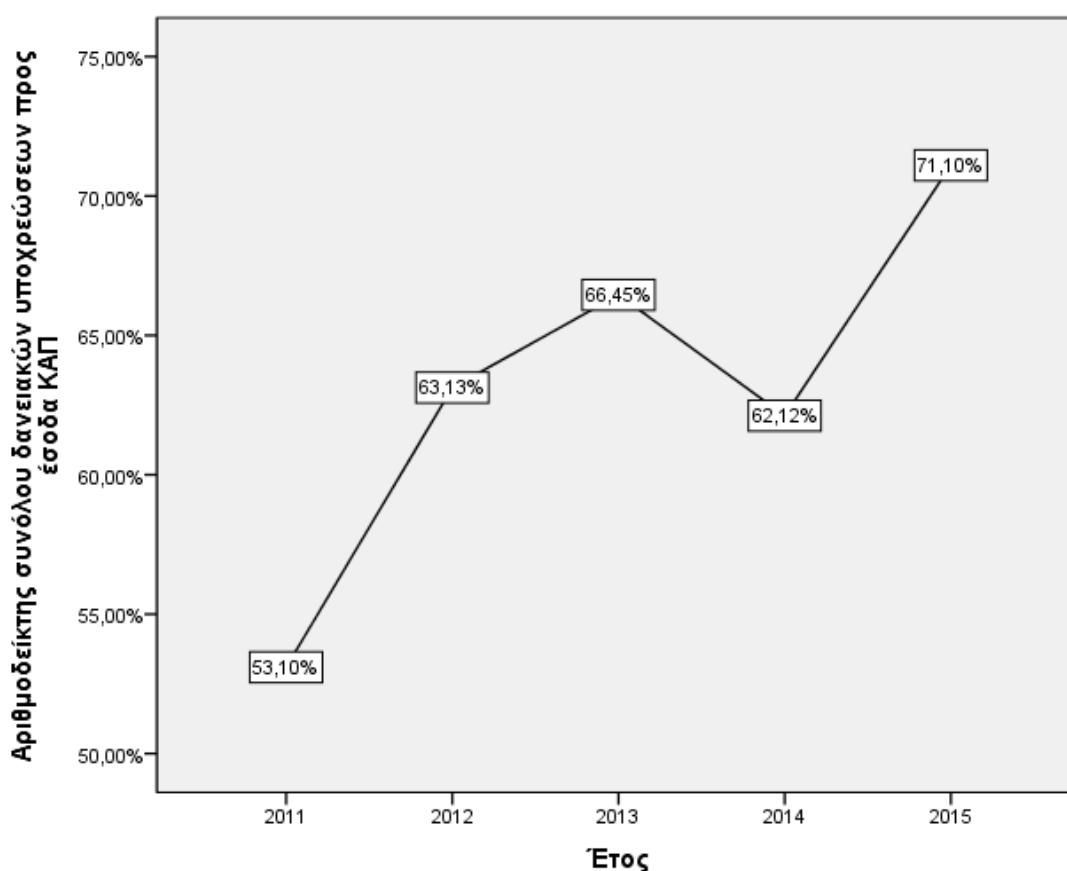
2. Αριθμοδείκτης συνόλου δανειακών υποχρεώσεων προς έσοδα ΚΑΠ

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης, τα έσοδα από τις επιχορηγήσεις του κρατικού προϋπολογισμού για το 2015 ανέρχονται στο 71,1% των δανειακών υποχρεώσεων και παρουσιάζουν αυξητική τάση. Αυτό σημαίνει ότι ο δήμος εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την κρατική επιχορήγηση για την αποπληρωμή των δανειακών του

υποχρεώσεων. Το εν λόγω συμπέρασμα φέρνει σε δυσχερέστερη θέση τον δήμο Βόλβης, καθώς καταγράφεται μια μείωση των χορηγούμενων κεφαλαίων από την κεντρική κυβέρνηση προς το δήμο, που, για το διάστημα 2011-2015 καταγράφουν μείωση 33,9%. Βεβαίως, ο δήμος την ίδια περίοδο έχει μειώσει τις δανειακές του υποχρεώσεις κατά 11,4%, ωστόσο η εν λόγω μείωση είναι μικρότερη της μείωσης της κρατικής επιχορήγησης.

Διάγραμμα 41.

Αριθμοδείκτης συνόλου δανειακών υποχρεώσεων προς έσοδα ΚΑΠ

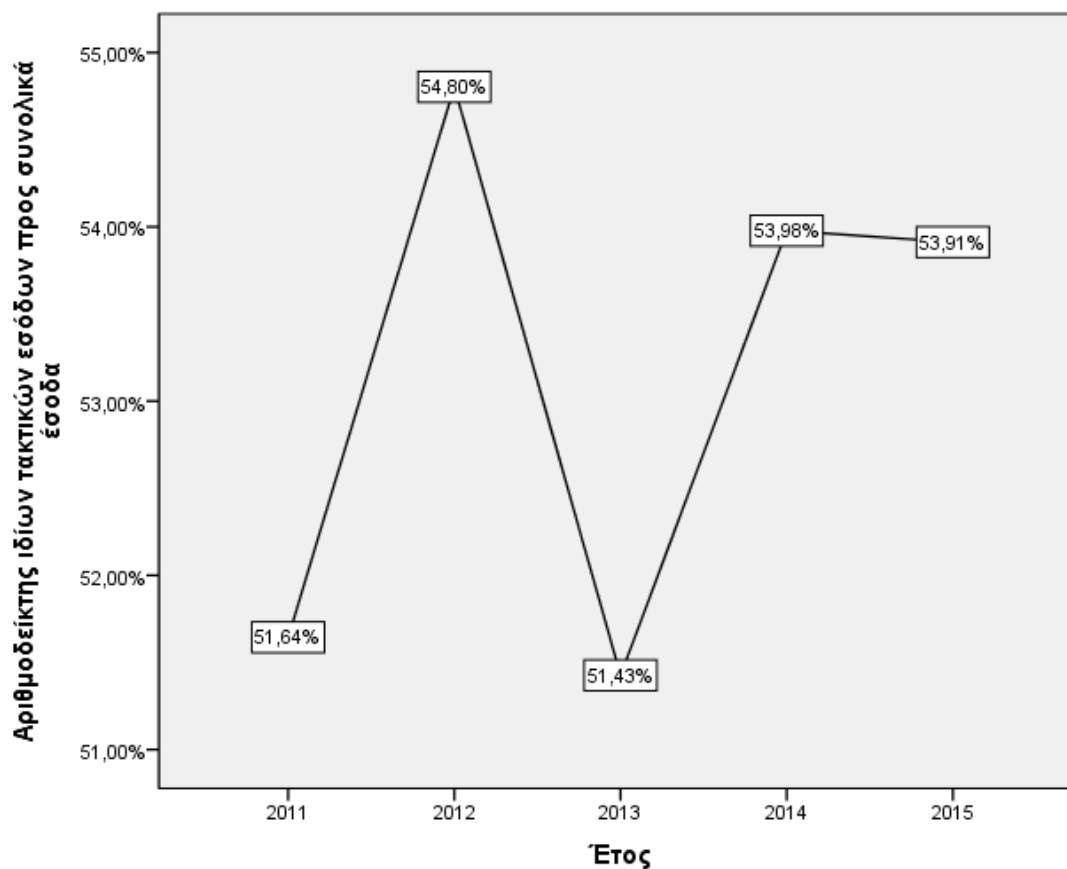

3. Αριθμοδείκτης ιδίων τακτικών εσόδων προς συνολικά έσοδα

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης, τα ίδια τακτικά έσοδα υπερβαίνουν διαχρονικά το 50%, ανερχόμενα σε 53,9% το 2015. Ως εκ τούτου ο δήμος έχει μικρή αυτοδυναμία, εξαρτώμενος από την εισροή κρατικών επιχορηγήσεων.

Διάγραμμα 42.

Αριθμοδείκτης ιδίων τακτικών εσόδων προς συνολικά έσοδα

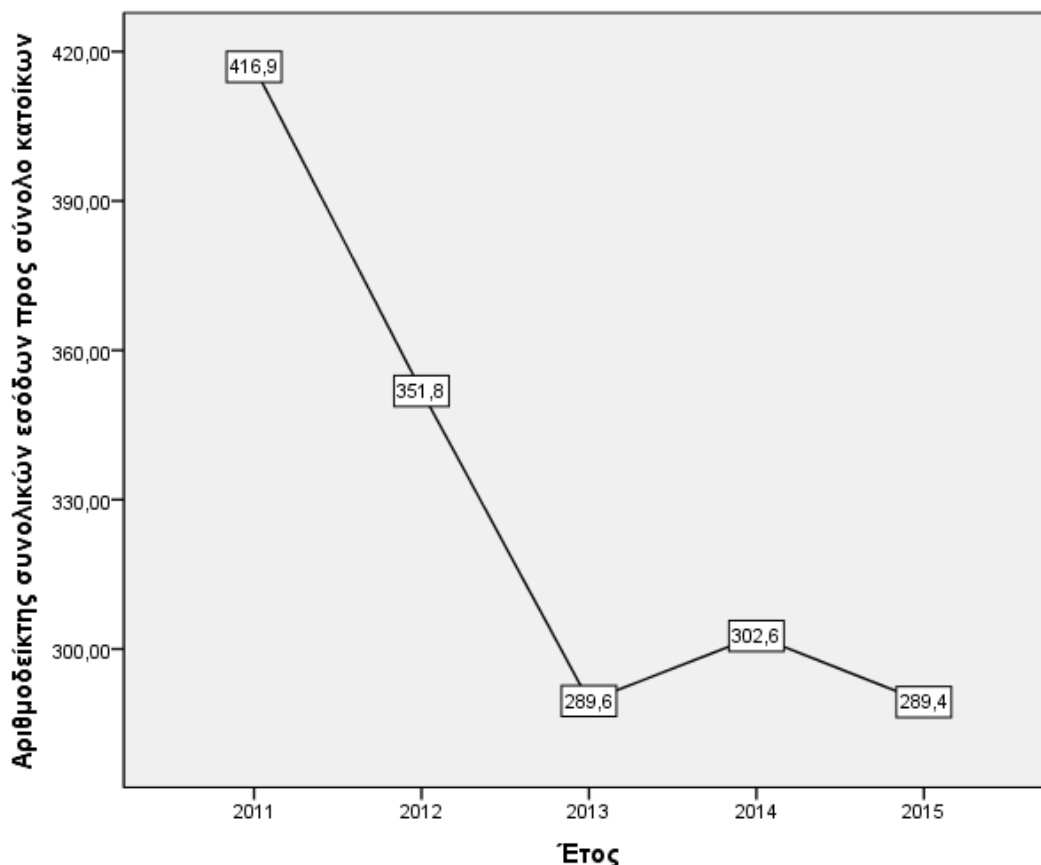

4. Αριθμοδείκτης συνολικών εσόδων προς σύνολο κατοίκων

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης ο δείκτης καταγράφει μια συνεχή μείωση. Ενώ τα συνολικά έσοδα ανά κάτοικο το 2011 ήταν 416,94 ευρώ, το 2015 ανήλθαν σε 289,36 ευρώ (διάγραμμα 43). Αυτό σημαίνει ότι ο δήμος έχει μικρότερη δυνατότητα ανάληψης νέων έργων και επενδύσεων. Βεβαίως, θα πρέπει να σημειωθεί και μια δεύτερη ανάγνωση στην εξέλιξη του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη. Εάν ένα δήμος προβαίνει σε ανάληψη νέων έργων, άρα κατευθύνει τα έσοδα των προηγούμενων ετών σε νέες επενδύσεις, τότε απαιτείται ένα κάποιο χρονικό διάστημα έως ότου αυτές οι νέες επενδύσεις να πράξουν έσοδα. Ως εκ τούτου, η μείωση του αριθμοδείκτη δεν σημαίνει αναγκαστικά την μείωση των παρεχομένων υπηρεσιών του δήμου. Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης η μείωση του δείκτη οφείλεται κυρίως στη μείωση των εσόδων από παροχή υπηρεσιών, άρα σηματοδοτεί μια υποβάθμιση του έργου του δήμου.

Διάγραμμα 43.

Αριθμοδείκτης συνολικών εσόδων προς σύνολο κατοίκων

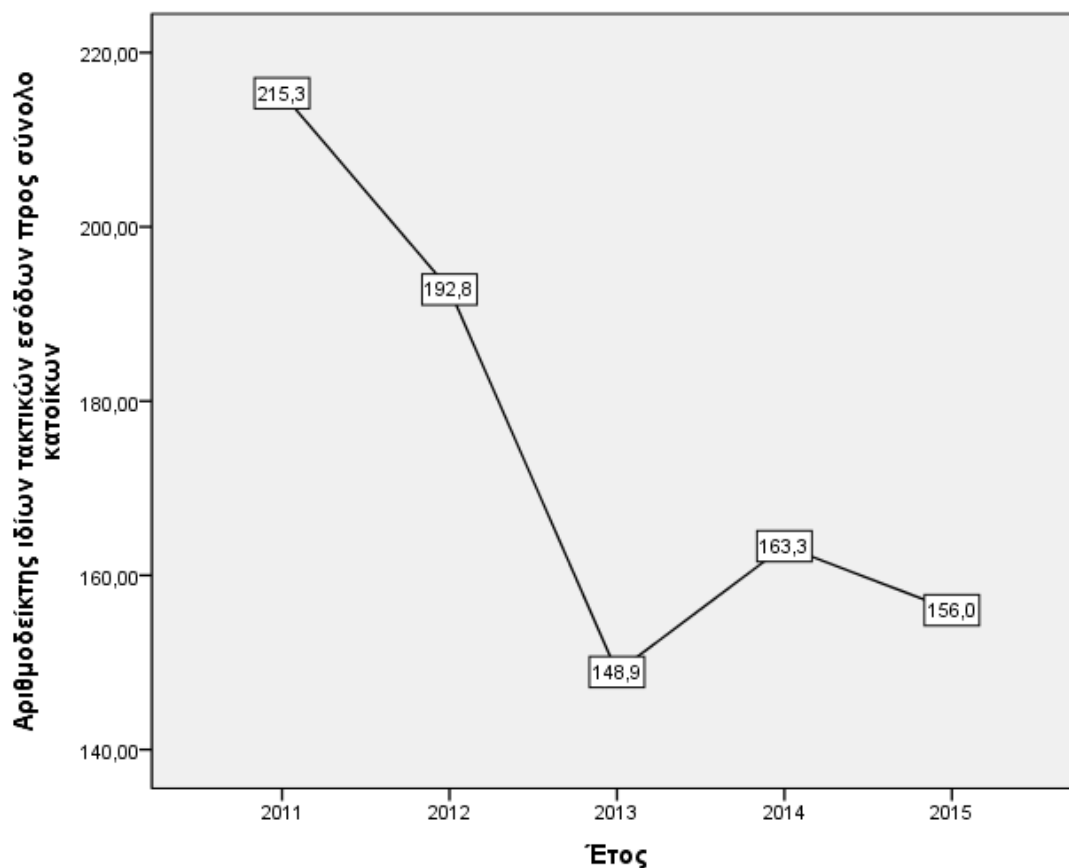

5. Αριθμοδείκτης ιδίων τακτικών εσόδων προς σύνολο κατοίκων

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης τα έσοδα ανά κάτοικο καταγράφουν μια σημαντική μείωση, από 215,33 ευρώ το 2011 σε 163,34 ευρώ το 2015 (διάγραμμα 44). Η εν λόγω πτωτική τάση αποτελεί σημείο «κινδύνου» για το δήμο, αφού η συνέχιση της εν λόγω τάσης θα επιφέρει αυξημένες ανάγκες ενίσχυσης από τον προϋπολογισμό, γεγονός που θα είναι δύσκολο να επιτευχθεί σε συνθήκες δημοσιονομικών περικοπών, ή, αντίστοιχα, θα επιφέρει ακόμη μεγαλύτερη μείωση των δραστηριοτήτων του δήμου σε νέες επενδύσεις.

Διάγραμμα 44.

Αριθμοδείκτης ιδίων τακτικών εσόδων προς σύνολο κατοίκων

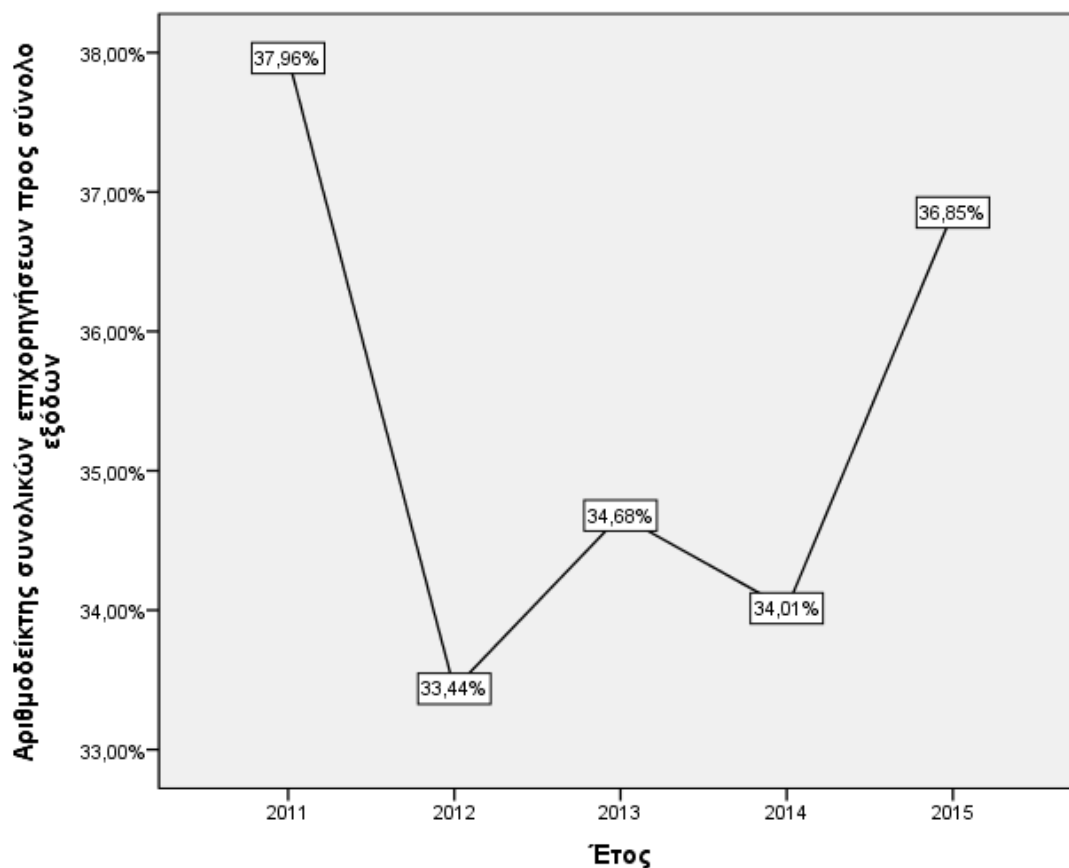

6. Αριθμοδείκτης συνολικών επιχορηγήσεων προς σύνολο εξόδων

Στην περίπτωση του συγκεκριμένου δήμου, οι συνολικές επιχορηγήσεις αποτελούν ποσοστό 36,9% το 2015, ως εκ τούτου ο δήμος έχει τη δυνατότητα διαμόρφωσης της δικής του πολιτικής εξόδων, χωρίς να εξαρτάται σημαντικά από τις επιχορηγήσεις (διάγραμμα 45).

Διάγραμμα 45.

Αριθμοδείκτης συνολικών επιχορηγήσεων προς σύνολο εξόδων

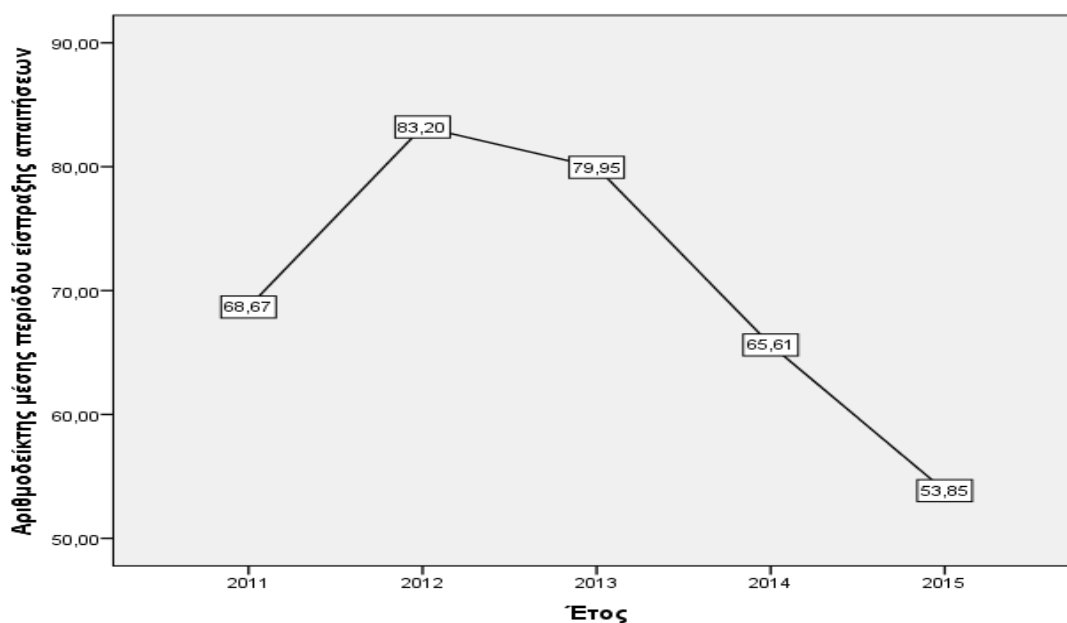
7. Αριθμοδείκτης μέσης περιόδου είσπραξης απαιτήσεων

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης, ενώ το 2012 και 2013 η μέση περίοδος είσπραξης προσέγγιζε τους τρεις μήνες (83,2 και 80 ημέρες αντίστοιχα), πλέον έχει μειωθεί σε κάτω από 2 μήνες (53,8 ημέρες) (διάγραμμα 46). Αυτό σημαίνει ότι ο μηχανισμός είσπραξης του δήμου λειτουργεί αποδοτικότερα. Επίσης, η εξέλιξη του συγκεκριμένου δείκτη σηματοδοτεί μια ορθολογικότητα στο ύψος των δημοτικών

τελών, αφού εάν τα τέλη ήταν πολύ υψηλά οι δημότες θα είχαν δυσκολία αποπληρωμής τους και το χρονικό διάστημα είσπραξης θα αυξανόταν.

Διάγραμμα 46.

Αριθμοδείκτης μέσης περιόδου είσπραξης απαιτήσεων

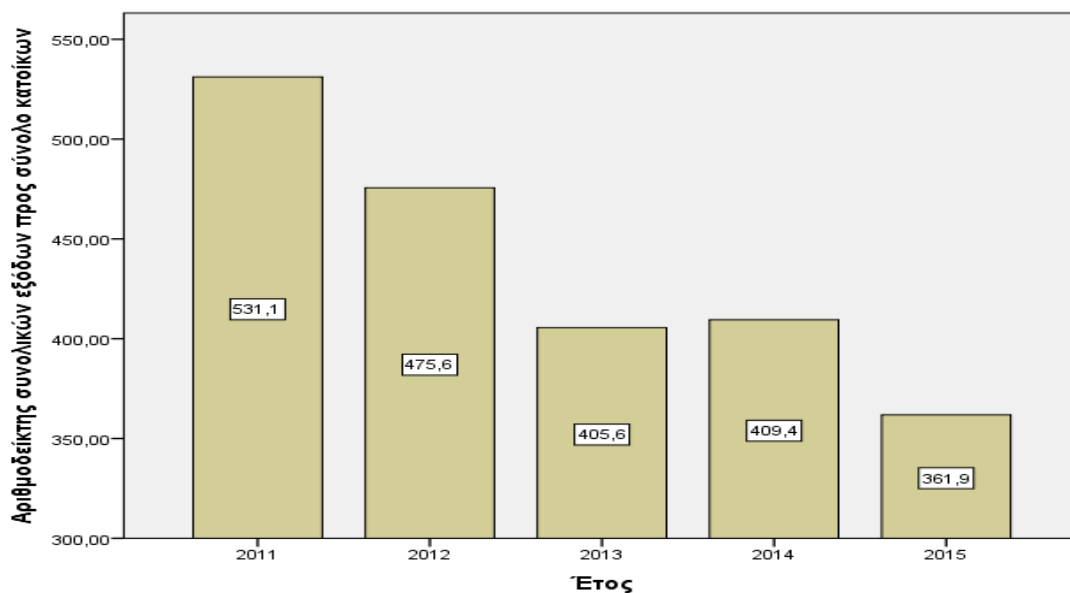

8. Αριθμοδείκτης συνολικών εξόδων προς σύνολο κατοίκων

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης, τα έξοδα ανά κάτοικο καταγράφουν τάση μείωσης, αφού από 531,1 ευρώ το 2011 μειώθηκαν σε 361,9 ευρώ το 2015 (διάγραμμα 47).

Διάγραμμα 47.

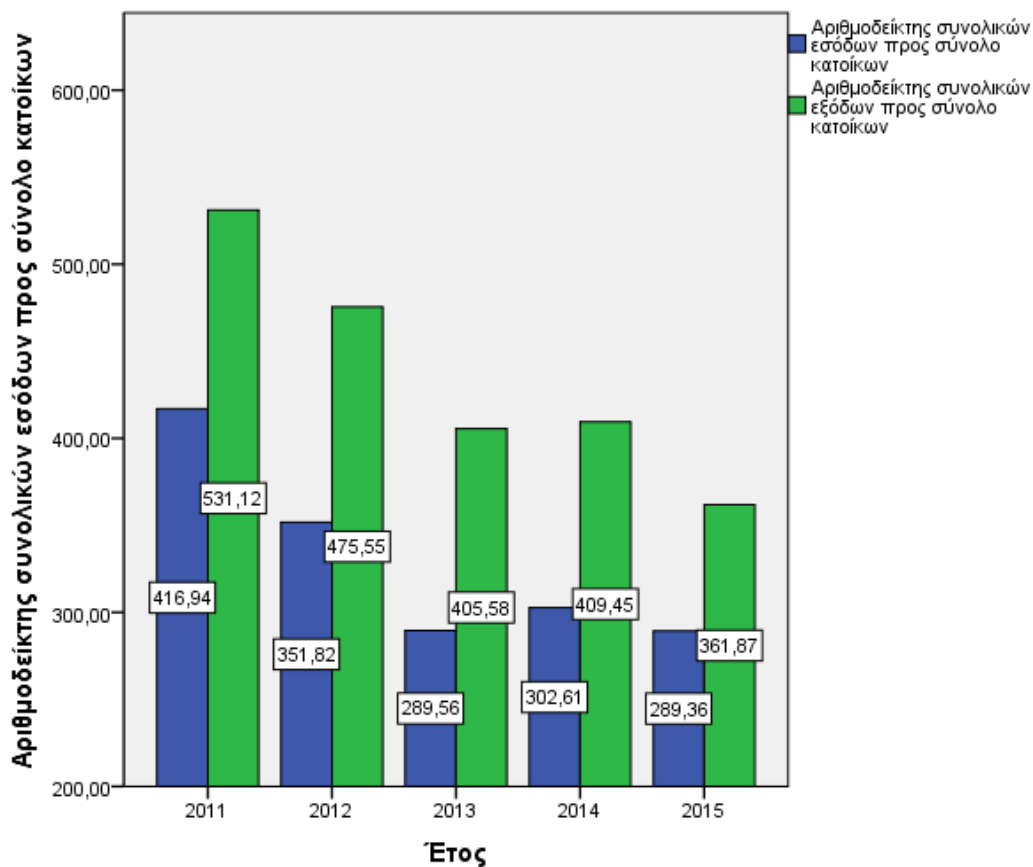
Αριθμοδείκτης συνολικών εξόδων προς σύνολο κατοίκων

Ωστόσο, εάν γίνει παράλληλη εξέταση της μεταβολής των συνολικών εσόδων και εξόδων ανά κάτοικο διαπιστώνεται ότι η μείωση των εξόδων είναι μικρότερη από τη μείωση των εσόδων ανά κάτοικο (διάγραμμα 48), γεγονός που δημιουργεί μια μακροπρόθεσμη απειλή, αφού υπάρχει κίνδυνος ελλειμμάτων, τα οποία μάλιστα θα αυξηθούν σε περίπτωση μείωσης των κρατικών επιχορηγήσεων.

Διάγραμμα 48.

Σύγκριση συνολικών εσόδων και συνολικών εξόδων ανά κάτοικο

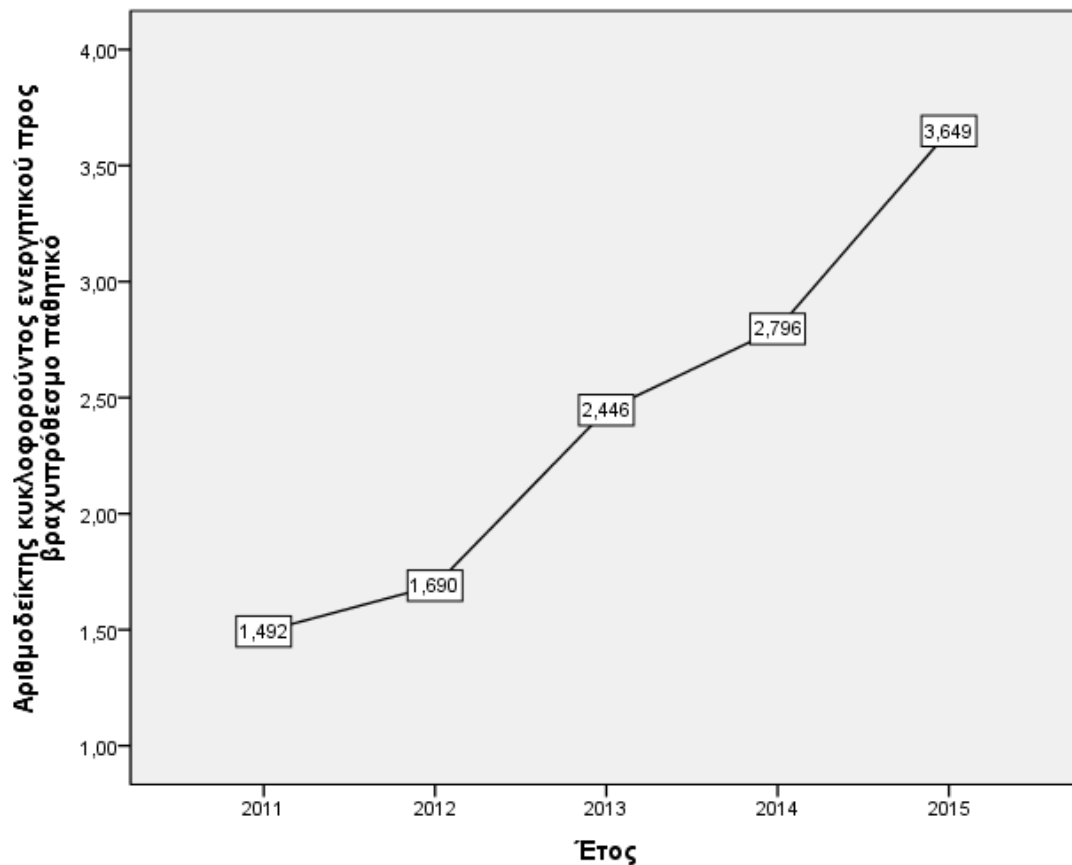

9. Αριθμοδείκτης κυκλοφορούντος ενεργητικού προς βραχυπρόθεσμο παθητικό

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης ο αριθμοδείκτης είναι θετικός και μάλιστα έχει αυξητική τάση. Συγκεκριμένα, ενώ το 2011 το κυκλοφορούν ενεργητικό κάλυπτε τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις κατά 149 φορές, το 2015 καταγράφεται υπερκάλυψη κατά 3,65 φορές, άρα ο δήμος έχει πλήρη αυτοδυναμία για την κάλυψη των υποχρεώσεών του.

Διάγραμμα 49.

Αριθμοδείκτης κυκλοφορούντος ενεργητικού προς βραχυπρόθεσμο παθητικό

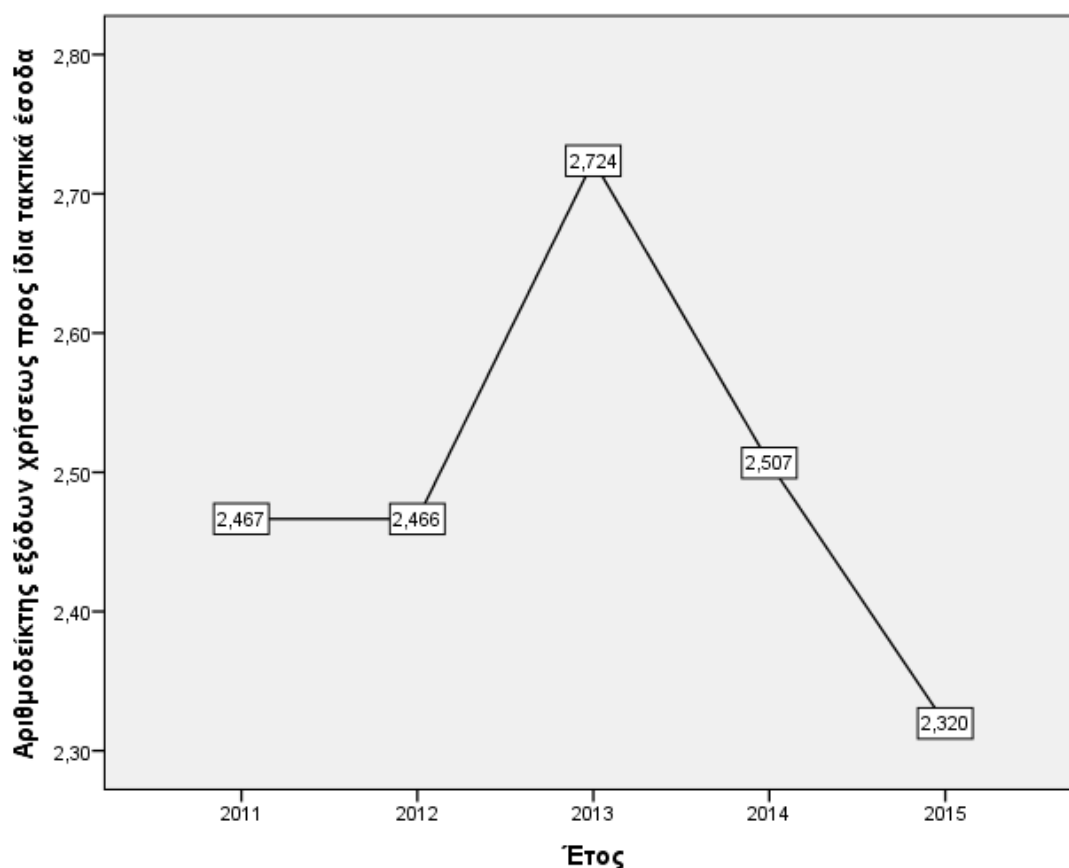

10. Αριθμοδείκτης εξόδων χρήσεως προς ίδια τακτικά έσοδα

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης, τα ίδια τακτικά έσοδα είναι σαφώς μικρότερα των συνολικών εξόδων, άρα απαιτείται η κρατική ενίσχυση. Το εν λόγω γεγονός οφείλεται στην προαναφερόμενη μείωση των εσόδων από πώληση αγαθών και υπηρεσιών.

Διάγραμμα 50.

Αριθμοδείκτης εξόδων χρήσεως προς ίδια τακτικά έσοδα

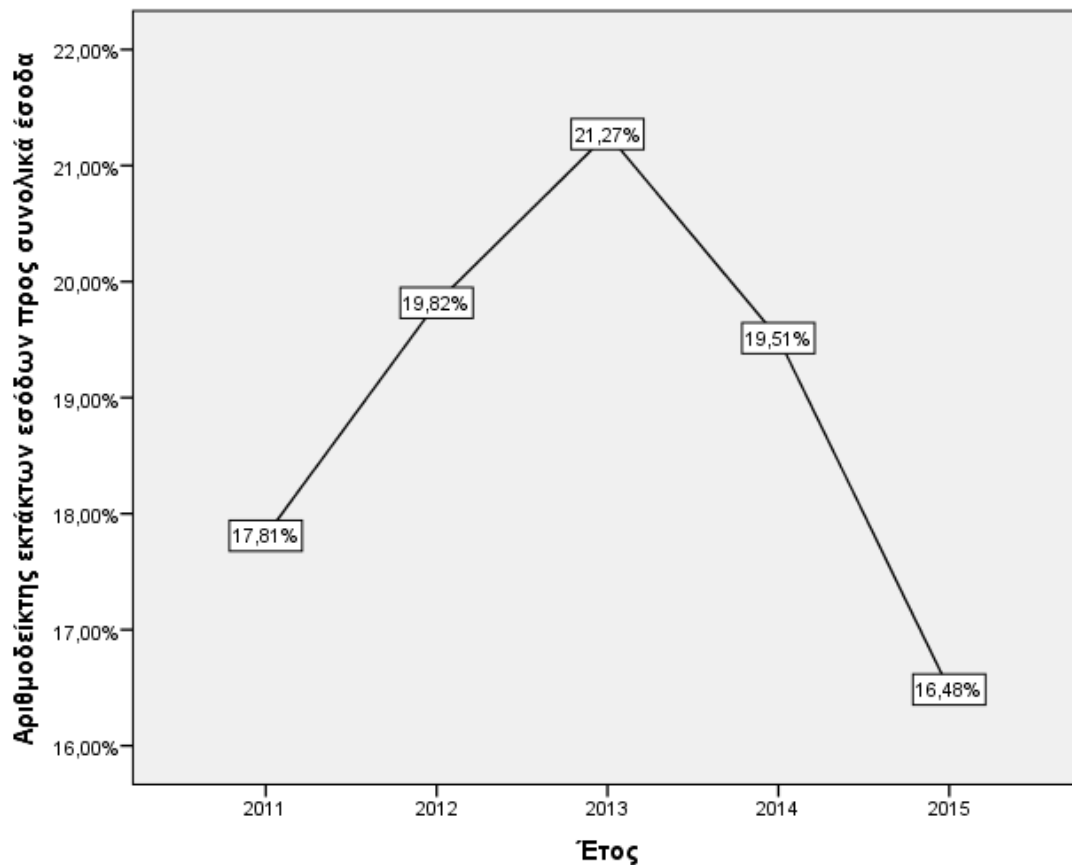

11. Αριθμοδείκτης εκτάκτων εσόδων προς συνολικά έσοδα

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης, τα έκτακτα έσοδα αποτελούν, το 2015, το 16,5% των συνολικών εσόδων. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το εν λόγω ποσοστό είναι το μικρότερο στην περίοδο 2011-2015, καθώς είχε καταγραφεί μια ανοδική τάση για τα έτη 2012 και 2013, η οποία ανακόπηκε και από το 2014 καταγράφεται μείωση. Το εν λόγω στοιχείο είναι σημαντικό, καθώς να μεν ο δήμος έχει μεν μικρότερα έσοδα – αφού τα έκτακτα έσοδα την περίοδο 2011-2015 μειώθηκαν κατά 35,8%- ωστόσο μπορεί να σχεδιάσει ένα πιο μακροπρόθεσμο πρόγραμμα, έστω και μειωμένων κονδυλίων.

Διάγραμμα 51.

Αριθμοδείκτης εκτάκτων εσόδων προς συνολικά έσοδα

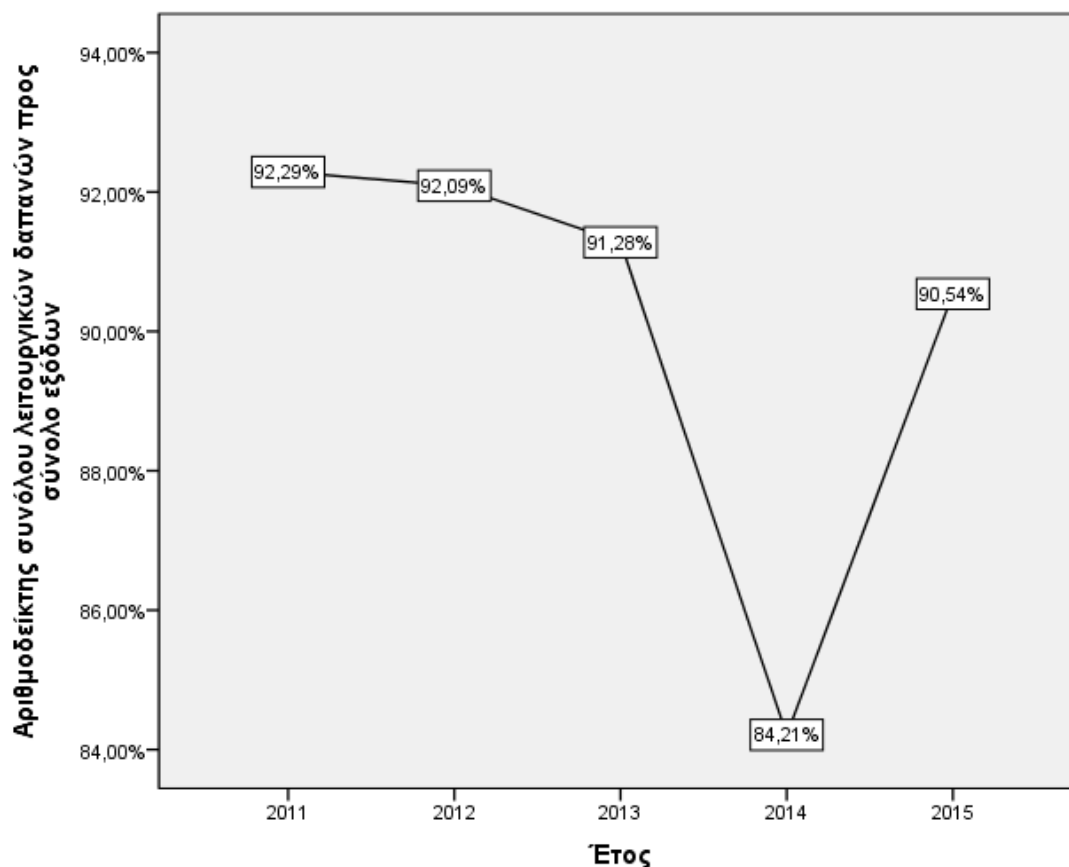

12. Αριθμοδείκτης συνόλου λειτουργικών δαπανών προς σύνολο εξόδων

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης διαχρονικά οι λειτουργικές δαπάνες αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των συνολικών εξόδων και μάλιστα σε ποσοστό άνω του 90%. Το εν λόγω στοιχείο αποτελεί θετική ένδειξη για τη λειτουργία του δήμου, αφού καταδεικνύεται ότι τα έξοδα κατευθύνονται σε λειτουργικές δραστηριότητες.

Διάγραμμα 52.

Αριθμοδείκτης συνόλου λειτουργικών δαπανών προς σύνολο εξόδων

13. Αριθμοδείκτης αμοιβών προσωπικού προς συνολικά έξοδα

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης, ως μέγεθος των εξόδων δεν θα ληφθεί το ποσό «συνολικά έξοδα» των ισολογισμών, διότι η μισθοδοσία περιλαμβάνεται στο κόστος αγαθών και υπηρεσιών. Ως συνολικά έξοδα θα ληφθούν τα μεγέθη του συνολικού κόστους, όπως καταγράφονται στις καταστάσεις γενικής εκμετάλλευσης.

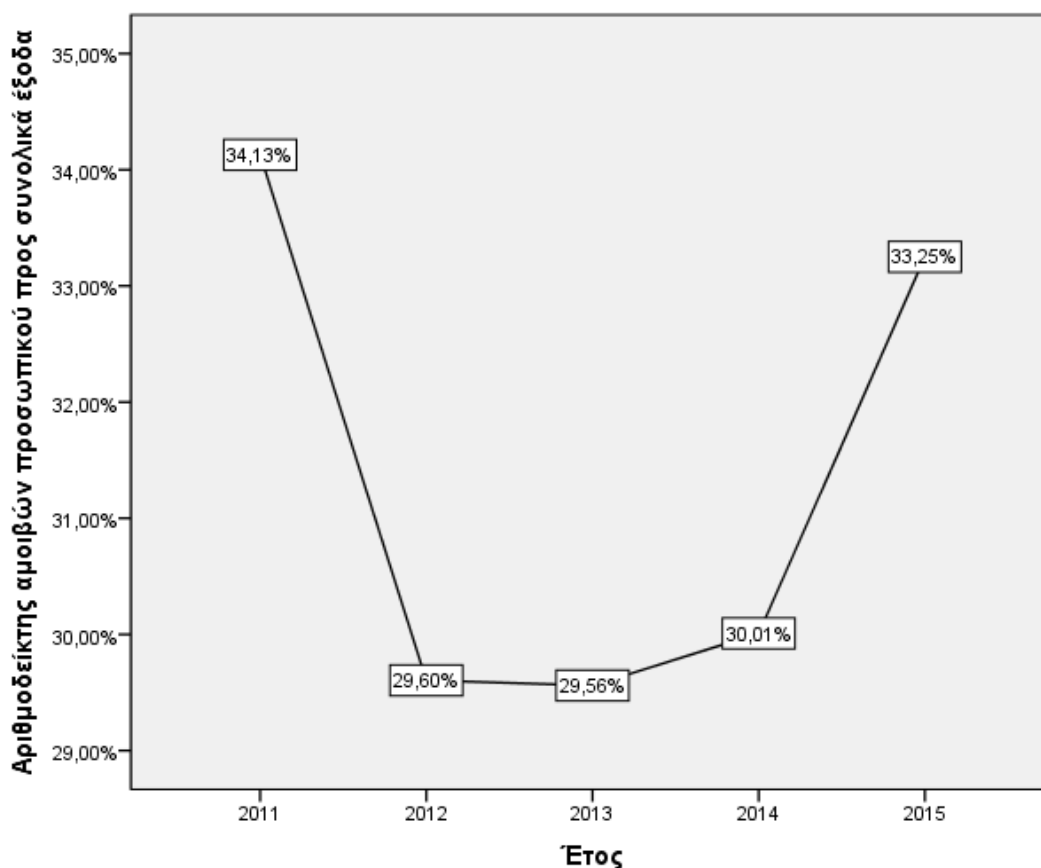
Στο δήμο Βόλβης οι αμοιβές προσωπικού, το 2011, αποτελούσαν το 34,1% των συνολικών εξόδων και στα έτη 2012,2013 και 2014 μειώθηκαν, έχοντας ποσοστό περί τα 30%. Στην συνέχεια, το 2015 αυξήθηκαν εκ νέου, ανερχόμενες στο 33,3%.

Η εν λόγω μεταβολή αναλύεται στις δύο παραμέτρους του κλάσματος. Αναφορικά με τον αριθμητή (αμοιβές προσωπικού) καταγράφεται μείωση κατά 33,6%, όμως ταυτόχρονα καταγράφεται μείωση και στον παρανομαστή (συνολικά έξοδα) κατά 31,9%. Αυτό σημαίνει ότι οι αμοιβές προσωπικού έχουν μειωθεί περισσότερο από τα λοιπά έξοδα. Επ' αυτού μπορούν να εξεταστούν δύο απόψεις. Κατά την πρώτη άποψη, η μισθοδοσία αποτελεί το πλέον ανελαστικό στοιχείο των εξόδων, άρα η

μείωση της μισθοδοσίας θα πρέπει να συσχετίζεται με ακόμη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση των λοιπών εξόδων πλην μισθοδοσίας. Κατά τη δεύτερη άποψη, ειδικά σε συνθήκες οικονομικής κρίσης όπως αυτή που διανύει η Ελλάδα οι ανάγκες κοινωνικής πολιτικής των δήμων έχουν αυξηθεί, καθώς όλο και περισσότεροι πολίτες χρειάζονται την κοινωνική ενίσχυση των δήμων, δια μέσου των προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής. Ως εκ τούτου, η επιλογή του δήμου να μειωθούν αναλογικά λιγότερο τα λοιπά έξοδα (πλην μισθοδοσίας) από την μείωση των αμοιβών προσωπικού κρίνεται ως σωστή, στον βαθμό που τα κονδύλια κατευθύνονται στην ενίσχυση της κοινωνικής πολιτικής και των υποδομών.

Διάγραμμα 53.

Αριθμοδείκτης αμοιβών προσωπικού προς συνολικά έξοδα

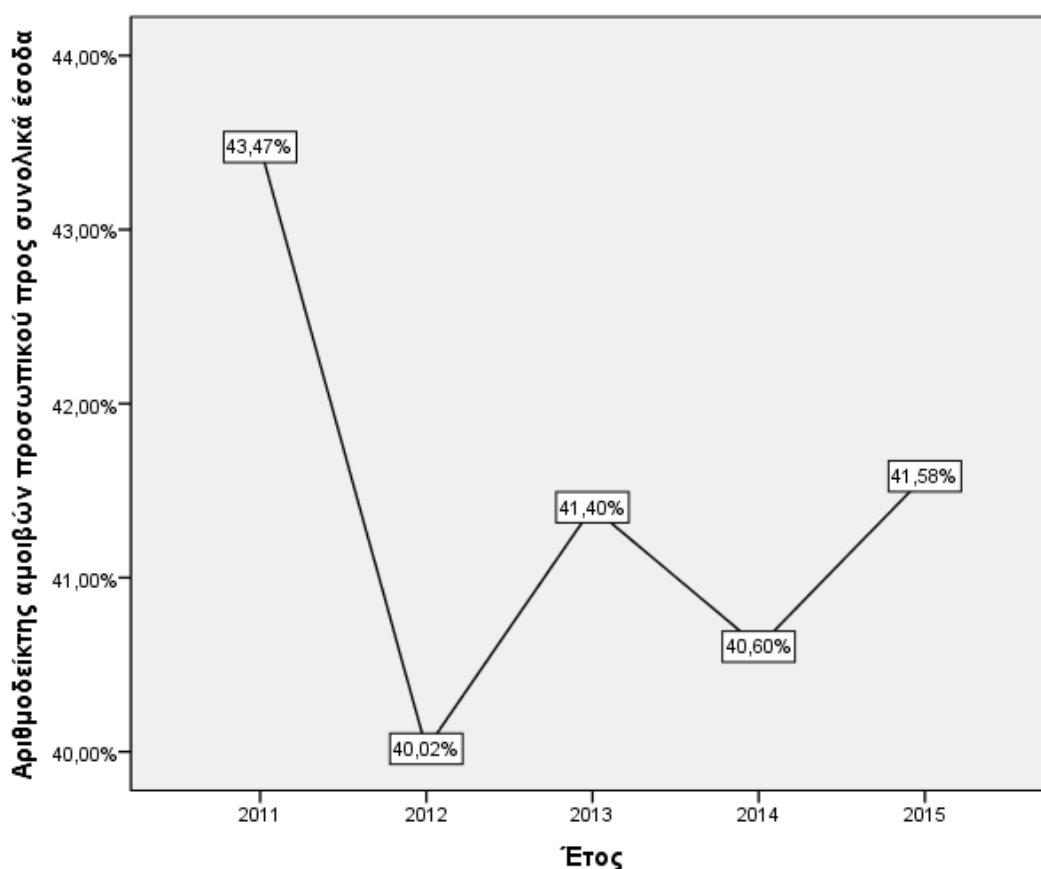
14. Αριθμοδείκτης αμοιβών προσωπικού προς συνολικά έσοδα.

Την περίπτωση του δήμου Βόλβης, οι αμοιβές του προσωπικού το 2011 αποτελούσας το 43,5% των συνολικών εσόδων, ενώ το 2015 ανέρχονταν σε ποσοστό 41,6%. Η εν λόγω εξέλιξη οφείλεται στο ότι οι αμοιβές του προσωπικού καταγράφουν μια

συνολική μείωση 33,6%, ενώ τα συνολικά έσοδα έχουν μειωθεί κατά 30,6%. Ως εκ τούτου, η μείωση του αριθμοδείκτη δεν μπορεί να εκληφθεί από μόνη της ως ένα θετικό γεγονός, αφού οι πόροι για την δημιουργία νέων επενδύσεων και την άσκηση κοινωνικής πολιτικής έχουν μειωθεί.

Διάγραμμα 54.

Αριθμοδείκτης αμοιβών προσωπικού προς συνολικά έσοδα

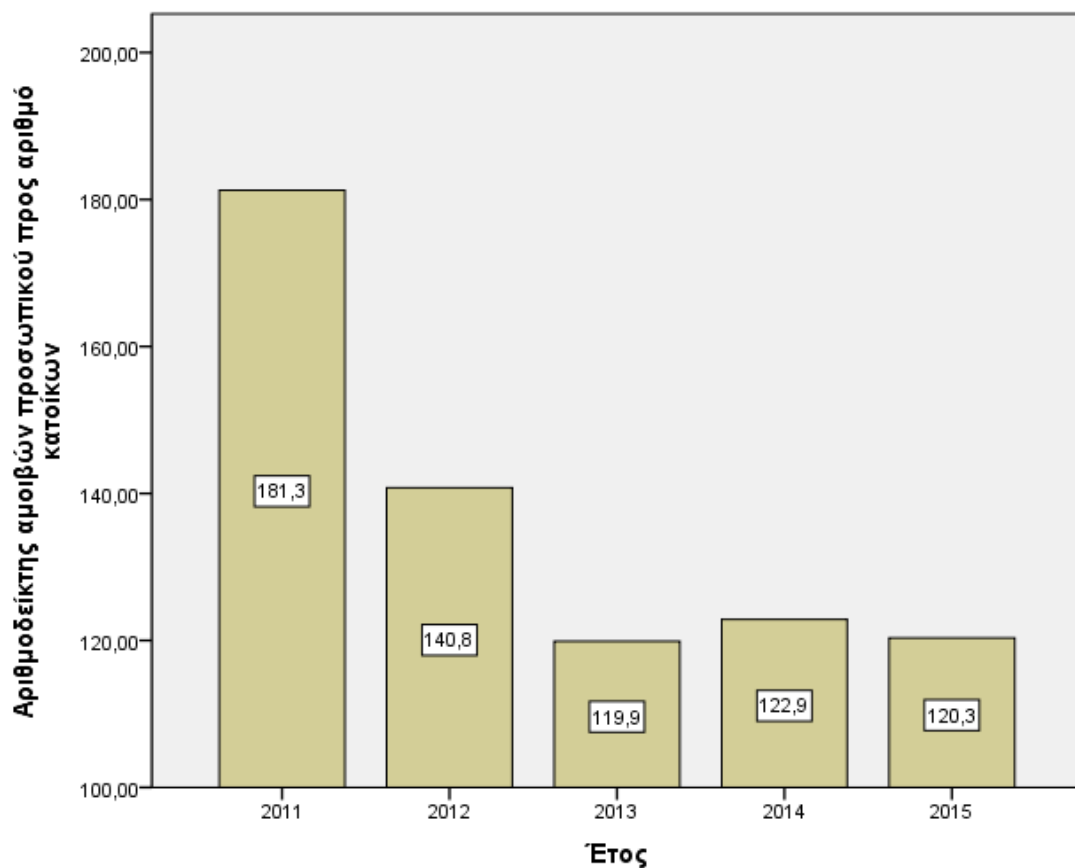
15. Αριθμοδείκτης αμοιβών προσωπικού προς αριθμό κατοίκων.

Στον δήμο Βόλβης, ο αριθμοδείκτης ακολουθεί μια σημαντική μείωση, αφού το 2011 το κόστος μισθοδοσίας ανά μόνιμο κάτοικο ανερχόταν στα 181,26 ευρώ, ενώ το 2015 ανέρχονταν στα 120,32 ευρώ. Ως ποσοστό η εν λόγω μείωση είναι σημαντική, ανερχόμενη σε -33,62%. Δεδομένου του ότι ο αριθμός των μόνιμων κατοίκων παραμένει αμετάβλητος, η μείωση του αριθμοδείκτη οφείλεται στην μείωση του

κόστους μισθοδοσίας. Η μείωση του συγκεκριμένου αριθμοδείκτη αποτελεί, μεν, μια θετική ένδειξη, υπό την έννοια ότι έχει μειωθεί η αναλογία του κόστους μισθοδοσίας ανά δημότη, ωστόσο μπορεί να εξαχθεί ένα αντίθετο συμπέρασμα. Η μείωση του κόστους μισθοδοσίας οφείλεται αφ' ενός στη μείωση του ύψους των αμοιβών του προσωπικού και αφετέρου στην μείωση του αριθμού του προσωπικού. Υπό αυτή την οπτική, οι πολίτες έχουν μεν μικρότερο κόστος για τη μισθοδοσία, ωστόσο πιθανό να μην μπορούν να λάβουν όλο το φάσμα των προσδοκώμενων υπηρεσιών του δήμου, λόγω ακριβώς του μικρότερου αριθμού του προσωπικού.

Διάγραμμα 55.

Αριθμοδείκτης αμοιβών προσωπικού προς αριθμό κατοίκων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 Συμπεράσματα

Από την παρούσα εργασία εξάγονται μια σειρά από συμπεράσματα. Αρχικά, το πρώτο σημείο που πρέπει να αναφερθεί είναι ότι κατά την συγκεκριμένη περίοδο της ανάλυσης, δηλαδή το διάστημα 2011-2015, η ύφεση στην Ελλάδα εντάθηκε και τα εισοδήματα κατέγραψαν μια σημαντική μείωση. Ταυτόχρονα, αποφασίστηκε η περικοπή των δημοσίων δαπανών, γεγονός που συνετέλεσε στη μείωση των κονδυλίων του προϋπολογισμού προς τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Το εν λόγω στοιχείο διαπιστώνεται στη παρούσα έρευνα, όπου καταγράφεται μια σωρευτική μείωση των τακτικών επιχορηγήσεων του προϋπολογισμού προς το δήμο Βόλβης κατά 33,9%.

Η μείωση της κρατικής χρηματοδότησης μπορεί να αναλυθεί υπό δύο διαφορετικές οπτικές γωνίες. Σύμφωνα με την πρώτη άποψη, ο περιορισμός της κρατικής χρηματοδότησης προς τους δήμους δυσχεραίνει την εκπλήρωση της αποστολής τους, αφού μειώνονται οι διαθέσιμοι πόροι, άρα οι δήμοι δεν έχουν την ευχέρεια να παρέχουν τον ίδιο όγκο υπηρεσιών προς τους δημότες τους. Η εν λόγω άποψη ενισχύεται από το ότι ο περιορισμός της κρατικής χρηματοδότησης σημειώνεται σε περίοδο οικονομικής ύφεσης, όπου εκ των πραγμάτων οι ανάγκες των πολιτών είναι αυξημένες και η φοροδοτική τους ικανότητα –εν προκειμένου, η ικανότητά τους να πληρώνουν τους δημοτικούς φόρους και τέλη- είναι μειωμένη. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με την συγκεκριμένη οπτική γωνία, η μείωση της κρατικής χρηματοδότησης μειώνει την αποτελεσματικότητα των δήμων και τους στερεί τη δυνατότητα να ασκήσουν κοινωνική πολιτική και μάλιστα σε συνθήκες που την καθιστούν ακόμη πιο επιτακτική και που οι δημότες την αποζητούν ακόμη περισσότερο.

Ωστόσο, σύμφωνα με μια άλλη οπτική γωνία, η κρατική χρηματοδότηση αποθαρρύνει τις προσπάθειες της δημοτικής Αρχής για αύξηση των εσόδων σε τοπικό επίπεδο (MogiesandBenin, 2012), περιορίζει τις προσπάθειες για εξορθολογισμό των

δαπανών (Davey, 2011) και αυξάνει την εξάρτηση των δήμων από την κεντρική κυβέρνηση, μειώνοντας τη δυνατότητα χάραξης στρατηγικής βάσει των αναγκών των δημοτών. Σύμφωνα με αυτό τον άξονα ανάλυσης, οι δήμοι θα πρέπει να απεξαρτώνται σταδιακά από την κεντρική κυβέρνηση και να στηρίζονται στα ίδια έσοδα και στην εξέταση εναλλακτικών μορφών χρηματοδότησης, όπως οι συμπράξεις ιδιωτικού και δημόσιου τομέα (FreireandGarzon, 2011).

Στην περίπτωση του δήμου Βόλβης, η μείωση των κυβερνητικών δαπανών επέφερε μείωση των συνολικών εσόδων του δήμου, καθώς ταυτόχρονα μειώθηκαν τα έσοδα από την πώληση αγαθών και υπηρεσιών κατά 24,77%. Η εν λόγω μείωση των εσόδων έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της δυνατότητας του δήμου να προβεί σε νέες επενδύσεις και να επεκτείνει τα κοινωνικά προγράμματα στήριξης των δημοτών, οι οποίοι, λόγω της οικονομικής κρίσης, έχουν αυξημένες ανάγκες και ταυτόχρονα έχουν μικρότερες δυνατότητες συνεισφοράς στα ταμεία του δήμου.

Ακριβώς αυτό το στοιχείο θα πρέπει να αποτελεί τον βασικό άξονα του νέου στρατηγικού σχεδιασμού του δήμου, δηλαδή να ευρεθεί ο τρόπος με τον οποίο θα καλυφθούν οι αυξημένες ανάγκες με λιγότερα κονδύλια. Ένα σημαντικό βήμα, σε αυτή την κατεύθυνση, αποτελεί το ότι κατά το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα έχει βελτιωθεί σημαντικά ο μέσος χρόνος είσπραξης των απαιτήσεων, άρα ο δήμος έχει μεγαλύτερη αποδοτικότητα εισπράξεων. Ένα δεύτερο στοιχείο σε αυτή την κατεύθυνση αποτελεί ο επανασχεδιασμός των ανθρώπινων πόρων του δήμου. Στην ανάλυση καταγράφεται μια σημαντική μείωση του κόστους μισθοδοσίας κατά 33,6%. Δεδομένων των μειωμένων εσόδων και με αυξημένο το ποσοστό κάλυψης των αμοιβών προσωπικού από τις επιχορηγήσεις του προϋπολογισμού είναι δύσκολο να υπάρξει μια στρατηγική προσλήψεων νέου προσωπικού.

Ως εκ τούτου, θα πρέπει να υπάρξει ένας επανασχεδιασμός για τις θέσεις που καλύπτει το ανθρώπινο δυναμικό, ώστε να στελεχωθούν οι υπηρεσίες που έχει περισσότερο ανάγκη ο πολίτης. Ένα σημαντικό συμπέρασμα της έρευνας είναι ότι καταγράφεται μια μείωση των συνολικών εξόδων του δήμου κατά 31,9%. Ένα σκέλος της εν λόγω μείωσης προέρχεται από περικοπή δαπανών όπως τα έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων, ενώ ταυτόχρονα σημαντικό είναι ότι αποφασίστηκε ο περιορισμός των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων με σταδιακή αντικατάστασή τους από τον μακροπρόθεσμο δανεισμό. Η εν λόγω απόφαση επιτρέπει στο δήμο να έχει

μια πιο μακροπρόθεσμη στρατηγική, γεγονός που ενισχύεται από τη μείωση της αναλογίας των έκτακτων εσόδων προς τα συνολικά έσοδα, αν και αυτό αποστερεί ορισμένους βραχυπρόθεσμους πόρους.

Η γενική χρηματοοικονομική εικόνα του δήμου Βόλβης είναι ότι υπάρχει μια τάση εξορθολογισμού των δαπανών και βελτίωσης της δυνατότητάς του να ανταπεξέλθει στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του. Ωστόσο, έχει αυξηθεί η εξάρτηση του δήμου από τις εισροές των επιχορηγήσεων του προϋπολογισμού, γεγονός που συνιστά κίνδυνο σε περίπτωση που υπάρξει εκ νέου μείωση των κονδυλίων.

5.2 Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Η παρούσα εργασία έχει σημαντικούς περιορισμούς, ειδικά λόγω του ότι η ανάλυση πραγματοποιείται μόνο σε ένα δήμο. Ως εκ τούτου, τα συμπεράσματα της ανάλυσης πιθανό να μην έχουν γενική ισχύ. Ως εκ τούτου, μια μελλοντική έρευνα η οποία θα προβεί ε οικονομική ανάλυση περισσότερων δήμων κρίνεται ως ιδιαίτερως σημαντική, προκειμένου να εξαχθούν συμπεράσματα που να έχουν μια ευρύτερη ισχύ. Στην μελλοντική έρευνα θα είναι ενδιαφέρον να διαπιστωθεί το εάν τα αποτελέσματα της οικονομικής αξιολόγησης των δήμων διαφοροποιούνται ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά των δήμων, όπως τα δημογραφικά χαρακτηριστικά (αριθμός πληθυσμού, μέσο εισόδημα, κατάταξη εισοδήματος σε σχέση με τον εθνικό μέσο όρο, ηλικιακή κατανομή, κ.ο.κ.) και τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά (γεωγραφικό διαμέρισμα, περιφέρεια, απόσταση από μεγάλα αστικά κέντρα).

Μια ακόμη πρόταση μελλοντικής έρευνας αφορά στην ανάλυση της οικονομικής αποτελεσματικότητας των δήμων σε σχέση με την απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων. Σε συνθήκες μείωσης των κυβερνητικών παροχών προς τους δήμους, ένας σημαντικός πόρος μπορεί να προέλθει από τα κοινοτικά προγράμματα, τόσο όσον αφορά σε υποδομές, όσο και αναφορικά με την υλοποίηση προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας. Μια μελλοντική έρευνα μπορεί να εξετάσει το κατά πόσο η απορρόφηση των εν λόγω κοινοτικών πόρων έχει επιφέρει βελτίωση της οικονομικής κατάστασης των δήμων και έχει συμβάλει στην αύξηση της οικονομικής τους αποτελεσματικότητας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

Βασιλείου, Δ. και Ηρειώτης, Ν. (2013). *Αρχές χρηματοοικονομικής λογιστικής*. Αθήνα: Rosili

Γεωργόπουλος, Α.Ν. (2016). *Σύγχρονη χρηματοοικονομική λογιστική*. Αθήνα: Μπένου

Γκίνογλου, Δ., Ταχυνάκης, Π. και Μωυσή, Σ. (2005). *Γενική χρηματοοικονομική λογιστική*. Αθήνα: Rosili

Μακρυδημήτρης, Α. (2010). *Δημόσια διοίκηση: στοιχεία διοικητικής οργάνωσης*. Αθήνα: Σάκκουλα

Μπάλας, Α.Α. και Χέβας, Δ.Λ. (2011). *Χρηματοοικονομική λογιστική*. Αθήνα: Μπένου

Παπάς, Α. (2005). *Εισαγωγή στη Χρηματοοικονομική Λογιστική*. Αθήνα: Μπένου

Υπουργείο Οικονομικών (2014). *Μεσοπρόθεσμο πλαίσιο δημοσιονομικής στρατηγικής 2015-2018*. Αθήνα: Υπουργείο Οικονομικών

Ξενόγλωσση

Al-husaini, M. and Gowda, K. N. (2008). The Conceptual Framework of Accrual Accounting as Applicable to Government Activities. *The Icfai University Journal of Accounting Research*, 7(3), 59-68.

- Ammons, D.N., and Rivenbark, W.C. (2008). Factors influencing the use of performance data to improve municipal services: evidence from the North Carolina benchmarking project. *Public Administration Review*, March / April, 304-318.
- Behn, R.D. (2003). Why Measure Performance?. Different Purposes Require Different Measures. *Public Administration Review*, 63(5), 586-606
- Benedict, A. and Elliott, B. (2008). *Financial accounting: an introduction*. Harlow: Pearson Education
- Benito, B., Brusca, I. and Montesinos, V. (2007). The harmonization of government financial information systems: the role of the IPSASs. *International Review of Administrative Sciences*, 73(2), 293–317.
- Brigham, E. and Houston, J. (2009). *Fundamentals of Financial Management*. Mason: Cengage Learning.
- Brusca, I. and Montesinos, V. (2006). Are Citizens Significant Users of Government Financial Information?. *Public Money and Management*, 26(4), 205-209.
- Chan, J. (2003). Government Accounting: An Assessment of Theory, Purposes and Standards. *Public Money and Management*, 23(1), 13–20.
- Chow, D., Humphrey, C. and Moll, J. (2007). Developing whole of government accounting in the UK: Grand claims, practical complexities and a suggested future research agenda. *Financial Accountability & Management*, 23(1), 27–54.
- Davey, K. (2011). Local government in critical times: policies for crisis, recovery and a sustainable future. Strasburg: Council of Europe
- de Lancer J.P. (2006). Performance measurement: An effective tool for government accountability? The debate goes on. *Evaluation* 12(2), 219–235.
- Drake, P. (2010). *Financial ratio analysis*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.

- Farvacque-Vitkovic, C. and Sinet, A. (2014). Achieving greater transparency and accountability: measuring municipal finances performance and paving a path for reforms. In C. Farvacque-Vitkovic and Sinet, A. (eds.), *Municipal Finances*. Washington, DC: World Bank, 379-441
- Frase, L. and Ormiston, A. (2004). *Understanding Financial Statements*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Freire, M.E. and Garzon, H. (). Managing local revenues. . In C. Farvacque-Vitkovic and Sinet, A. (eds.), *Municipal Finances*. Washington, DC: World Bank, 127-214
- Guthrie, J. (1998). Application of accrual accounting in the Australian public sector – Rhetoric or reality? *Financial Accountability & Management*, 14(1), 1–19.
- Hatherly, D. (2013). *The Failure and the future of accounting: strategy, stakeholders, and business value*. Oxon: Routledge
- Hermanson, Roger H., James Don Edwards and Salmonson, R.F. (1989). *Accounting Principles*. Boston: BPI/IRWIN.
- Hoene, C. and Pagano, M. (2008). *Cities and state fiscal structure*. Washington, DC: National League of Cities.
- Hood, C. (2007). Public service management by numbers: why does it vary? Where has it come from? What are the gaps and the puzzles?'. *Public Money and Management* 27(2), 95–102.
- Horngren, C., Harrison, W., Oliver, S., Best, P., Fraser, D., Tan, R. and Willett, R. (2012). *Accounting*. 7th ed. French Forest: Pearson Australia
- Hruza, F. (2013b). Why traditional financial analysis tools and approaches are not suitable for municipalities and should be re-designed? (The case of municipalities in Czech Republic), *International Journal of Social Science and Humanity*, Singapore: IACSIT Press, 3 (1), 57-61.

Jovanovic, M. (2013). *Public sector accounting reform*, διαθέσιμο στη δ/νση http://www.nispa.org/files/conferences/2013/papers/201304102049310.Public%20sector%20accounting%20reform-Jovanovi%C4%87.pdf?fs_papersPage=9.

[Πρόσβαση 17 Αυγούστου 2017]

Kloviene, R., and Valanciene, L. (2013). Performance measurement model formation in municipalities. *Economics and Management*, 18(3), 383-393.

Kluvers, R. (2003). Accountability for performance in local government. *Australian Journal of Public Administration*, 62(1), 57-69.

McCartney, S., Arnold, A.J. (2012). Financial Capitalism, Incorporation and the Emergence of Financial Reporting Information Accounting, *Auditing and Accountability Journal*. 25 (8), 1290-1316.

Melkers, J. and Willoughby, K. (2005). Models of performance-measurement use in local governments: understanding budgeting communication and lasting effects. *Public Administration Review* 65(2), 180–190

Meriřková, B., Sebo, J. (2006). Finanřný manařment vo verejnoprávných a súkromnoprávných neziskových organizáciách, Sborník Management územní samosprávy, *Masarykova univerzita*, pp. 102-110.

Milley, F. (2002). *An examination of whole of Government financial reporting*, Australian Society of CPA's.

Mogues, T. and Benin, S. (2012). Do external grants to district governments discourage own revenue generation? A look at local public finance dynamics in Ghana. *World Development*, 40(5), 1054-1067.

Monsen, N., (2010). Public Sector Accounting: Democratic control of public money by using administrative cameralistics. *International Journal of Governmental Financial Management*, 10(1), 1-20.

- Montesinos, V. and Brusca, I. (2008). *Whole of government financial reporting: fashion or necessity*, Workshop on Whole of Government Financial Reporting: International Trends. Siena, Italy
- Mulgan, R. (1997). Contracting out and accountability, *Australian Journal of Public Administration* 56 (4), 106-16
- Nagendrakumar, N. (2006). The Time gap of financial information communication at Divisional Secretariats in Trincomalee district, *Mentor- The Journal of Business Studies*, 1(Aug), 21-38.
- Nistor, C. S. and Sutefănescu, C. A. (2012). Public vs. banking sector accounting - How far is Romania from international referential?, *Acta Universitatis Danubius* 8(3), 88-102.
- Olson, O, Guthrie, J. and Humphrey, C. (1999). Book Review- Global warning: debating international developments in New Public Financial Management. *Public Management: An International Journal of Research and Theory*, 1(3), 453-455.
- Osborne, D. and Plastrik, P. (2000). *The reinventor's fieldbook: tools for transforming your government*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Pfeffer, J. and Salancik, G. R. (2003). *The external control of organizations: a resource dependence perspective*. Stanford: Stanford Business Books.
- Raymond, L.C. (1991). *Accountant - be a measurer*. The CPA Journal Online.
- Rivenbark, W. C. and Kelly, J. M. (2006). Performance budgeting in municipal government. *Public Performance & Management Review*, 30(1), 35-46.
- Serageldin, M., Jones, D., Vigier, F. and Solloso, E. (2008). *Municipal financing and urban development*. Human Settlements Global Dialogue Series 3. New York: UN-Habitat.
- Smullen, A. (2009). *Business style accounting for the core of government Academic debated and international experience. Report prepared for the Ministry of*

Finance, The Netherlands. University of Amsterdam. Διαθέσιμο στο:
<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/blg-68862.pdf>.

Spiller, Earl A. and Phillip T. M. (1990). *Financial Accounting: Basic Concepts*. Boston: Irwin.

Turley, G., Robbins, G. and McNena, S. (2015). A framework to measure the financial performance of local governments. *Local Government Studies*, 41(3), 401-420

United Nations – HABITAT (2015). The challenge of local government financing in developing countries . Nairobi: YN-HABITAT

Warren, C. and Reeve, J. (2007). *Financial & managerial accounting*. 9th ed. Mason, OH: Thompson South-Western

Weygandt, J.J., Donald E. Keiso, Kimmel, P.D. (2002). *Managerial Accounting: Tools for decision making*. New York: John Wiley and Sons press

Wild, J.J. (2008). *Financial Accounting: Information for decisions*. New York: McGrawHill/Irwin.

Wynne, A. (2003). *Do Private Sector Financial Statements Provide a Suitable Model for Public Sector Accounts?* Oeiras (Portugal): ACCA.

Zafra-Gomez, J. L., Lopez-Hernandez, A. M. and Hernandez-Bastida, A. (2009). Evaluating financial performance in local government: Maximizing the benchmarking value. *International Review of Administrative Sciences*, 75 (1), 151–67.